

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

**Rozvojový potenciál města Votice z hlediska
cestovního ruchu**

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Vladimír Dvořák

Autor:

Bc. Jana Svitáková

2010

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jana SVITÁKOVÁ**

Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Obchodní podnikání**

Název tématu: **Rozvojový potenciál města Votice z hlediska cestovního ruchu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Analyzovat současnou situaci města z pohledu zapojení do cestovního ruchu. Na základě analýzy navrhnout opatření a projekty vedoucí k lepšímu využití rozvojového potenciálu obce v této oblasti.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury
2. Analýza potenciálu města z pohledu cestovního ruchu a míry jeho využití
3. Terénní šetření
4. Návrhy opatření
5. Projektové řízení

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární rešerše. 3. Cíl a metodika. 4. Analýza a syntéza poznatků. 5. Návrh opatření. 6. Závěr. 7. Seznam literatury. 8. Přílohy.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 60 - 80 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Foret, M., Foretová, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing, 2001.

Horner, S., Swarbrooke, J. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, 2003.

Janečková, L., Vašítková, M. *Marketing služeb*. Praha: Grada Publishing, 2001.

Pavlovský, P. *Vyprávění o Voticích*. Praha: Maroli, 2000.

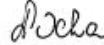
Toufar, P. *Česká Sibiř: tajemnou českou krajinou*. Benešov: Start, 2004.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Vladimír Dvořák**
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání diplomové práce: 15. února 2009
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2010

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
JŠJdentská 13 (26)
370 05 České Budějovice

Ing. Kamil Pícha, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 16. března 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Rozvojový potenciál města Votice z hlediska cestovního ruchu vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu použité literatury

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích 20. dubna 2010

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu diplomové práce Mgr. Vladimíru Dvořákovi, který mi po celou dobu zpracovávání mé práce poskytl kvalifikované rady a odbornou pomoc. Poděkování náleží i mým rodičům za jejich stálou podporu.

Abstrakt

Práce se zabývá analýzou současné situace města Votice z pohledu zapojení do cestovního ruchu. Součástí je situační analýza a terénní šetření ve formě řízených rozhovorů, na jejichž základě jsou následně formulována opatření vedoucí k lepšímu využití rozvojového potenciálu zkoumané oblasti. Město disponuje vzhledem k své velikosti řadou především kulturně-historických objektů, jejichž využití pro cestovní ruch není v současné době dostatečné. Další potenciál je spatřován ve výhodné geografické poloze města a v zachovalé okolní krajině. Pro budoucí rozvoj je nutné především zefektivnění komunikaci mezi veřejnou a soukromou sférou včetně zapojení místních obyvatel a následná spolupráce na společných rozvojových projektech.

Klíčová slova:

cestovní ruch, destinace cestovního ruchu, ekonomické aspekty cestovního ruchu, situační analýza, služby cestovního ruchu, partnerství, rozvojový potenciál

1 ÚVOD	3
2 LITERÁRNÍ PŘEHLED.....	4
2.1 OBECNÉ VYMEZENÍ CESTOVNÍHO RUCHU	4
2.1.1 Pojem cestovní ruch	4
2.1.2 Typologie cestovního ruchu.....	5
2.1.3 Cestovní ruch jako služba.....	5
2.1.4 Vymezení potenciálu cestovního ruchu.....	7
2.2 EKONOMICKÝ VÝZNAM CESTOVNÍHO RUCHU	9
2.2.1 Multiplikační efekt cestovního ruchu.....	11
2.3 NEGATIVNÍ DOPADY CESTOVNÍHO RUCHU	13
2.4 EKONOMICKÉ VYUŽÍVÁNÍ KULTURNĚ HISTORICKÝCH LOKALIT	14
2.4.1 Problém oceňování.....	17
2.4.2 Lokalizační specifika	18
2.5 DESTINACE CESTOVNÍHO RUCHU.....	19
2.5.1 Destinační management a marketing	20
2.5.2 Produkt destinace cestovního ruchu.....	21
2.5.3 Zájmové subjekty.....	23
2.5.4 Partnerství.....	25
3 CÍLE, METODIKA, HYPOTÉZY	27
3.1 CÍLE PRÁCE	27
3.2 METODIKA ZPRACOVÁNÍ.....	27
3.3 HYPOTÉZY.....	28
4 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU OBLASTI.....	30
4.1 REGIONÁLNÍ SROVNÁNÍ.....	30
4.2 SO ORP VOTICE	31
4.2.1 Geografické vymezení.....	31
4.2.2 Demografické vymezení.....	32
4.2.3 Hospodářská charakteristika.....	33
4.3 MĚSTO VOTICE	34
4.3.1 Dopravní spojení.....	35
4.3.2 Mikroregion Džbány.....	36
4.3.3 Přírodní park Džbány-Žebrák	38
4.3.4 Reliéf.....	39
4.3.5 Vodní toky a plochy.....	40
4.3.6 Hospodářská situace	41
4.3.7 Historické souvislosti	42
4.3.8 Židé ve Voticích.....	46
4.3.9 Kulturně historické objekty ve městě.....	48
4.3.10 Votice a František Hůlka.....	54
5 ANALÝZA SLUŽEB CR	56
5.1 UBYTOVACÍ SLUŽBY.....	56
5.1.1 Penzion “U Modré kočky“	56
5.1.2 Penzion “Pod Svatým Václavem“	57
5.1.3 Penzion Blanka.....	57
5.1.4 Ubytování Votice - Jana Šedivá	58
5.1.5 Hotel Bohemiae Rosa.....	58
5.1.6 Pension Blesk	59
5.2 STRAVOVACÍ SLUŽBY	60
5.3 INFORMAČNÍ SLUŽBY.....	60
5.4 DOPRAVNÍ SLUŽBY	61
5.5 VOLNOČASOVÉ AKTIVITY.....	61
5.5.1 Rekreace u vodních ploch.....	61
5.5.2 Sportovní rybolov.....	62
5.5.3 Sportovní aktivity pro mládež.....	62
5.5.4 Aktivity pro děti	63
5.5.5 Naučné stezky.....	63

5.5.6	<i>Cykloturistika</i>	66
5.5.7	<i>Kulturní a společenské aktivity</i>	67
6	ŘÍZENÉ ROZHOVORY	69
7	NÁVRHY A OPATŘENÍ	71
7.1	PREZENTACE MĚSTA VOTICE.....	71
7.2	KOMPLEX STARÉHO ZÁMKU A PIVOVARU.....	74
7.3	KOMPLEX FRANTIŠKÁNSKÉHO KLÁŠTERA	76
7.3.1	<i>Vlastivědné muzeum</i>	78
7.3.2	<i>Muzeum Františka Hůlky (Balónového létání)</i>	78
7.3.3	<i>Františkánské muzeum</i>	79
7.3.4	<i>Centrum (muzeum) řemesel</i>	79
7.3.5	<i>Galerie a další výstavní prostory</i>	80
7.4	VYUŽITÍ SAKRÁLNÍCH STAVEB	80
7.5	NEVYUŽITÝ OBJEKT NA NÁMĚSTÍ	81
7.6	ROZHLEDNY	81
7.7	VĚŽ KOSTELA SV. VÁCLAVA	82
7.8	SOUČASNÉ PROJEKTY MĚSTA.....	82
7.9	VYUŽITÍ GEOGRAFICKÉ POLOHY	83
7.10	SPOLUPRÁCE V RÁMCI MIKROREGIONU	83
7.11	ZAPOJENÍ OBYVATEL MĚSTA	83
8	ZÁVĚR	85
9	SUMMARY	87
10	PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY	88
	SEZNAM TABULEK, GRAFŮ, OBRÁZKŮ	93
	SEZNAM PŘÍLOH	94

1 ÚVOD

Podblanický kraj a to, co může nabídnout svým návštěvníkům z pohledu cestovního ruchu, byl hlavním cílem zkoumání v mé bakalářské práci s názvem *Analýza služeb cestovního ruchu na Podblanicku*. Jednalo se o analýzu rozsáhlejšího území, především pak jeho kulturně historických či přírodních zajímavostí, vybavení z hlediska infrastruktury a dalších služeb důležitých pro cestovní ruch.

Nyní bych se ráda podrobněji zaměřila na jeden ze tří hlavních orientačních bodů dříve zkoumaného území (Vlašim, Votice, Louňovice pod Blaníkem), a to konkrétně na město Votice a jeho nejbližší okolí.

Město Votice, někdy též známé pod názvem „Brána České Sibiře“, je díky své poloze a především díky dostatku turistických zajímavostí vhodným cílem nejen pro návštěvníky Středočeského kraje. Ať už se jedná o kulturně historické objekty nebo přírodní krásy, které nabízí např. přírodní park Džbány-Žebrák, každý potenciální turista si zde jistě může najít něco, co ho zaujme.

Přesto bych se pokusila současnou pozici města a jeho okolí zanalyzovat právě z pohledu využití pro cestovní ruch. Podle mého názoru totiž existují nevyužité rezervy potenciálu tohoto místa. Žádná obec či region si v současné vysoce konkurenční době nemůže dovolit tzv. „zaspat“. Je bezpodmínečně nutné neustále inovovat, vylepšovat nabídku města, protože žádná destinace cestovního ruchu nemůže očekávat stálý přísun návštěvníků bez jakékoliv iniciativy ze své strany. V této souvislosti mimo jiné existuje řada možností, jak do těchto snah zapojit nejen veřejnou sféru, ale i místní podnikatele, resp. obyvatelstvo.

Jako pozitivum pro možnosti využití potenciálu města z pohledu cestovního ruchu se jeví současné trendy v domácím cestovním ruchu. V souvislosti s vnímáním ekonomické krize z pohledu účastníků cestovního ruchu a v souvislosti s dalšími aspekty je patrný příklon k trávení dovolených (a volného času obecně) v domácím prostředí, tedy v České republice.

Tento trend ale jistě zaznamenaly i další místa, jež se mohou stát potenciálním turistickým cílem. Proto je nutné vyhledat a využít další dosud neobjevené možnosti a přilákat návštěvníky na co nejzajímavější nabídku.

2 LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1 OBECNÉ VYMEZENÍ CESTOVNÍHO RUCHU

Abychom mohli zkoumat jednotlivé oblasti z oboru cestovního ruchu, je nutné nejprve porozumět základním odborným pojmům, definicím a trendům.

2.1.1 POJEM CESTOVNÍ RUCH

Definice samotného pojmu cestovní ruch se v průběhu let postupně vyvíjela až vyústila v dnešní podobu. Hesková a kol. (2006, s. 11) uvádí, že na mezinárodní konferenci Světové organizace cestovního ruchu v roce 1991 v Ottawě byl přijat následující návrh. Cestovním ruchem se rozumí činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa ležícího mimo její běžné prostředí (místo bydliště), a to na dobu kratší než je stanovená, přičemž hlavní účel cesty je jiný než výkon výdělečné činnosti v navštíveném místě. Dobou stanovenou se přitom rozumí jeden rok v rámci mezinárodního cestovního ruchu a šest měsíců v domácím cestovním ruchu. Z definice vyplývá, že do cestovního ruchu není možno zařadit cesty v rámci trvalého bydliště, pravidelné cesty do zahraniční, dočasné přestěhování se za prací a dlouhodobou migraci.

Orieška (1999, s. 5) ještě dále dodává následující definici pojmu cestovního ruchu: „Cestovním ruchem se rozumí soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestou a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště, zpravidla ve volném čase, za účelem zotavení, poznání, společenského kontaktu, kulturního a sportovního vyžití, lázeňského léčení a pracovních cest.“

Stručně charakterizuje pojem cestovní ruch upravená verze evropské normy EN 13809:2003. Cestovním ruchem se podle ní rozumí: „činnost lidí, kteří cestují na místa mimo své běžné prostředí anebo zde pobývají za účelem zábavy, pracovní nebo z jiným důvodů“. (Služby cestovního ruchu – cestovní agentury a cestovní kanceláře (touroperátoři) – terminologie, ČSN EN 13809, 2004). (Hesková a kol., 2006, s. 11)

Samozřejmě bychom zde mohli uvádět celou řadu dalších definicí mnoha odborných autorů. V každém případě je jasně vidět, v čem se uvedené definice shodují. Mírně kriticky se na oficiální definice cestovního ruchu dívají např. Horner a Swarbrooke (2003, s. 53 - 54): „Definice cestovního ruchu mívají několik složek. Obecně se cestovní ruch definuje jako krátkodobý přesun lidí na jiná místa, než jsou

místa jejich obvyklého pobytu, za účelem pro ně příjemných činností. Definice zní jednoduše, ale není plně výstižná. Nezahrnuje například lukrativní oblast služebních cest, kde hlavním smyslem cestování je práce, nikoli zábava. Je také nesnadné určit, jak daleko člověk musí cestovat nebo kolik nocí musí strávit mimo domov, abychom jej mohli považovat za turistu. Mezi cestovním ruchem a cestováním nepochybně existuje silná spojitost.“

Musíme si uvědomit, že cestovní ruch patří v dnešní moderní době neodmyslitelně do životního stylu společnosti. Obrovské množství lidí se každoročně stává součástí tohoto společensko-ekonomického fenoménu, když se přesouvají po celém světě v rámci svých cest za odpočinkem, poznáním, kulturou nebo při návštěvě příbuzných a přátel. Z tohoto faktu vyplývá, že existuje celá škála důvodů, motivů, proč lidé opouštějí své domovy a rozhodnou se cestovat. Zjednodušeně se dá říci, že hlavním motivem pro cestování je touha po změně prostředí a následné uspokojení některé z lidských potřeb.

2.1.2 TYPOLOGIE CESTOVNÍHO RUCHU

V souvislosti s motivy cestování je vhodné se zmínit i o tzv. typologii cestovního ruchu.

Druhy cestovního ruchu získáme tak, že si jako kritérium pro dělení zvolíme právě motivaci účastníků, neboli účel, za kterým cestují, resp. pobývají přechodně na cizím místě.

Oproti tomu **formy cestovního ruchu** vznikají z různých příčin, které cestovní ruch ovlivňují a následně posuzujeme i důsledky, které přinášejí.

2.1.3 CESTOVNÍ RUCH JAKO SLUŽBA

Při teoretickém zkoumání oboru cestovního ruchu nesmíme opomenout fakt, že cestovní ruch je ve své podstatě službou. To s sebou přináší mimo klasických vlastností služeb (nehmotnost, vysoká spotřeba živé práce, začlenění vnějšího faktoru do procesu poskytování služby, pomíjivost, ...) řadu zvláštností a vlastností jako je např.:

- časová a místní vázanost služby na primární nabídku cestovního ruchu,
- komplexnost,
- komplementarita,
- zastupitelnost,
- mnohooborový charakter,

- nevyhnutelnost zprostředkování,
- sezónnost,
- nutnost dostatku informací o službách a jejich kvalitě,
- atd. (Hesková a kol., 2006, s.101-103)

Pokud chceme služby cestovního ruchu klasifikovat, můžeme využít více hledisek. Např. Oriška (1999) uvádí následující dělení:

- Podle **významu ve spotřebě** účastníků cestovního ruchu: základní a doplňkové
- Podle **charakteru spotřeby**: osobní a věcné
- Z hlediska **ekvivalentnosti výměny** při poskytování služeb: placené a neplacené
- Z územního hlediska: služby poskytované v místě trvalého bydliště, během přepravy do rekreačního prostoru a zpět a služby v rekreačním prostoru
- Z **časového hlediska**: služby poskytované v sezónním, resp. mimosezónním období
- Podle **způsobu zabezpečování**: vlastní služby a služby zprostředkované
- **Funkční hledisko**: dopravní, ubytovací, stravovací, zprostředkovatelské, lázeňské, kongresové, průvodcovské, společensko-kulturní, sportovně-rekreační, animační, směnářenské, pojistné, služby obchodu, komunální, horská a další.

Jiné dělení uvádí např. Hesková a kol. (2006, s. 106), která strukturu služeb cestovního ruchu třídí podle jiného kritéria:

- **Služby cestovního ruchu**
 - Dodavatelské (informační, dopravní, ubytovací, průvodcovské, ...)
 - Zprostředkovatelské (cestovních kanceláří, cestovních agentur, ...)
- **Ostatní služby**
 - Specializované služby pro cestovní ruch (pojišťovací, směnářské, ...)
 - Služby místní infrastruktury v cílovém místě (obchodní, policejní, ...)

Vašítková (2008, s. 16 – 17) se zabývá dělením služeb např. na základě prodejce, podle trhu kupujícího, podle formy jejich charakteru a poskytování či z hlediska potřeb marketingu.

2.1.4 VYMEZENÍ POTENCIÁLU CESTOVNÍHO RUCHU

Vymezením pojmu potenciálu cestovního ruchu se zabývá řada autorů. Termín potenciál úzce souvisí s objektem cestovního ruchu, který může být představován cílovým místem, podnikem či institucí cestovního ruchu. Hesková a kol. (2006, s. 15) uvádí, že „cílové místo musí mít vhodný přírodní a kulturní potenciál pro cestovní ruch, který se označuje i jako primární nabídka. Potenciál cestovního ruchu není v prostoru rozmístěn rovnoměrně a s ohledem na svoji jedinečnost může mít místní, regionální, celostátní až mezinárodní význam. Umožňuje naplnit cíle (motivy) účasti na cestovním ruchu (oddych, zdraví, poznávání, společenská komunikace apod.). Prostředkem k dosažení tohoto cíle je různorodá infrastrukturní vybavenost, která se označuje jako sekundární nabídka“.

Autorka zde dále hovoří o tom, že druhová struktura zařízení cestovního ruchu (ubytovací, stravovací, sportovní, kulturní apod.) závisí právě od primární nabídky, jejich funkcí, významu a délky využívání v průběhu roku.

Jednou z nejvýznamnějších oblastí výzkumu v této oblasti je bezpochyby způsob nejvhodnějšího hodnocení potenciálu cestovního ruchu. Odlišnosti u jednotlivých autorů jsou patrné už při vymezení samotného pojmu potenciál. Např. Bína (2002, s. 2) definuje potenciál cestovního ruchu jako „formalizovaný výsledek zhodnocení co možná komplexního okruhu lokalizačních podmínek a předpokladů pro další možný rozvoj cestovního ruchu.“ Autor ve svém příspěvku dále uvádí, že je nutno odlišovat celkový a dílčí potenciál. Jednotlivé dílčí, resp. odvětvové potenciály jsou představovány vhodnými podmínkami pro konkrétní aktivity cestovního ruchu, které na zkoumaném území existují. Může se přitom jednat např. o podmínky pro cykloturistiku, kulturně-poznávací turistiku apod.

Při zkoumání výše uvedených lokalizačních podmínek používá autor jejich podrobnější členění na následující formy:

- vhodnost krajiny pro určitou aktivitu cestovního ruchu (zimní sporty, horolezectví)
- určitá relativně fixní danost, která v obci existuje a je atraktivní pro návštěvníky (kulturně-historické památky)
- kulturní, sportovní a jiné akce, které jsou v obcích pořádány a navštěvují je účastníci (diváci) odjinud

Přítom je nutné si uvědomit, že přírodní a krajinné podmínky jsou v čase v podstatě neměnné a dané, poněkud nižší rigidita je patrná u kulturně-historických památek (např. možné vytvoření skanzenů). Na opačném stupni stojí různě zaměřené akce cestovního ruchu, které mohou být pořádány operativně a podle zájmu dále rozšiřovány. Při hodnocení potenciálu cestovního ruchu dále Bína používá členění na tzv. subsystémy (kulturní a přírodní).

Pásková a Zelenka (2005, s. 6) ve své zprávě uvádějí, že „potenciál území pro rozvoj cestovního ruchu je možné označit jako schopnost primárních zdrojů na území destinace přitahovat určitý objem návštěvnosti a podporovat určitý objem rozvoje cestovního ruchu na jejím území. Jedná se v podstatě o lokalizační faktory, které vytvářejí nabídku primárních zdrojů cestovního ruchu.“

Autoři (2005, s. 6) se k dané problematice dále vyjadřují následovně prostřednictvím příspěvků dalších odborníků: „Mezi základní územní předpoklady rozvoje cestovního ruchu patří územní potenciál pro takový rozvoj (primární zdroje), dále potřeba a možnosti účasti na cestovním ruchu (velikost a charakter poptávky) a konečně podmínky pro aktivaci potenciálu a její současná úroveň („výroba“, směna i spotřeba produktů cestovního ruchu). Podle funkčně chorologického členění Mariot (1983) rozlišuje lokalizační předpoklady, selektivní předpoklady cestovního ruchu a realizační předpoklady cestovního ruchu. Lokalizační předpoklady se dále dělí na přírodní a antropogenní, realizační předpoklady na informačně komunikační a kapacitní (infrastruktura a lidské zdroje), selektivní předpoklady se člení na politicko-administrativní, demografické, geografické, sociologické, psychologické a ekologické“

Vzhledem k geografickému charakteru výše zkoumaných předpokladů potenciálu cestovního ruchu, je patrné jejich nerovnoměrné rozložení v rámci určitého území. Touto problematikou se zabývá Pásková a Zelenka (2005, s. 7), kteří uvádějí následující zákonitost: míst s vysokým potenciálem je velmi málo a s klesajícím potenciálem počet destinací roste. Tento fakt následně logicky způsobuje prostorovou koncentraci návštěvnosti v místech s největším potenciálem. V místech s nejvyšší koncentrací cestovního ruchu pak zákonitě potenciál území pro rozvoj cestovního ruchu převyšuje jeho kapacitu rozvoj cestovního ruchu unést. Autoři přitom definují tzv. kapacitu únosnosti rozvoje cestovního ruchu jako „schopnost území unést určitou formu, intenzitu a tempo aktivace potenciálu území pro rozvoj cestovního ruchu, tj. určitý objem a formu sekundárních zdrojů, tedy zdrojů vyprodukovaných především pro účely cestovního ruchu. Slouží především k usměrňování nabídky cestovního ruchu

(dimenzace rozvoje pomocí dimenzace infrastruktury cestovního ruchu). V místech s nízkým potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu je obvykle únosná kapacita nenasytlena (nepřekročena), existují tedy časoprostorové rezervy pro rozvoj cestovního ruchu.“

Alternativní, moderní a velmi přesný způsob vymezení a hodnocení potenciálu cestovního ruchu využívá Novotná (2003). Ta při své práci pracuje s geografickými informačními systémy (GIS). „Využití GIS při regionálních výzkumech se dnes stává samozřejmým standardem. Prostředky, kterými GIS operuje, umožňují nejen vytvořit kvalitní mapovou dokumentaci prováděných analýz, ale především se na analýzách a hodnocení území přímo podílet. Silnými prostředky prostorové analýzy se stávají různé geostatistické metody, k nimž mapová algebra patří. Využití těchto prostředků předpokládá preciznější přístup k informacím a poznatkům o území. Hluběji a kvalitněji je potřeba provádět analýzu všech datových podkladů a především se zaměřit na jejich funkční klasifikaci. Geostatistické metody pak mohou velmi dobře analyzovat regionální diferenciaci území.“

2.2 EKONOMICKÝ VÝZNAM CESTOVNÍHO RUCHU

Jak už bylo uvedeno výše, cestovní ruch se stává v současnosti významným ekonomickým fenoménem. Indrová (2004, s. 7) v této souvislosti uvádí, že je nutno cestovní ruch chápat v jednotě jeho **dvou stránek**:

- cestovní ruch jako způsob uspokojování potřeb, tedy oblast spotřeby,
- cestovní ruch jako oblast podnikatelských příležitostí, v mnoha oborech lidské činnosti, a jako významnou součást ekonomiky společnosti.

Z tohoto důvodu je tedy patrný i význam **postavení cestovního ruchu v rámci národního hospodářství, a to:**

- ve spotřebě obyvatelstva
- ve vztahu cestovního ruchu k odvětvové struktuře národního hospodářství
- ve vytváření podnikatelských příležitostí a zaměstnanosti
- ve významném působení na rozvoj územních celků
- v globálních dopadech na národní hospodářství
- v multiplikovaných účincích cestovního ruchu na národní ekonomiku (Indrová, 2004, s. 105)

Podobný názor vyjadřuje např. i Hesková a kol. (2006, s. 169), kdy uvádí, že „je zřejmé, že cestovní ruch ve vzájemných vazbách multiplikačních efektů podmiňuje akceleraci rozvoje ekonomiky a může sehrávat významně stimulační úlohu“.

O ekonomickém významu cestovního ruchu hovoří i Vaško (2002, s. 58). Podle něj je cestovní ruch v současnosti ve světě považován za odvětví budoucnosti právě s ohledem na již několikrát zmíněný multiplikační efekt doprovázející jeho rozvoj. Dále uvádí, že bývá často označován za nejvýznamnější odvětví, ve kterém vzniká nejvíce pracovních příležitostí. Následující výčet oblastí, které dále cestovní ruch pozitivně podstatným způsobem ovlivňuje, můžeme najít i u dalších autorů.

Cestovní ruch se tedy kromě zaměstnanosti:

- podílí na tvorbě hrubého domácího produktu,
- pozitivně ovlivňuje platební bilanci státu,
- tvoří příjmy státního rozpočtu,
- má vliv na příjmy místních rozpočtů a jeho rozvoj podporuje investiční aktivity.

Rozšířený výčet pozitivních aspektů rozvoje cestovního ruchu nabízí např. i Goeldner a Ritchie (2006, s. 32-33).

Na základě toho můžeme usuzovat na význam cestovního ruchu pro rozvoj regionů. Indrová (2004, s. 109) uvádí, že rozvoj jakéhokoliv územního celku z pohledu cestovního ruchu je samozřejmě prvořadě podmíněn přírodními, kulturně historickými a ostatními atraktivitami, dále i jeho vybaveností materiálně technickou základnou, tedy infrastrukturou poskytující služby účastníkům cestovního ruchu. Z tohoto důvodu je dobré využít jedinečnosti (ať už přírodního či kulturně historického charakteru) daného regionu k jeho rozvoji. Jedná se především o takové oblasti, které nemají výraznější předpoklady pro rozvoj jiných ekonomických činností. Významné **ekonomické dopady v takových regionech** následně plynou především z:

- výdajů účastníků CR a jejich přesunu z míst bydliště do míst CR
- daňových příjmů a různých poplatků, které se stávají významnými zdroji místních rozpočtů
- vytváření podnikatelských příležitostí a zaměstnanosti
- vytváření investičních příležitostí
- zlepšování celkové úrovně infrastruktury a vybavenosti nejen pro účastníky CR, ale i pro místní obyvatelstvo
- podněcování rozvoje řady ekonomických aktivit včetně místních řemesel.

2.2.1 MULTIPLIKAČNÍ EFEKT CESTOVNÍHO RUCHU

V souvislosti s ekonomickým významem cestovního ruchu je důležité se zmínit o pojmu multiplikačního efektu.

Hesková a kol. (2006, s. 171) uvádí, že „cestovní ruch jako ekonomický multiplikátor vystupuje v souvislosti s budováním technické základny ubytovacích, stravovacích zařízení s rozvojem dopravy a zařízení doplňkových služeb. Tyto je možné zabezpečit pouze dodávkami surovin, materiálu, zařízení, technologií, služeb a pracovních sil, nebo v konečném důsledku představují rozvoj, resp. alespoň existenci komplexu jednotlivých dodavatelských odvětví, která participují na budování cestovního ruchu.“

Při definování pojmu a významu multiplikátoru cestovního ruchu si musíme uvědomit, že existuje několik typů multiplikátorů a také metod jejich výpočtu. Cooper et al. (2008, s. 140) definuje následující typy multiplikátorů:

Multiplikátor transakcí (prodejů), kterým lze změřit množství obchodních příjmů vytvořených v ekonomice v důsledku zvýšení výdajů účastníků cestovního ruchu. Podobným způsobem pracuje i **multiplikátor výstupu**, který měří množství dodatečných ekonomických výstupů, které vznikají v důsledku zvýšení výdajů účastníků cestovního ruchu. Dalším typem je tzv. **příjmový multiplikátor**, který měří, jakým způsobem se změní dodatečné příjmy (mzdy a platy, nájemné, úroky a zisky), pokud se opět zvýší výdaje účastníků cestovního ruchu. Velmi významný je také **multiplikátor zaměstnanosti**. Ten představuje zvýšení zaměstnanosti a tvorbu nových pracovních míst v souvislosti s cestovním ruchem v dané oblasti. V tomto případě se může jednat o pracovní místa přímo v oblasti cestovního ruchu (např. v oblasti ubytovacích či stravovacích služeb) nebo nepřímě v navazujících oblastech (např. stavebnictví). Jedná se o tzv. sekundární efekty cestovního ruchu. Jako poslední je zde uveden multiplikátor vládních příjmů, který měří dopad cestovního ruchu a výdajů jeho účastníků na vládní příjmy. Ten lze vyjádřit buď hrubou částkou (tzn. v absolutním zvýšení vládních příjmů v důsledku zvýšení výdajů účastníků cestovního ruchu) nebo v netto částce (získané po odečtení veřejných výdajů v souvislosti se snahou o zvýšení turistické aktivity).

Cooper a et al. (2008, s. 150) dále uvádí, že nejvíce kritizovaným a problematickým multiplikátorem je multiplikátor zaměstnanosti. Jako důvod uvádí především následující nedostatky:

- Většina studií týkající se zaměstnanosti předpokládá, že zde existuje lineární vztah mezi důchodem či výstupem, přestože dostupné důkazy ukazují, že je tento vztah nelineární
- Multiplikační modely dále předpokládají tzv. plnou zaměstnanost ve všech zkoumaných odvětvích. Z toho vyplývá, že každé zvýšení poptávky ze strany účastníků cestovního ruchu si vyžádá vznik nového pracovního místa. V praxi je však tento jev velmi nepravděpodobný a zvýšení (resp. snížení) výdajů účastníků cestovního ruchu nebude generovat odpovídající zvýšení (resp. snížení) počtu zaměstnaných osob.

Goeldner a Ritchie (2006, s. 383) v souvislosti s multiplikačním efektem cestovního ruchu uvádějí, že tento efekt je velmi závislý na síle vazeb mezi jednotlivými hospodářskými odvětvími. Na jedné straně existují taková odvětví, které mají mezi sebou velmi silné vazby a tím pádem je vysoký i výsledný multiplikační efekt a naopak. Např. vysoký multiplikační efekt bude v takovém případě, pokud bude v rámci cestovního ruchu v určité oblasti využita místní pracovní síla, do ubytovacích zařízení se budou nakupovat místní květiny, ovoce, zelenina a další produkty od místních zemědělců, bude využíváno práce místních umělců apod. Naopak slabý efekt pro danou zemi přinese situace, kdy bude většina výrobků a služeb dovezena, tedy importována ze zahraničí.

Podle těchto autorů (2008, s.387) je výsledný efekt určen součtem **tzv. přímých a nepřímých efektů**. Výdaje účastníka cestovního ruchu v dané oblasti se nejprve stává příjmem pro místního podnikatele a později se stává opět výdaje. Tento koloběh se opakuje tak dlouho, dokud multiplikační efekt úplně nevymizí. V každém kole totiž nastává typicky následující situace. Ne všechny příjmy se opět stanou výdaji – část z nich totiž slouží jako úspory. V každém případě bude platit, že čím větší část získaných příjmů bude vynaložena ve formě výdajů opět v daném místě, tím vyšší bude výsledný multiplikační efekt. Jak již bylo uvedeno výše, dalším faktorem výsledné výše multiplikátoru je soběstačnost daného území a místních podnikatelů. Ideálním případem je situace, kdy nejsou importovány žádné produkty a služby.

2.3 NEGATIVNÍ DOPADY CESTOVNÍHO RUCHU

Přes všechny výše zmíněné výhody, které cestovní ruch přináší, se zvláště v poslední době objevuje řada negativních názorů na neustálý růst cestovního ruchu a na důsledky, které s sebou přináší.

Existují takové typy cestovního ruchu, o kterých se často literatura vůbec nezmiňuje. „Jedná se například o cestovní ruch, který s sebou přináší řadu problémů a je také sám o sobě značně problematický. Mohli bychom ho proto označit za **sociálně nežádoucí**. Zaměřuje se na snadnější dostupnost alkoholu, drog, hazardních her a prostituce. Zneužívá místních „výhod“, pramenících z lokálních nedostatků, ať už ekonomických (zvýšená nabídka, nízké ceny), sociálních (bída, nezaměstnanost), legislativních (žádná nebo jen minimální omezení) či správních (nedostatečná práce policie).“ (Foret, 2001, s. 18)

Podobně se k významu cestovního ruchu pro ekonomiku a společnost vyjadřuje např. i Királ'ová (2003, s. 9): „Bylo by krátkozraké tvrdit, že rozvoj cestovního ruchu a příliv návštěvníků mají jen pozitivní vliv na ekonomiku, a nebrat v úvahu jeho možný negativní vliv na přírodní prostředí, na supra a infrastrukturu apod. V této souvislosti je nutná určitá regulace rozvoje cestovního ruchu tak, aby byl dlouhodobě udržitelným.“

Stejná autorka dále uvádí (2003, s. 97), že „jedním ze specifických rysů CR je jeho „schopnost“ znehodnotit svůj vlastní kapitál vlastními podnikatelskými aktivitami. Stává se to často v souvislosti s absencí rozvoje CR, tj. v souvislosti s jeho nahodilým rozvojem. Intenzita negativního dopadu takového rozvoje je dána zejména relativním počtem návštěvníků (ve vztahu k počtu obyvatel), sezónnosti, zranitelností ekosystémů, mírou ekonomické závislosti místních obyvatel na CR a mírou regulace CR v destinaci. Tuto sebedestruktivní vlastnost CR, která výrazně ovlivňuje životní cyklus destinace, nazýváme **efektem turistické pasti**.“

Další negativa v oblasti ekonomického rozvoje uvádí např. Cooper a kol. (2008, s. 148). Mimo jiné zde uvádí, že výdaje na cestovní ruch samozřejmě váží finanční prostředky, které by mohly být využity jiným způsobem. Jedním z příkladů je situace, kdy v důsledku vysoce frekventované, oblíbené destinace dochází k migraci pracovní síly z venkovských do městských oblastí. To s sebou přináší ekonomické důsledky jak pro venkov, tak pro město: venkovské oblasti ztrácí pracovní síly a ve městě nastává zvýšená potřeba rozvoje nutné infrastruktury (např. v oblasti zdravotnictví či školství). Dalším problémem může být přesun pracovních sil z méně lukrativních odvětví jako je

např. zemědělství či rybolov do odvětví cestovního ruchu. Pokud navíc neexistuje v dané oblasti dostatek kvalifikovaných pracovních sil, dochází k přísunu zahraničních pracovníků a v důsledku toho k odlivu finančních prostředků do zahraničí. Stejným způsobem by se mělo uvažovat i v případě jiných zdrojů, které jsou využívány pro cestovní ruch. Pro pozitivní ekonomický rozvoj je vždy nutné porovnávat přínosy z využití všech zdrojů v rámci odvětví cestovního ruchu s přínosy plynoucími z jejich alternativního využití.

Negativní dopady cestovního ruchu shrnují i Goeldner a Ritchie (2006, s. 33).

Rozvoj cestovního ruchu může podle nich způsobovat mimo jiné:

- rozvoj problematiky převisu poptávky po zdrojích,
- vznik sezónnosti a s tím souvisejících problémů,
- jednu z příčin inflace,
- nevyrovnaný hospodářský rozvoj,
- vytváření sociálních problémů,
- ničení přírodního prostředí a vytváření znečištění,
- degradace kulturního prostředí,
- zvýšení výskytu kriminality, prostituce a hazardních her,
- zvýšení náchylnosti k ekonomickým a politickým změnám,
- ohrožení rodinných struktur,
- komercializaci kultury, náboženství a umění,
- vznik nedorozumění,
- růst konfliktů v hostitelské komunitě,
- výšení ekonomické fluktuace a dopravních problémy.

2.4 EKONOMICKÉ VYUŽÍVÁNÍ KULTURNĚ HISTORICKÝCH LOKALIT

Kulturně historickou lokalitu můžeme vnímat jako určitý celek (např. město), nebo pouze jako část tohoto celku (např. historické centrum města). Nejužší pohled může představovat konkrétní kulturně historická památka (např. budova). Každá kulturně historická lokalita má celou řadu významů; jak už vyplývá z názvu, v první řadě se jedná o význam kulturní a historický, ale nesmíme opomenout např. význam estetický a další.

Z pohledu využívání takových lokalit se v posledních desetiletích do popředí dostává význam ekonomický. Otázkou je, jak velkou částí může určité komerční využití historického centra zlepšit ekonomickou situaci daného města. Význam kulturně historických lokalit a možnost jejich ekonomického využití analyzuje např. Macháček (2004, s. 8): „Příznačnou vlastností historicky významných sídel je jejich mnohovýznamnost. Výskyt kulturně historických hodnot ovlivňuje podstatné stránky jejich vývoje, ať již jde o urbanistická hlediska, charakter prostředí, sociální podmínky, demografické struktury, stejně jako ekonomické fungování. Není ani zapotřebí připomínat význam obtížně definovatelných nehmotných kvalit (tzv. intangibles), abychom přijali předpoklad značné podřízenosti ekonomických aktivit cílům a potřebám přesahujícím ekonomické zájmy. Tento předpoklad se opírá o argument, že ekonomické činnosti jsou zprostředkující a účelové – nikoliv cílové samy o sobě, ale také o skutečnost, že v ekonomicky relevantních situacích se vyskytuje více zájmových subjektů. Jejich hodnocení cílových efektů se může významně lišit.“

O problému možnosti ekonomického využívání historických lokalit a objektů je vedena poměrně bouřlivá diskuse. Je jisté, že kulturně historické památky mají omezené možnosti využití a tuto skutečnost je nutno respektovat. Střet nastává ve chvíli, kdy se investor snaží do objektu zasadit funkci, kterou není stavba evidentně schopna pojmout. Tento fakt uvedla generální ředitelka Národního památkového ústavu (NPÚ) Naďa Goryczková. Dále hovoří o nutnosti respektování kapacitních možností památek. (Zdroj: Časopis Realit, vydání 2009/8, <http://realit.cz/clanek/pri-obnove-pamatek-nelze-sledovat-jen-ekonomicke-cile>, autorka článku: Hana Stará)

Existují samozřejmě historické objekty, jejichž funkce se od jejich vzniku až dodnes nezměnila. Jedná se především o historické kostely, pomníky apod. Ostatní objekty, které jsou dnes vnímány jako historické, plnily v době svého vzniku naprosto běžné funkce. U těchto subjektů a lokalit stojíme před rozhodnutím, zda je zachovat v původním stavu, resp. je dokonce využívat k původnímu účelu, či zvolit rekonstrukci, novou výstavbu v okolí apod. Je jisté správné, že jsou výstavby a přestavby v těchto lokalitách přísněji regulovány.

V rámci rozvoje měst a regionů hrají tyto lokality často významnou roli. Důležitým pojmem v této souvislosti je tzv. návštěvnost, ze které plynou ekonomické přínosy (především zaměstnanost a související multiplikační efekty). Vzájemný vztah mezi kulturně historickou a ekonomickou hodnotou objektů uvádí Macháček (2004, s. 57). „Vzhledem ke své povaze, nemohou být často kulturně historické objekty

využívány způsobem přinášejícím maximální čistý výnos. Kompromis mezi snahou maximalizovat čistou hodnotu nemovitosti a potřebou podporovat kulturně historickou hodnotu je tudíž nevyhnutelný. Výsledkem by ale nemělo být dlouhodobé snižování tržní hodnoty dané nemovitostí, protože „vzácnost“ spočívající v jejích historických kvalitách, přináší pro uživatele řadu zvýhodnění v porovnání s ostatními objekty.“

Celkově lze možnosti využití kulturně historických objektů, které uvádí Macháček (2004) shrnout následovně.

- **Oblast využití:** konference, shromáždění, odborné akce
 - **Lokalizace:** části rozsáhlejších objektů jako jsou hrady, zámky, historické radnice apod.
 - **Důvody:** zvýšení přitažlivosti, snaha o ozvláštnění akce, především na mezinárodní úrovni, dostatečná prostorová kapacita, tzn. splnění požadavků na technické zázemí bez konfliktu s nároky na ochranu historické hodnoty objektu

- **Oblast využití:** firemní sektor (kanceláře, prostory na jednání apod.)
 - **Diskuse:** kontroverzní vs. možné v případě patřičné komunikace mezi sférou ochrany a firemních sektorem

- **Oblast využití:** turistika
 - **Diskuse:** výnosy z běžné návštěvnosti objektů často ani nevyváží provozní náklady
 - **Příležitost:** nabídka pobytů a na turistiku zaměřených pravidelně organizovaných akcí

- **Oblast využití:** náboženský cestovní ruch
 - **Lokalizace:** kostely, katedrály
 - **Diskuse:** na jedné straně přitažlivé z pozice historického a spirituálního významu, architektonická hodnota vs. současná eroze původní funkce, tzn. často dějištěm koncertů, výstav, konferencí, vzdělávacích akcí

- **Oblast využití:** místní zájmy pro volný čas (sport, hudební vystoupení, restaurační zařízení apod.)
 - **Diskuse:** ekonomický přínos a příznivé dopady ve smyslu vztahu místní komunity k historickým lokalitám

- **Oblast využití:** rezidenční využití
 - **Diskuse:** obytná funkce je nejdůležitějším využitím historických objektů v rámci velkých měst, přispívá k dosahování odpovídajícího stavu stavebního fondu v těchto lokalitách, čímž napomáhá rozvoji turismu, trvale bydlící obyvatelstvo představuje část poptávkové kapacity pro zařízení cestovního ruchu
 - **Př.:** Malá Strana, Praha: deformace maloobchodní sítě, ztráta genia loci ve prospěch komercializace a na úkor obytné funkce; konečným výsledkem může být ztráta zájmu turistů, jde o tzv. sebestravování turismu

- **Diskuse:** obytná funkce je problematická ve smyslu demolicí a úprav z důvodu obnovy obytných okrsků a přizpůsobení soudobým požadavkům; problém averze části místního obyvatelstva vůči turistům

2.4.1 PROBLÉM OCEŇOVÁNÍ

Jedním z prvních kroků při posuzování ekonomického významu by mělo být určité finanční ocenění lokality. Odborní autoři uvádějí, že jako nejvhodnější způsob vyjádření ocenění kulturně historických, resp. památkových statků se jeví zdroje, tedy náklady, které jsou spojené se zajišťováním jejich existence, resp. se zajišťováním jejich existence v tzv. požadovaném stavu.

Avšak musíme si uvědomit, že ocenění určité historické budovy či významného místa není tak jednoduché, pokud do tohoto procesu vstoupí další pohledy. Jakým způsobem lze např. vyčíslit estetickou či kulturní hodnotu daného objektu, opravdu tuto hodnotu tvoří jen náklady na udržování a opravy?

„Definování uměleckých a estetických kvalit je obvykle založeno na stanoviscích a poznatcích odborníků v oboru. Nehledě na to, že odborné názory jsou v konkrétních případech nezřídka různorodé, možnosti a způsoby cítění, vnímání, emocionální stimulace, inspirace a subjektivního výkladu nejsou omezeny pouze na

úzký okruh odborníků. Jejich diferenciaci a emancipaci často zpochybňují pokusy o „objektivizaci“ hodnoty.“ (Macháček, 2004, s. 15)

Autor dále zajímavě pojímá nejvýznamnější oblast, kde se promítá neurčitost a nestálost konceptu kulturně historické hodnoty. Jedná se o historickou pozici (funkce) a dále o historický kontext kulturně historických objektů. Nezřídka se tedy v průběhu doby význam daných objektů přehodnocuje, někdy paradoxně až protichůdným způsobem. Důvody této názorové nestálosti spatřuje v následujících vývojových změnách:

- změny kulturního vědomí,
- vývoj historie jako vědního oboru,
- proměny politických poměrů,
- mezinárodní situace
- apod.

2.4.2 LOKALIZAČNÍ SPECIFIKA

V rámci úvah o využití existujících kulturně historických lokalit, resp. objektů, najdeme řadu potenciačních možností. Historicky významné objekty lze samozřejmě udržovat v požadovaném stavu a následně využívat jako turistický cíl (např. hrady, zámky), do některých se umísťují např. muzea či galerie, které následně plní v rámci cestovního ruchu poznávací a vzdělávací funkci, resp. je možné jiné komerční využití takových objektů (např. poněkud diskutabilní firemní prostory).

Lokalizační specifika historicky významných objektů shrnuje Macháček (2004, s. 45-46):

- a) Tvoří-li kulturně historický fond či jeho větší části jednotný celek, mohou lokalizace, jež s ním nejsou kompatibilní, narušit jeho ráz nebo samou podstatu.
- b) Existují četné možnosti lokalizací v areálech s dominancí kulturně historických objektů, která jsou pro ně mohou být přínosem (z hlediska funkční revitalizace objektů, soustředění zdrojů na údržbu, provoz a restaurování atd.).
- c) V řadě případů nelze ekonomicky příznivé lokalizace uskutečnit, vzhledem k požadavku udržet původní ráz stavebních objektů, jenž je v rozporu s technickými nároky takových lokalizací, zahrnující i stavební úpravy.

- d) Možnosti změn funkčního využití objektů jsou relativně omezené, což se projevuje i zúžením okruhu možných lokalizací.
- e) Areály kulturně historického fondu čelí rostoucímu tlaku ze strany některých ekonomických sektorů (maloobchod, veřejné stravování, drobné podnikání, avšak také velké obchodní a průmyslové firmy), které se snaží umístit některé své složky v těchto areálech s cílem využít historické prostředí pro podporu svých hospodářských aktivit. Podíl přijatelných lokalizací je v těchto situacích obvykle nízký.
- f) Vlastníci objektů, jež jsou součástí kulturně historického fondu, mohou preferovat ekonomické výhody, spojené s nabídkou konkrétních lokalizací, a trvale usilovat o uskutečnění svých záměrů, někdy i za cenu likvidace původní povahy objektů.
- g) Kulturně historický fond se významně podílí na vytváření kulturní i sociálně-psychologické identity sídla. Vnímání lokalizací, dotýkající se této identity ze strany veřejnosti je tudíž intenzivnější než v jiných případech.
- h) V areálech kulturně historického fondu i v navazujících ochranných zónách se projevuje averze (někdy více, jindy méně zdůvodnitelná) vůči likvidaci původních objektů, ve snaze zachovat celistvost kulturně historického fondu. Tato tendence omezuje rovněž možnosti lokalizací.
- i) U subjektů zainteresovaných na posouzení lokalizačních záměrů (firma, veřejnost, veřejná správa atd.) se mohou vyskytnout velmi odlišná, subjektivně založená oceňování významu určitých součástí kulturně historického fondu, ovlivňované konkrétními lokalizačními záměry.
- j) Historicky významná sídla plní funkci nositele kulturně historického dědictví v rámci větších územních celků. Tuto funkci je možno chápat i jako součást vnějších vztahů sídla. Při posuzování lokalizačních možností a záměrů nelze toto hledisko opomenout. Lokalizace by s touto funkcí neměly být v konfliktu a měly by ji naopak podporovat.

2.5 DESTINACE CESTOVNÍHO RUCHU

Pokud chceme analyzovat rozvojové možnosti města, resp. města a jeho okolí z hlediska cestovního ruchu, často v odborné literatuře narazíme na pojem destinace cestovního ruchu. Pro jeho vysvětlení nalezneme řadu definic. Samotná definice slova

destinace je následující: Jedná se o „geografický prostor, který host volí jako cíl účasti na cestovním ruchu. Destinace zahrnuje komplex služeb pro potřeby cestovního ruchu. Obecně je chápána jako směřování, cíl cesty, místo navštívené účastníkem cestovního ruchu.“ (Hesková a kol., 2006, s. 153).

Rozšířený pojem **destinace cestovního ruchu** lze definovat jako „místo s vhodnými atraktivitami ve spojitosti se zařízeními a službami cestovního ruchu, které si účastník cestovního ruchu nebo skupina zvolila pro návštěvu“. (Světová organizace cestovního ruchu).

Důležitý postřeh z oblasti vnímání destinace zákazníkem uvádí Palatková (2006, s. 25): „Pojem destinace nemusí nutně označovat jen to, co skutečně existuje, ale i určitý mentální koncept v myslích klientů.“

Autorka zde uvádí také názor Jansen-Verbeke, která pod pojmem destinace rozumí nejen konkrétní oblast (místo), ale i souhrn v destinaci nabízených komodit. Z tohoto důvodu je destinace někdy označována jako „rekreační produkt“ (tourist recreation product – TRP).

„Ashworth a Voogd upozorňují na to, že do značné míry definuje destinaci sám klient svým vnímáním a výběrem konzumovaných služeb. Prostorové vymezení destinace může někdy narážet na administrativní hranice, na jejichž základě jsou destinace definovány a prodávány, na rozdíl od zohlednění vnitřních vazeb a charakteristik významných pro vnímání a chování klienta.“ (Palatková, 2006, s.19)

Význam destinace cestovního ruchu souvisí s rostoucí nabídkou cílových míst, které si účastník cestovního ruchu v dnešní moderní době může zvolit. Tento fakt zmiňuje např. Királ'ová (2003, s. 12): „Nutnost využívání marketingu při nabídce České republiky, jejích regionů a obcí jako destinací CR na trhu, se zvyšuje především v souvislosti se vstupem do Evropské unie.“

2.5.1 DESTINAČNÍ MANAGEMENT A MARKETING

Jak již bylo uvedeno výše, dnešní silně konkurenční trh cestovního ruchu vyžaduje určitý stupeň řízení celků, destinací. Opět zmíním některé varianty, které vysvětlují náplň destinačního managementu a marketingu. Např. Palatková (2006, s. 25) uvádí, že „marketing destinace lze označit jako vědomou i nezáměrnou kooperaci, protože všechny subjekty v destinaci, ať chtějí nebo ne, spoluvytvářejí její charakter... Poněvadž

destinace představuje ústřední produkt, nemusí vždy existovat (nebo existuje, ale s omezenými kompetencemi) organizace destinačního marketingu.“

Podobným způsobem charakterizuje tuto oblast řízení i Hesková a kol. (2006, s. 152). „Destinační management a marketing představuje soubor činností na vybraných úrovních řízení a koordinace, strategické plánování, různé formy spolupráce na úrovni mikroregionů a regionů, využívání podpůrných fondů.“

Jako poslední příklad lze uvést definici, o které hovoří Coltman. Podle něj je možné vnímat marketing destinace jako filozofii řízení destinace, stanovující na základě spotřebitelské poptávky zjištěné výzkumem a předpověďmi umístění produktu destinace na trhu s cílem realizace maximálního zisku (prodeje). Druhou rovinnou představuje řízený a cílený soubor aktivit, vyvažujících cíle destinace s potřebami klientů. (Palatková, 2006, s. 81)

Co se týče trendů v oblasti destinačního managementu a marketingu, autoři se shodují na tom, že je patrný neustálý nárůst kooperace a propojování jak subjektů z oblasti veřejné, tak privátní sféry v dané oblasti. Je to v rámci historického vývoje patrný posun směrem od politických motivů v 70. letech (tzv. politický management) k motivům převážně obchodním. Tento vývoj souvisí s již zmíněným vysokým stupněm konkurenčního boje mezi jednotlivými destinacemi. Největší rozvoj je samozřejmě patrný od konce 90. let, především v důsledku rychlého rozvoje informačních technologií.

2.5.2 PRODUKT DESTINACE CESTOVNÍHO RUCHU

Každá destinace se snaží zaujmout potencionálního návštěvníka určitým produktem. Co ale konkrétně představuje pojem produkt, je v tomto případě nejednoznačné. Závisí to především na úhlu pohledu. Např. Hesková a kol. (2006, s 163) uvádí příklad, že „produktem cestovního ruchu můžeme chápat jednak celou destinaci, která je cílovým místem pobytu návštěvníků, jednak jednotlivé systémy klíčových produktů (obchodů). Samozřejmě produktem budou i jednotlivé nabízené služby a zboží.“

Při tvorbě nového produktu, resp. produktové řady se vychází především „z výsledků analýzy možnosti destinace, potřeby požadavků segmentů trhu a finanční náročnosti zavedení nového produktu/produktové řady na trhu. V této souvislosti sdružení cestovního ruchu posuzuje ekonomickou náročnost, sociální kompatibilitu,

fyzickou atraktivnost, komplementaritu a prodejnost nového produktu/produktového řady v rámci produktového mixu.“ (Királ'ová, 2003, s. 100)

Další pohled na to, co vše může zahrnovat pojem produktu v rámci destinace, uvádí např. Foret (2001, s. 91). „Vlastní produkt vychází z nabídky konkrétních služeb, které je území schopnost poskytnout. Jeho kvalitu vyjadřují konkrétní ukazatele vybavenosti, stavu technických sítí, kvality životního prostředí, hodnocení hromadné dopravy a další. Mohou to být také informace o historii a významných osobnostech, které zde žily a pracovaly.“

Palatková (2006, s. 35) upozorňuje na důležitou skutečnost, že z pohledu vnímání klienta je produkt destinace představován souborem hmotných a nehmotných kvalit, které vnímá jako komplex. Je důležité, aby produkt navenek působil jednotně a aby byly zúčastněné subjekty schopny jednat v mezích společné strategie. Klient si totiž vytváří a zaujímá postoj vůči celému souboru služeb, které čerpá.

S výše uvedeným názorem se setkáme i u dalších autorů. Problém je spatřován v tom, že destinace je jinak vnímána zákazníkem a jinak těmi, kdo výsledný produkt tvoří. K přístupu orgánům státní správy, místní samosprávy, občanských a kulturních organizací atd. k destinaci cestovního ruchu se vyjadřuje např. Királ'ová (2003, s. 19). „Cestovní ruch je pro ně jen jednou z funkcí multifunkčního území. Je řízený v souladu s úkolem, který mu byl, na základě norem, politických rozhodnutí a v zájmu dosažení cílů území, určen. Z uvedeného vyplývá problém, kterého podstatou je produktová orientace orgánů státní správy a místních samospráv. Potřebám a požadavkům návštěvníků destinace obvykle uvedené instituce nevěnují dostatek pozornosti.“ Jako hlavní problém autorka uvádí, že administrativa propaguje a podporuje produkt, na jehož tvorbě přímo neparticipuje. Přitom se jedná o produkt, na kterém je závislé velké množství podnikatelských a jiných subjektů.

Další okruh potencionálních problémů z oblasti marketingového řízení, které v destinaci mohou vzniknout z důvodu existence převážně malých a středních podniků, uvádí Palatková (2006, s. 52). Podle ní taková situace vede „především k absenci investic do nových koncepcí a rozvíjení know-how, protože se zmíněné investice při malé velikosti subjektů nevyplatí. Omezené možnosti financování a opatřování kapitálu na rozvoj, nerealizace úspor z rozsahu, nestabilní kvalita produktu odrážející se v nejednoznačném profilování a umístování produktu, upřednostňování nesystémové spolupráce na základě osobních vazeb stejně jako absence investic do značky nebo marketingových nástrojů představují problémy spojené se vstupem na trh, avšak

zároveň příležitosti k vzájemné kooperaci a propojování se v rámci marketingového řízení destinace.“

2.5.3 ZÁJMOVÉ SUBJEKTY

Ať už si představíme destinaci jako světadíl, jednotlivé země, regiony nebo obce, vždy se setkáme s mnoha skupinami lidí, které mohou určitým způsobem ovlivnit důležitá rozhodnutí v oblasti. Odborně lze tyto skupiny nazvat zájmovými subjekty. Při tvorbě produktu destinace, ale i při dalších rozhodnutích důležitých pro dané město či region, se můžeme setkat jak s pozitivními, tak negativními reakcemi členů zájmových skupin. Důležitost jejich postojů a chování je patrná z následujících postřehů.

Např. Királ'ová (2006, s. 46) uvádí, že „důležitým předpokladem, který souvisí s úspěšností nabídky destinace na trhu, je postoj místních obyvatel a pracovníků v cestovním ruchu k návštěvníkům destinace.“ Z uvedeného vyplývá, že první interakce vzniká mezi návštěvníky destinace a místními obyvateli, tzv. hostitelskou komunitou (host community). Neméně důležitý je také vliv zaměstnanců zařízení cestovního ruchu, kteří se v očích zákazníka stávají v podstatě reprezentanty celé destinace. „Znamená to, že přímo ovlivňují úspěch destinace na trhu. V zájmu motivace zaměstnanců by zařízení CR měla ve spolupráci s členy sdružení hodnotit a oceňovat zaměstnance, udržovat s nimi neustálý kontakt a umožnit jim pravidelné vzdělávání.“ (Királ'ová, 2006, s. 142)

V případě ekonomického využití kulturně historických objektů, kterému je věnována kapitola 2.5, je patrný následující vliv zájmových subjektů. Pokud se v rámci daného území uvažuje o lokalizaci např. komerční činnosti, resp. se jedná o využití stávajících historicky významných sídel, je zde klíčový vztah zájmových subjektů ke konkrétním lokalizačním záměrům „U historicky významných sídel, kde se předpokládá vyšší citlivost vůči změnám územních struktur než v sídlech jiné povahy, budou tyto subjekty projevovat své zájmy výrazněji než v běžných případech.“ (Macháček, 2004, s. 51).

Autor zde dále upozorňuje, že v případě hodnocení výše zmíněné lokalizace (ať už staveb, zařízení, činností, ...) nelze označit všechna hlediska za „objektivní“. Naopak se zde častěji, než v jiných oblastech objevují právě subjektivní, tedy zájmová hlediska. Kategorie možných zájmových subjektů lze znázornit následovně.

Obrázek 1: Kategorie zájmových subjektů

Zdroj: Macháček, 2004.

Podstatu nutnosti zkoumání vlivu zájmových skupin vyjadřuje Macháček (2004, s. 52) takto: „Ve svém úsilí reprodukovat své záměry a způsob využívání území se jednotlivé kategorie zainteresovaných subjektů liší. Podle zběžných poznatků o lokalizačním chování se nabízí hypotéza, že nejintenzivněji prosazují své zájmy firmy, dále profesní či zájmové organizace a že takto tvořené pořadí uzavírá obecná veřejnost.“

Největší obavy z hlediska možného konfliktu s ochranou a funkcemi kulturně historických objektů tedy plynou především z firemní lokalizace. Z tohoto důvodu se v hospodářské praxi ČR využívá vyhodnocovací systém EIA (Environmental Impact Assessment), jehož podstatou je hodnocení vlivu projektů a činností na prostředí. Úkolem systému je eliminace možných rizik vzniku negativních dopadů oblasti firemní

lokalizace na okolní prostředí. Přesto se bohužel občas s některými následky nekalého lobbingu z strany firem v praxi setkáváme.

2.5.4 PARTNERSTVÍ

Jak již bylo uvedeno výše, každá destinace, která chce v dnešním silně konkurenčním prostředí uspět, se musí věnovat marketingu. Důležitost marketingového přístupu v rámci jednotlivých oblastí vyplývá z toho, že každý region či obec soupeří s mnoha dalšími o přízeň potencionálních návštěvníků, ale také investorů.

Pokud se zaměříme na destinaci ve smyslu města, zjistíme, že „smyslem marketingu měst je vytvořit strategie propagace oblasti (regionu) nebo města pro konkrétní aktivity a v některých případech dokonce „prodej“ částí města k životním, spotřebním a výrobním účelům.“ (Foret, 2001, s.24)

Partnerství (partnership) je jedním ze tzv. 8P rozšířeného marketingového mixu pro cestovní ruch. Mnoho autorů označuje tuto část marketingového mixu z hlediska rozvoje cestovního ruchu v rámci regionů a měst jako nejdůležitější. V souvislosti s tím je důležitý názor, který najdeme např. u Palatkové (2006, s. 44), a to, že „úspěšné řízení destinace se neobejde bez spolupráce privátní a veřejné sféry.“

Vzhledem k rozdílné povaze města, resp. regionu v porovnání s klasickou firmou je jasné, že marketing ze nemůže provádět pouze jedna jediná instituce. Smyslem partnerství je naopak spolupráce všech zainteresovaných osob. Jak uvádí Foret (2001, s. 24-25), klíčovou roli v procesu vzniku a fungování partnerství by měla sehrát místní veřejná správa, „která je schopna iniciovat vzájemnou komunikaci a úspěšné vyjednávání zúčastněných stran. Veřejná správa v obci či regionu reprezentuje celou komunitu a musí tudíž usilovat o dlouhodobé (trvalé) hledání a řešení společných problémů, dosažení společných cílů. Partnerství sdružuje a znásobuje energii a vkládané prostředky zúčastněných subjektů (místních obyvatel, správy, podnikatelů, neziskových organizací apod.), na něm je závislá kvalita výsledného produktu. Proto je nutné, abychom vzájemně dokázali definovat naše očekávání uvnitř daného partnerství a abychom byli společně schopni navenek prezentovat naše vize a poselství.“

Na úrovni města je partnerství chápáno především ve smyslu spolupráce místní samosprávy s místními podnikatelskými subjekty. Je však účelné, aby do tohoto vzájemného vztahu vstupovala také místní občanská sdružení a v neposlední řadě také

jednotliví občané. Důležitost zapojení místní komunity je zmiňována stále častěji. Jak už totiž bylo uvedeno výše, smýšlení občanů o místních aktivitách v rámci rozvoje z pohledu cestovního ruchu má velký vliv na jejich následné chování vůči návštěvníkům. Proto je důležité, aby všechny zainteresované strany znaly dobře plány a záměry veřejné správy a aby se k nim mohly včas svobodně vyjádřit a přispět svými nápady.

Přitom je důležité, jak občané vnímají snahu samosprávy o jejich zapojení do veřejného dění. „Občané vnímají, zda se na ně radnice obrací v momentě, kdy musí, protože jí to nařizuje zákon (například při veřejném projednávání územního plánu), rozpoznají také, když jde o pouhé zviditelňování určité zájmové skupiny. Práce s veřejností by naopak měla být dlouhodobou záležitostí, neboť partnerství nevznikne ze dne na den.“ (Foret, 2001, s. 29)

V každém případě není možné očekávat, že místní občané budou připravovat sami aktivně vlastní zlepšující návrhy. Naopak místní samosprávy musí tyto konkrétní návrhy předložit jim a nechat prostor pro vyjádření. Vždy je nutné začít u sebe; tedy představit, co pro danou věc je schopno učinit město a v čem by mohli pomoci místní podnikatelé a občané.

V dnešní době představuje neméně důležitou vyšší formu partnerství sdružování jednotlivých obcí do tzv. mikroregionů. Smyslem je samozřejmě přilákání potencionálních turistů, ale často také snaha o získání různých finančních podpor, grantů apod.

„Obce, které se sdružují v mikroregionech, posilují svoji konkurenceschopnost vůči větším městům tím, že vytvářejí urbanistické celky rozlohou i počtem obyvatel odpovídající úrovni těchto měst. Často si však tyto obce neuvědomují, že investice budovaná v jedné z nich může přinést pracovní příležitosti i ostatním, že společná prezentace a propojení organizace kulturních a společenských akcí, které zde probíhají, může přinést mnohem větší efekt než roztráštěné samostatné aktivity jednotlivých míst.“ (Foret 2001, s.162)

Autor dále uvádí nutnost tzv. institucionalizace mikroregionu, jejímž smyslem je vytvoření organizační struktury, včetně jasného vymezení odpovědnosti a kompetencí.

3 CÍLE, METODIKA, HYPOTÉZY

3.1 CÍLE PRÁCE

Diplomová práce částečně navazuje na výsledky bakalářské práce *Analýza služeb cestovního ruchu na Podblanicku*, která se vztahovala k ucelené oblasti. Cíle diplomové práce se vztahují k části území Podblanicka, konkrétně k městu Votice.

Cíle lze rozdělit na hlavní a dílčí:

Hlavním cílem je analyzovat současnou situaci města z pohledu zapojení do cestovního ruchu a následně navrhnout opatření a projekty vedoucí k lepšímu využití rozvojového potenciálu zkoumané oblasti – tedy města Votice a jeho nejbližšího okolí. K úspěšné realizaci hlavního cíle je nutné nejprve stanovení a splnění tzv. dílčích cílů.

Dílčími cíli jsou:

- Důkladné prostudování dostupných relevantních materiálů z oblasti odborné literatury a průběžné monitorování dalších informačních zdrojů.
- Provedení situační analýzy města - konkrétně zhodnocení současné situace z pohledu geografie, demografie, hospodářské situace a dalších specifických charakteristik důležitých pro oblast cestovního ruchu včetně analýzy služeb.
- Provedení terénního šetření v podobě řízených rozhovorů se zainteresovanými subjekty a jeho následné zhodnocení.

3.2 METODIKA ZPRACOVÁNÍ

Průběh zpracování diplomové práce lze rozdělit na několik na sebe navazujících dílčích etap. První fází představovalo stanovení cílů práce (hlavní a dílčí) a hypotéz. Poté následovalo samotné zpracování diplomové práce.

Základem analytické části bylo studium odborné a regionální literatury, na jehož základě byla provedena literární rešerše (viz kapitola 2). Průběžně byly monitorovány další dostupné sekundární zdroje dat - především regionální periodika, odborné časopisy, strategické materiály města Votice, tištěné propagační materiály a relevantní internetové informační zdroje (informační portál města Votice, Mikroregionu Džbány a Posázaví, ČSÚ, internetové prezentace zainteresovaných podnikatelských subjektů apod.).

Výstupem sběru a následné analýzy a syntézy informací z výše uvedených zdrojů je situační analýza současného situace města v syntetické části práce. V ní byly vymezeny základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky. Následně byly zkoumány charakteristiky relevantní pro cestovní ruch v oblasti – především kulturně-historické objekty (jejich význam, stav a aktuální využití), přírodní prostředí (reliéf, hydrologické podmínky), významné historické souvislosti, významné osobnosti města apod. Neméně důležitou součástí je i analýza služeb cestovního ruchu, která se týká především základních služeb (dopravní, ubytovací, stravovací), ale i dalších doplňkových služeb (informační) a možných volnočasových aktivit.

Zdrojem primárních informací bylo především provedené terénní šetření formou řízených rozhovorů. Zde byly osloveny významné zainteresované subjekty (např. starostka města Votice, manažerka Mikroregionu Posázaví, pracovníci Městského a informačního centra ve Voticích), ale také obyvatelé města Votice.

Na základě zhodnocení všech výše uvedených informací bylo přistoupeno k aplikační části práce. Zde bylo vytvořeno několik možných návrhů a opatření, které by mohly přispět k efektivnějšímu využití rozvojového potenciálu města v oblasti cestovního ruchu.

V rámci zpracování diplomové práce jsem se zúčastnila i projektu Cestou kříže Votickem.. Výstupem bylo mimo jiné zpracování a následné instalování informačních panelů před významnými sakrálními památkami Votic. V rámci této činnosti jsem spolupracovala na tvorbě textu k panelu, který je nyní umístěn před židovským hřbitovem ve Voticích.

3.3 HYPOTÉZY

Ottova všeobecná encyklopedie definuje hypotézu jako domněnku či předpoklad. Jedná se o výchozí a dosud neprokázané vědecké tvrzení, které se předkládá na zkoušku ke kritickému ověření prostřednictvím zkušenosti či experimentu. Tzv. pracovní hypotézy ukazují další cesty vědeckého zkoumání a mohou se stát základem pro vědecké teorie. (Bulisová a kol., 2003, s. 489)

Základem pro stanovení níže uvedených hypotéz bylo především využití poznatků získaných z předchozí analýzy oblasti Podblanicka, která byla součástí bakalářské práce.

Hypotéza 1

Město Votice a jeho nejbližší okolí disponuje značným rozvojovým potenciálem v oblasti cestovního ruchu.

Hypotéza 2

Rozvojový potenciál města není v současné době dostatečně využíván, existují zde značné rezervy.

Hypotéza 3

Nejvýznamnější překážky efektivního rozvoje měst jako jsou Votice jsou představovány nedostatkem finančních prostředků a neochotou aplikace moderních trendů v oblasti partnerství: státní sféra – podnikatelé – veřejnost.

4 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU OBLASTI

4.1 REGIONÁLNÍ SROVNÁNÍ

Město Votice je součástí Středočeského kraje. Statistické informace z pohledu kraje jako celku však často nemají dostatečnou vypovídací schopnost. Důvodem jsou tzv. regionální rozdíly, které mohou mít řadu příčin.

V případě jednotlivých obcí Středočeského kraje se jedná především o diferencovanou polohu a vzdálenost od hlavního města ČR Prahy. Rozdíly územních celků kraje jsou nejvíce patrné v demografické a ekonomické oblasti. Nejlepších výsledků logicky dosahují oblasti v těsné blízkosti Prahy, opačně si stojí tzv. periferní oblasti, které jsou charakterizovány polohou u vnějších hranic kraje.

Pokud bychom chtěli blíže charakterizovat postavení jednotlivých Správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP), lze je konkretizovat pomocí klasických demografických či ekonomických ukazatelů. Typickými znaky pro SO ORP v blízkosti Prahy je intenzivní bytová výstavba a vysoký migrační přírůstek, který se týká především mladších a vzdělanějších lidí, což se odráží i v pozitivním vlivu na věkovou a vzdělanostní strukturu obyvatel. V ekonomické oblasti se sousedství s Prahou projevuje jednak v ukazateli průměrné mzdy, míry nezaměstnanosti a v počtu nově zřízených sídel velkých, často zahraničních firem. Mezi výše zmíněné SO ORP můžeme zařadit např. Černošice, Říčany nebo Mladou Boleslav.

V rámci hodnocení demografického vývoje, ale také oblasti infrastruktury, životního prostředí či dostupnosti lze říci, že kraj patří k těm s největšími rozdíly mezi jednotlivými SO ORP. Tento fakt je patrný ve zmíněných demografických ukazatelích, kde mezi nejhůře hodnocené SO ORP patří právě Votice či Sedlčany, které svou polohou patří k periferním oblastem. Problémy dalších okrajových částí kraje lze spatřit také ve zhoršené dopravní dostupnosti a kvalitě dopravní a technické infrastruktury, na kterou malým obcím často chybí dostatečné finanční prostředky. Důvodem je především velká rozlehlost kraje a rozdrobená sídelní struktura se zmíněným vysokým podílem obcí s nízkým počtem obyvatel.

4.2 SO ORP VOTICE

Pro podrobnější charakteristiku postavení města Votice je vhodné použít údaje vztahující se přímo k SO ORP Votice. Jak je patrné z níže uvedené mapky, skládá se Správní obvod obce s rozšířenou působností Votice z následujících 15 obcí: Červený Újezd, Heřmaničky, Jankov, Ješetice, Mezno, Miličín, Neustupov, Olbramovice, Ratměřice, Smilkov, Střeziměř, Vojkov, Votice, Vrchotovy Janovice a Zvěstov.

Obrázek 2: Vymezení území SO ORP Votice

Zdroj: Český statistický úřad

4.2.1 GEOGRAFICKÉ VYMEZENÍ

SO ORP Votice najdeme na jižním okraji Středočeského kraje při hranicích s krajem Jihočeským. Leží v sousedství správních obvodů Vlašim, Sedlčany a Benešov. Z pohledu bývalého okresu Benešov se jedná o jeho nejvýše položenou část, spadající do útvaru Středočeské pahorkatiny. Nejvyšší nadmořské výšky se zde pohybují v rozmezí 600-700 m.n.m. Nejvyšším bodem je konkrétně vrch s názvem Mezivrata a nadmořskou výškou 713 m, který leží v oblasti tzv. České Sibiře.

4.2.2 DEMOGRAFICKÉ VYMEZENÍ

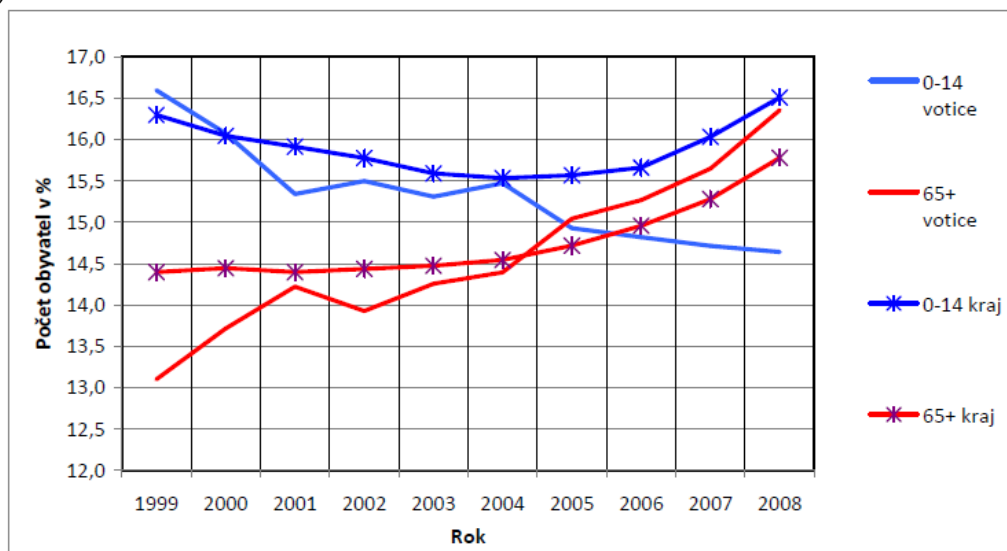
Co se týče velikosti, je SO ORP Votice jedním z nejmenších v celém Středočeském kraji, s 28 878 ha mu konkrétně patří osmé místo. S malou rozlohou koresponduje i počet obyvatel, který je dokonce v rámci kraje nejnižší.

Graf 1: Vývoj absolutního počtu obyvatel ve Voticích v letech 1998-2008

Zdroj: Strategie města Votice 2009

Graf 2: Podíl věkových skupin 0-14 a 65+ na celk. počtu obyvatel ve Voticích v letech 1999-2008 (v%)

Zdroj: Strategie města Votice 2009

Z celkového počtu 11 908 obyvatel žije celá třetina ve Voticích. Hodnota celkové hustoty zalidnění patří také k nejnižším, stejně jako podíl městského obyvatelstva na celkovém počtu obyvatel. Výše uvedené statistické údaje jsou projevem trendu trvajícím již od 90. let, kdy v rámci venkovských oblastí ČR dochází k trvalému stárnutí obyvatelstva. Vysoká hodnota tzv. indexu stárí a vysoký průměrný věk má za

následek převažující počet zemřelých osob nad nově narozenými. Tento vysoký přirozený úbytek obyvatelstva nemůže vyvážit ani velice mírný pozitivní přírůstek způsobený stěhováním.

Jako další znaky typicky venkovského charakteru Voticka lze jmenovat přetrvávání tradičních hodnot, které se projevují v nejvyšším podílu úplných rodin či nejnižší mírou rozvodovosti. V návaznosti na věkovou strukturu obyvatelstva lze pozorovat nejvyšší podíl věřících v rámci kraje. Vzhledem k nízkému rozvoji oblasti se v obvodu Votice projevuje nízká intenzita bytové výstavby a na druhou stranu jedním z nejvyšších podílů rodinných domů na trvale obydleném domovním fondu. Jako velký problém se jeví nejvyšší podíl neobydlených domů, které tvoří celou čtvrtinu domovního fondu.

4.2.3 HOSPODÁŘSKÁ CHARAKTERISTIKA

Charakteristickým znakem SO ORP Votice z pohledu odvětvové struktury hospodářství je převažující zemědělské zaměření s nadměrným podílem orné půdy. Zaměstnanost v zemědělství pak logicky dokonce dvojnásobně převyšuje krajský průměr. S tímto faktem koresponduje i hodnota nejnižší úrovně vzdělanosti a ekonomické aktivity v rámci kraje.

Pozitivním faktorem je na druhou stranu stabilně nízká úroveň nezaměstnanosti - konkrétně druhá nejnižší - a nejnižší podíl dlouhodobě nezaměstnaných v Středočeském kraji. Konkrétně ve Voticích se míra nezaměstnanosti pohybovala např. v září roku 2009 na úrovni 4,2 % oproti celorepublikové úrovni (8,6 %). Jako jeden z možných důvodů této poměrně dobré situace v zaměstnanosti lze uvést, že dobrou polohu města vzhledem k větším okolním centrům (např. Benešov, Tábor, Praha), kam řada lidí za prací dojíždí.

Z výše jmenovaných důvodů vyplývá, že je nutné se zaměřit na zkoumání nových potenciálních možností rozvoje celé oblasti se zaměřením na její centrum, kterým je město Votice. Vzhledem k charakteristice krajiny, čistému životnímu prostředí, řadě kulturně historických funkčních památek a dalších dosud nevyužívaných zajímavých objektů se jeví cestovní ruch jako směr s vysokým rozvojovým potenciálem.

4.3 MĚSTO VOTICE

Jak již bylo uvedeno, centrem výše charakterizované oblasti SO ORP Votice je se svými téměř 4500 obyvateli právě město Votice. Základní informace o tomto městě jsou shrnuty v níže uvedených tabulkách.

Polohu města Votice lze charakterizovat nejlépe pomocí vzdálenosti od okolních větších měst. Najdeme ho na hlavní silnici E55, která směřuje v Prahy do Českých Budějovic a následně do Vídně. Leží 59 km jižně od Prahy, 18 km jižně od Benešova a 30 km severně od Tábora. Jak je vidět v tabulce základních informací, je obec Votice s téměř 4500 obyvateli centrem regionu.

Celková rozloha obce je 3600 ha a město je rozděleno do následujících 21 městských částí: Beztahov, Bučovice, Budenín, Hory, Hostišov, Javor, Kaliště, Košovice, Lysá, Martinice, Mladoušov, Mysletice, Nazdice, Nezdice, Otradov, Srbice, Střelítov, Větrov, Votice, Vranov a Zdeboř.

Tabulka 1: Základní informace

Status	Město
Typ města	Obec s rozšířenou působností
ZUJ (kód obce)	530905
NUTS 5	CZ0201530905
LAU 1 (NUTS 4)	CZ0201 - Benešov
NUTS 3	CZ020 – Středočeský kraj
NUTS 2	CZ02 – Střední Čechy
Obec s pověřeným obecním úřadem	Votice
Obec s rozšířenou působností	Votice
Katastrální plocha (ha)	3640
Počet bydlících obyvatel (k 1.1.2008)	4492
Nadmořská výška (m.n.m.)	483
Zeměpisné souřadnice (WGS-84)	14° 38' 17" E , 49° 38' 24" N
První písemná zpráva (rok)	1359
Počet katastrů	6
Počet územně technických jednotek	6
Počet částí obce	22
PSČ	25901

Zdroj: www.risy.cz

Tabulka 2: Demografické údaje

	Počet obyvatel k 31.12.2008	Počet obyvatel ve věku				Střední stav obyvatel k 1.7.2008	
		0-14 let	15-59 let	60-64 let	65 a více let		
Celkem	4 481	656	2 733	359	733	4 490	
Muži	2 202	331	1 406	172	293	2 208	
Ženy	2 279	325	1 327	187	440	2 282	
	Přírůstek obyvatelstva			Migrace			Přírůstek/ úbytek
	Živě narození	Zemřelí	Přirozený přírůstek	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Saldo migrace	
Celkem	42	51	-9	86	88	-2	-11
Muži	23	27	-4	42	48	-6	-10
Ženy	19	24	-5	44	40	4	- 1

Zdroj: www.risy.cz

4.3.1 DOPRAVNÍ SPOJENÍ

Nejvýznamnějším spojením s okolím je pro Votice určitě silnice E55 směřující z Prahy přes České Budějovice dále do Rakouska (Linec). Pro město byl z tohoto pohledu významným rok 1982, kdy byl do provozu uveden silniční obchvat. Důvodem stavby byl logicky zvýšený provoz v úzkých uličkách v centru města. Dnešní situaci lze ale zhodnotit tak, že i tento obchvat je kapacitně nevyhovující a často tak dochází v těchto místech k přetížení – jedná se především o vysoce frekventované dny (např. neděle odpoledne).

Dalšími významnými dopravními tahy jsou silnice II. třídy: Silnice II/121 vedoucí z Votic jihozápadně směrem na Sedlec-Prčice, přes Milevsko až do Blatné. Další je silnice II/150, která vede opačným směrem přes Louňovice pod Blaníkem a Ledec nad Sázavou až do Havlíčkova Brodu.

Z pohledu veřejné osobní dopravy je důležité zmínit rekonstrukci autobusového nádraží v centru Votic. Sjíždějí se sem nejen autobusy regionálních linek směřující především do Benešova, Mladé Vožice, Vlašimi či Tábora, ale svou zastávku zde mají i četné dálkové spoje. Jedná se především o spojení na trase Praha-Tábor a Praha-České Budějovice.

Dalším významným dopravním tahem je samozřejmě i železniční trať ve stejném směru (Praha – České Budějovice). V případě železničního spojení lze jako určitý nedostatek uvést, že rychlíky Voticemi pouze projíždějí a staví až v nedalekých Olbramovicích.

Kromě autobusové přepravy je nutno zmínit i velmi důležitou plně elektrifikovanou železniční trať č. 220, která vede z Prahy přes Benešov až do Českých Budějovic. Vlakové nádraží se nachází přibližně 2 km západně od města, u osady Beztahov. Jako určitou nevýhodou lze uvést fakt, že v této stanici v současné době nezastavují rychlíky, ale pouze osobní a spěšné vlaky. Rychlíky zastavují v železniční stanici v nedalekých Olbramovicích.

Důležitou aktualitou je zahájení stavby IV. tranzitního železničního koridoru (7. 9. 2009) v úseku Benešov u Prahy – Votice. Výstavba by měla trvat v průběhu let 2009 – 2013 a bude rozdělena na tři úseky (Bystřice u Benešova – Benešov, Tomice – Bystřice u Benešova a Votice – Tomice). Cílem stavby je zkrácení délky trati a celkové zrychlení železniční dopravy (ze stávajících, 100 km/h, resp. 80 km/h na 160 km/h).

Historická zajímavost

Spojení Prahy s jihem země bylo ostatně pro Votice důležité již odnepaměti. Pro celý kraj bylo představováno tzv. zemskou, později hlavní, resp. gmundskou stezkou. Přes město směřovali kupci se vzácným zbožím. Jednalo se především o látky, zbraně, koření z jihu a východu a o zlato, stříbro či medovino ze severu. Kromě hlavní stezky měla důležitý význam i navazující solná stezka. V průběhu 14. a 15. století se stezky začaly měnit v první silnici, jejíž podoba se ustálila teprve v 19. století. V souvislosti s historií dopravy je vhodné uvést i tradici vybírání mýta, které je zde připomínána již od roku 1597.

4.3.2 MIKROREGION DŽBÁNY

Město Votice a jeho přilehlé okolí patří stejně jako další obce Voticka a Bystřicka mezi členy Mikroregionu Džbány. Toto sdružení obcí vzniklo na základě ujednání z 18. ledna 2000, kdy došlo ke schválení stanov a byla podepsána zakladatelská listina. Původně se jednalo o sdružení právnických osob, avšak legislativní změnou zákona o obcích č. 128/2000 Sb. došlo k jeho přeměně na dnešní Mikroregion Džbány, svazek obcí.

Mikroregion rozkládající se na území jižní části Středočeského kraje o rozloze 254 km² se skládá z následujících členských obcí a měst: Bystřice, Jankov, Neustupov, Olbramovice, Ratměřice, Vojkov, Votice, Vrchotovy Janovice a Zvěstov. Jako přirozené centrum mikroregionu lze označit město Votice.

Důvodem vzniku Mikroregionu Džbány byla – stejně jako u obdobných sdružení v celé ČR – snaha o společné řešení problémů, které přesahují hranice území jednotlivých obcí. Mezi nejvýznamnější oblasti spolupráce se řadí společná ochrana životního prostředí, aktivity spadající do komplexní obnovy venkova, zkvalitňování technické infrastruktury, rozvoj občanské vybavenosti a v neposlední řadě také rozvoj cestovního ruchu v oblasti. Mezi nejnovější aktuality patří bilance získaných dotací za rok 2009, která je uvedena níže nebo účast zástupce mikroregionu (manažerky Ing. Elišky Zemanové) na veletrhu cestovního ruchu. 20. ročník veletrhu Regiontour proběhl 14. – 17. ledna 2010 v Brně. Cílem účasti na této akci je seznámit návštěvníky z řad odborné veřejnosti, ale především potenciální návštěvníky se všemi zajímavostmi, které mikroregion nabízí. Mikroregion Džbány byl prezentován jako součást širšího sdružení Posázaví v rámci expozice Středočeského kraje.

Tabulka 3: Poskytnuté dotace – Mikroregion Džbány (2009)

Poskytovatel dotace	Druh dotace	Získaná dotace
Středočeský kraj	Fond sportu a volného času	225 000,-
Středočeský kraj	Dopravněbezpečnostní opatření	904 000,-
Středočeský kraj	Program obnovy venkova	400 000,-
Středočeský kraj	Fond knihoven	18 000,-
Středočeský kraj	Fond kultury	25 000,-
Středočeský kraj	Fond hejtmana	30 000,-
Středočeský kraj	Obnova drobných památek	40 000,-
Ministerstvo pro místní rozvoj	Obnovy komunikací	15 428 000,-
Ministerstvo pro místní rozvoj	Obnova drobných památek	130 000,-
Ministerstvo pro místní rozvoj	Zapojení dětí - hřiště, veřejná prostranství	739 000,-
Ministerstvo pro místní rozvoj	Výměna zkušeností, vzdělávání	63 000,-
Ministerstvo vnitra	CZECH Point	319 348,-
Ministerstvo zemědělství SZIF	Program rozvoje venkova	1 864 062,-
Ministerstvo zemědělství SZIF	LEADER – MAS Posázaví	4 263 263,-
Ministerstvo životního prostředí	Operační program životní prostředí	1 847 097,-
Celkem		26 295 770,-

Zdroj: <http://www.mikroregiondzbany.cz>

4.3.3 PŘÍRODNÍ PARK DŽBÁNY-ŽEBRÁK

Otázkou zůstává vznik názvu výše představeného Mikroregionu Džbány. Jako inspirace posloužil stejnojmenný přírodní park, který se na území mikroregionu nachází.

Jedná se o přírodní park Džbány-Žebrák o rozloze 53 km², který byl vyhlášen v roce 1996. Rozkládá se na území jižní části Středočeského kraje mezi obcemi Votice, Jankov, Líšno a Tomice. Dominantou celé oblasti je bezesporu vrchol Džbány s nadmořskou výškou 688 m a Žebrák (585 m.n.m.). Svou charakteristickou podobou, vyznačující se rozsáhlými lesními komplexy či soustavami rybníků (především na Olbramovicku a Jankovsku), připomíná podhorské oblasti. Celkový dojem dotváří četné remízky a dále rozlehlé louky s bohatými prameništi.

Důvodem pro vyhlášení této oblasti přírodním parkem byla především vysoká rozmanitost, ale také zachovalost přírodního bohatství. Na území se nachází řada chráněných druhů z oblasti fauny i flory. Ze vzácných rostlin lze jmenovat např. orchidej prstnatec májový, bublinatku jižní, suchopýr bahenní či rosnatku okrouhlostou. Kromě toho zde nalezneme řadu v dnešní době již ohrožených živočišných druhů. Jedná se především o čolka horského, výra velkého, rosničku zelenou, chřástala polního, včelojeda lesního, vydru říční, ledňáčka severního nebo bekasinu otavní. Zajímavým objektem je také jeden z nejstarších buků v celých Středních Čechách, který je díky své letitosti zařazen mezi památné stromy. Nachází se na okraji osady Kaliště.

Celá oblast je atraktivní také vzhledem ke své povrchové členitosti, díky níž se návštěvníkům z místních vrcholů naskýtá krásný výhled do širokého okolí. Při dobré viditelnosti je možno spatřit např. i známá vzdálená místa jako je Klet', Brdy, vrchol Cukrák u Dobříše, ale také nejvyšší pražské věže či památná hora Říp.

Přes nespornou jedinečnost celé oblasti existuje místo, které zde patří k nejvzácnějším. Jedná se o prostor Kališťských luk na svazích vrcholu Džbány, kde přechází místní vydatné prameniště v tzv. mokřadní louky o přibližné rozloze 40 ha. Z důvodu přírodní jedinečnosti této oblasti zde došlo v roce 1999 k zahájení projektu určeného na udržování těchto vzácných biotopů.

Na samém počátku bylo rozhodnuto o zavedení přírodě prospěšného ručního sečení luk. Později bylo možno – především díky spolupráci s organizací Ochrana fauny ČR a místních soukromých zemědělců – založit ekologickou farmu Družstvo Džbány.

Díky tomu je nyní ekologickým způsobem obhospodařováno pomocí pastvy masného skotu a ovcí území lučních porostů o celkové rozloze 230 ha. Jedná se aplikaci extenzivní, regulované pastvy s důrazem na ochranu výše uvedených chráněných rostlin a živočichů. Jako konkrétní projekt lze uvést účast farmy na agroenvironmentálním programu zaměřeném na ochranu chřástala polního.

Mezi další významné ekologické aktivitami patří např. obnova a údržba tůň a malých vodních ploch, prosvětlování porostů jalovců a regulace náletových dřevin. Pro návštěvníka oblasti zajímavějšího se o přírodu může být velmi přínosná prohlídka vzácných mokřadních luk a ekofarmy s odborným výkladem.

4.3.4 RELIÉF

Město je obklopeno ze tří stran okolními zalesněnými vrchy: při jeho východním okraji se zvedá téměř 2 km dlouhý horský hřeben Čeřenské hory (654 m.n.m.), za kterým se táhne další hřeben s nejvýznamnějšími vrcholy Žandavka (669 m.n.m.) a Džbány (688). Nejvyšší část Votického údolí mezi vrcholy Džbány a Žebrák o rozloze 53 km² byla – jak je podrobněji uvedeno výše - v roce 1996 vyhlášena Přírodním parkem Džbány – Žebrák.

Další zajímavým vrcholem je jihovýchodně od města ležící hora Větrov s 679 m.n.m., která je místními lidmi nazývaná Sv. Vojtěch (z důvodu rozlišení vrchu od stejnojmenné vesničky). Hřbet Polského vrchu (625 m.n.m.) táhnoucí se západním směrem, dostal pro překrásné výhledy směrem k Praze jméno „Panorama“. Právě mezi Polským vrchem a vrchem Sv. Vojtěcha se táhne silnice, která je považována za bránu do tzv. České Sibiře (označení spisovatele Dr. Jana Herbena).

Ještě více na západ se nachází mírná vyvýšenina, na jejímž vrcholu roste osamocený strom. Toto místo je opředeno určitým tajemstvím, protože zde kdysi stávala městská šibenice a ještě v 19. století se zde nacházely historické lidské ostatky.

Nejvyšším vrcholem v okolí a v celém kraji vůbec jsou Mezivrata s 712 m.n.m. Přímo ve Voticích se nachází kopec nazývaný Srbický (510 m.n.m.). Jako další lze jmenovat např. vrch Homoli (565 m.n.m.) nebo Tožickou horu (585 m.n.m.).

Všechny jmenované vrcholy patří do útvaru Středočeské vrchoviny a jsou tvořeny převážně žulou a rulou. Jako zajímavost lze uvést, že se kdysi v okolí Votic nacházela odrůda českých granátů velikosti hrachu až bobu. Na výše jmenovaném

Polském vrchu se nacházelo jedno z tehdejších nalezišť, které je nazýváno tzv. „Údolím děsu“.

4.3.5 VODNÍ TOKY A PLOCHY

Co se týče vodních toků, je Voticko na vodu spíše chudé. Proto je nejvýznamnější pravděpodobně potok Bystrý s nejdůležitějším přítokem Srbického potoka. Potok, jehož povodí zabírá rozlohu 91 km², pramení v lukách nad Buchovem v nadmořské výšce 660 m. Protéká několika okolními rybníky, nejprve se jedná o rybník u obce Buchov. Zde je možné jako historickou zajímavost uvést, že v jeho blízkosti stávala v 15. století tvrz jednoho ze čtyř husitských hejtmanů - Zbyňka Buchovce z Buchova.

Dnešní koryto potoka je zčásti nepůvodní, regulované. V současné době protéká mimo jiné kolem votického židovského hřbitova. Dalším zajímavým místem na jeho cestě, která končí v řece Sázavě, je např. místo v okolí tzv. Spáleného mlýna.

K úplnému vymezení vodních objektů lze uvést umělé vodní nádrže, kterých je ale v současnosti oproti údajům z historických pramenů také o poznání méně. Dnes se jedná např. o Nový rybník, Lipišov, Pilař, Karlíčkovský rybník či Valcha.

Historická zajímavost

I přes relativní nedostatek větších vodních toků byl na Voticku v minulosti poměrně vysoký počet mlýnů a pil. O jejich existence se ale dnes můžeme přesvědčit většinou pouze z dochovaných historických pramenů. Jednalo se o Pílu v Opalí a Vrzalovu pílu, dále o Lucký mlýn (1702 – 1924), mlýn Valcha pod hrází stejnojmenného rybníka nebo nejstarší a nejvýkonnější Bergerův mlýn, který je spojován se samotným vznikem města.

Zajímavostí je fakt, že se jednalo o vůbec první budovu ve Voticích, která byla osvětlována vlastním elektrickým proudem. Díky svému výkonu byl v období 1. světové války příčinou úpadku většiny okolních menších mlýnů. Dále můžeme jmenovat mlýny s názvy Spálený, Nový, Košařův nebo Pilař.

Absolutní konec pro mlýny na Voticku znamenala 2. světová válka, po jejímž skončení se již tradice znovu neobnovila a jejich funkci přebraly tzv. velkomlýny. Většina z výše jmenovaných objektů se bohužel nedochovala v původním stavu – dnes můžeme nalézt již jen jejich torza, v lepším případě slouží některé z nich jinému než původnímu účelu.

4.3.6 HOSPODÁŘSKÁ SITUACE

Jak již bylo několikrát uvedeno, Voticko patří svým charakterem mezi převážně zemědělské oblasti. V následující části bude přesto uveden souhrn nejvýznamnějších zaměstnavatelů v oblasti včetně nejdůležitějších charakteristik.

Jedním z nejvýznamnějších zaměstnavatelů byla v minulosti firma **Tesla Tech, s.r.o.** Z původních 18 zaměstnanců v roce 1957 zde těsně před sametovou revolucí pracovalo již více než 900 lidí. Problémem podniku, který se zabýval např. výrobou kondenzátorů do prvních televizorů se stal jeho hlavní odběratel – tehdejší Sovětský svaz. Kvůli častým prodlením plateb se TESLA dostala v 90. letech do finančních potíží, které postupně vyvrcholily propouštěním zaměstnanců.

Na místě, kde byla po 40 let továrna TESLY se nyní nachází provozovna výrobní divize společnosti **SITRONICS TS**. Ta poskytuje služby v elektromechanické výrobě pro SITRONICS TS a dále služby elektromechanické výroby pro externí zákazníky. Divize v současné době zaměstnává na 300 zaměstnanců s ročním obratem 26 mil. USD.

Další výrobní závod ve Voticích představují **Sklárny Kavalier, a.s.** V loňském roce byl dokončen prodej firmy investiční skupině Ojgar, kterou vlastní podnikatel Otakar Mořka. Ta slučuje výrobní podniky z několika odvětví – např. chemie či stavební materiály. Mezi hlavní produkty firmy patří výrobky ze speciálního čírého borokřemičitého skla Simax, které se vyznačuje vysokou teplotní a chemickou odolností. Z těchto důvodů je využíváno především v chemii, zdravotnictví, farmacii, ale také v potravinářství.

Pro zaměstnanost v regionu má velký význam také další firma – **Marila Balírny, a.s.** Výrobní závod ve Voticích se v nedávné době stal součástí skupiny MOKATE.

Jako další zaměstnavatele je možno uvést např. Lom společnosti **ZAPA beton a.s.** Ve Votickém kamenolomu dochází k těžbě granodioritu. Dále se zde nachází sídlo pobočky společnosti **Agropol Chem, s.r.o.**, která se zabývá prodejem a distribucí průmyslových hnojiv, pesticidů, přípravků na ochranu rostlin a agrochemikálií. Firma COMPAG Votice s.r.o., která vznikla transformací městských technických služeb. Předmětem činnosti této společnosti jsou tedy úklidové služby.

Kromě výše uvedených společností se ve Voticích nachází pracovní příležitosti v oblasti obchodu (Lidl ČR, v.o.s., OD Mír a další prodejny) a je zde evidována také řada drobných samostatných podnikatelů.

4.3.7 HISTORICKÉ SOUVISLOSTI

Oficiálním datem první písemné zprávy o Voticích jako o městu je rok 1359 (viz tabulka se základními údaji výše). Pokud se ale na téma vzniku Votic podíváme do místních historických kronik (např. farní, Jakubíčková či Habartova), objevíme tu údaje, které hovoří přibližně o období před rokem 1200, kdy zde vznikla první osada. Tomuto údaji odpovídají i výsledky archeologického průzkumu učiněného v 70. letech 20. století, které datovaly vznik votického farního kostela právě do roku 1200.

Se vznikem města je spojován rod vladků jménem Otičtí z Otic (název Votice vznikl až s příchodem rytířů Skuhravských v 16. stol.), kteří zde založili nejprve statek a hrad, jehož pozůstatky byly patrné ještě na počátku minulého století. Malé podhradí se rozšířilo více teprve v 15. a 16. stol. Na místě vyhořelého hradu zde v tomto období byla vystavěna opevněná tvrz, ze které vznikl později (r. 1653) díky hraběti Františku z Vrtby postupnou přestavbou zámek.

Dalšími významnými stavbami z období 16. století byla zřejmě budova špitálu a pivovaru. Již na počátku tohoto století zde byly zřízeny také lázně – říkalo se tak místu, kde sídlil a pracoval lazebník, který v této době vykonával i funkci ranhojiče a lékaře, vyráběl také různé masti a lektvary. Ve městě se dále dobýval a následně páčil vápenec a fungoval zde také obchod – nejprve masné krámy, později i městská jatka, z ostatních řemesel se nejvíce uplatnilo tkalcovství, soukenictví a hrnčičství. Jako zajímavost lze uvést, že nejoblíbenějšími hrnčičskými výrobky byly vázy, které sloužili obyvatelům jako ozdoba domovních štítů, a dále kachle.

Součástí Votic bylo v této době také Židovské město s vlastní synagogou, ale vznik židovského hřbitova je zmiňován až roku 1538. Dalším rozvoj prožívalo město v 17. století, kdy se rozrostlo o nové církevní stavby – klášter a klášterní kostel – ale také o dvě nové městské čtvrti. Po rytířích Skuhravských koupil votické panství Jan ze Šternberka a s příchodem roku 1600 se součástí dějin Votic stává rod Kaplířů ze Sulevic, z něhož Kašpar Kaplíř ze Sulevic zastával místo nejvyššího zemského písaře a Pavel Osterský vykonával funkci nejvyššího kvartýrmistra stavovských vojsk po rozpoutání třicetileté války.

Tato válka se velmi nešťastně podepsala na osudu města Votice. Již rok 1619 přinesl městu neštěstí v podobě vyhoření celého zámku i s okolními domy. Požár způsobili neopatrní vojáci, kteří se ve městě rozhodli přenocovat pod velením stavovského vojevůdce hraběte Mansfelda. Bitva na Bílé hoře o rok později s sebou mimo jiné přinesla i zatčení výše jmenovaného Kašpara Kaplíře ze Sulevic, po němž následovala jeho poprava. Stejný osud stihl i ostatní české pány, jejichž hlavy byly vystaveny po devět let v Praze na Mostecké věži. Pavlu Osterskému se podařilo před zatčením uprchnout tajnou zámeckou chodbou a vstoupil do saského vojska, avšak veškerý majetek jeho rodu byl zabaven.

Majitelem votického panství se tak stal rod pánů z Vrtby, který zde žil až do počátku 19. století. Výhodná poloha Votic na zemské silnici se stala pro město v období třicetileté války velkou přítěží, protože tudy často táhla vojska, která město drancovala. 6. březen 1645 představuje den konání významné bitvy u nedalekého Jankova, v níž bylo císařské vojsko poraženo Švédy pod vedením generála Götze. Švédové při svém vítězném tažení opět neopomenuli navštívit Votice. Další ranou pro město představoval velmi rozsáhlý požár z roku 1661, který s sebou přinesl ohromnou bídu a úpadek v mnoha směrech.

Velkou zásluhu na budoucím rozvoji zpusťosené oblasti (např. založení čtvrti Karlov) měl Ferdinand František z Vrtby. Rok 1680 znamenal pro české země další pohromu v podobě morové epidemie. Ferdinand František z Vrtby však v této době zakázal na delší dobu veškerý styk okolních vesnic s městem, což významně zamezilo dalšímu šíření nákazy. Ve stejné době nechal také postavit na vrchu Větrov kapli zasvěcenou sv. Vojtěchu, kde do té doby žil lidmi velmi vážený poustevník Tomáš Budinský. Od té doby až dodnes se zde konají každoroční poutě. Kromě toho zde byla vystavěna novodobá kaple nad údajně zázračnou studánkou. Krutou ranou osudu stihl v roce 1693 Votice další požár, při němž byla kromě 16 městských domů zničena i radnice. Další požár zasáhl město i roku 1731, který opět zničil přes 60 domů, ale zasáhl i kostel či faru. Celkově bylo město v 18. století sužováno požáry ještě několikrát. Zajímavým datem je 7. leden 1770, který představuje vznik prvního skutečného votického obchodu, nejprve zaměřeného na střížní zboží.

Vzhledem k vymření rodu Vrtbů se novými majiteli votického panství stal rod Vratislavů z Mitrovic. Jejich panování přineslo však řadu sporů (především kvůli zostřování roboty a povinnosti odvodu peří), které vyvrcholily roku 1836 velkým, avšak

neúspěšným selským povstáním. Hrabě z Mitrovic byl posledním pánem Votic – od roku 1848 se staly svobodným městem.

Velký význam z pohledu spojení Votic s okolním světem znamenala stavba tzv. Železných dráh císaře Františka Josefa I. v letech 1867 – 1870. První vlak zde projel na své cestě z Tábora do Prahy 3. září 1871, o více než sto let později (roku 1988) zde jel poprvé vlak tažený elektrickou lokomotivou.

Dalším zajímavým mezníkem v historii města je oficiální vznik tržiště (r. 1877), které bylo zřízeno na tzv. Farním náměstí. V období války ztratilo kvůli zákazu veškerého volného prodeje logicky svůj význam a svou dnešní podobu získalo až v r. 1985. Druhá polovina 19. století se nesla mimo jiné také v zakládání prvních spolků či prvního oceňování čestných votických občanů. Rok 1914 a s ním počátek 1. světové války přinesl do Votic, stejně jako do celé země, výrazné zhoršení hospodářské situace, mobilizaci, zvýšenou cenzuru, perzekuci vůči kulturnímu životu a s koncem roku 1918 také epidemii tzv. španělské chřipky. První poválečné roky byly naopak ve znamení prvních nezávislých voleb, elektrifikace města nebo rozvoje nové československé církve.

Další rozvoj přinesla 30. léta. 31. října 1937 byl slavnostně odhalen pomník sv. Václava a blanických rytířů. Ve vzduchu byla ale cítit blížící se válka, což se projevilo i v jistých opatřeních města (např. zřízení cvičné plynové komory). Mnichovská dohoda s sebou kromě jiného přinesla i zvrát v oblasti českého sportu. Konkrétně se jednalo o zimní lyžování. Votice se záhy po obsazení pohraničních hor staly lyžařským centrem, o jehož podmínkách denně informoval celou zemi i Československý rozhlas či tisk. Všechna lůžka v hotelích, hostincích, ale i v soukromí byla obsazena a zamluvena i na několik týdnů dopředu. Z Prahy byl dokonce do Votic o víkendech vypravován speciální vlak jen pro lyžaře. Tento stav trval až do konce 2. světové války.

2. světová válka ale jinak samozřejmě nic dobrého Voticím nepřinesla. První nacističtí okupanti se ve městě objevili v noci ze 16. na 17. března 1939 a s nimi se z Votic staly Wotitz. Okupanti se zde chovali stejně jako ve většině míst protektorátu, přinesli s sebou nová nařízení a pravidla – snahy o poněmčování, vynuucování nacistického pozdravu a totální nasazení votických mužů. V domě lékaře dr. Kohna (kterého i s rodinou deportovali do koncentračního tábora) si zřídili nacistickou četnickou stanici.

Od příchodu Němců do Votic se zde střetávaly tři základní skupiny obyvatel – jedni, kteří se snažili alespoň částečně o opozici, druhá velká skupina se snažila přežít

toto období a přitom se s okupanty stýkat co nejméně a poslední byli kolaboranti. Během války bylo několik votických obyvatel zatčeno. Někteří z nich byli popraveni, další byli převáženi do koncentračních táborů. Lze jmenovat např. manžele Kotrbovi, kteří ve svém domě při útěku nechali přespat dr. Lyčka, který byl lékařem atentáčníků v kauze tzv. Heydrichiády.

V posledních okamžicích války, konkrétně koncem dubna 1945, se v nedalekých Olbramovicích zastavil i jeden z nechvalně proslulých vlaků smrti. Po jeho odjezdu zde bylo nalezeno 82 mrtvých těl vězňů nejrůznějších národností. Jejich těla byla pohřbena na olbramovickém hřbitovu. Osudu židovských obyvatel Votic je věnována samostatná kapitola. Poslední příslušníci německého vojska včetně posádky SS zmizeli z města v noci ze 7. na 8. května 1945 a o dva dny později se objevily první motorizované jednotky Rudé armády. Nastalo vyrovnávání účtů – ti šťastnější z řad zajatců koncentračních táborů se opět vraceli do Votic, zrádci byli naopak trestáni zabavením majetku a případným zatčením.

Nástup komunismu se podepsal nelichotivě na stavu votické kultury a péče o historické památky. Jako příklad lze uvést zbourání židovské synagogy nebo zrušení votického muzea. Jeho sbírky nebyly náležitě přestěhovány – místo toho skončily v absolutně nevyhovujícím vlhkém prostředí sklepa jednoho z místních domů. V oblasti hospodářství se nová politická situace projevila především v likvidaci živnostníků a později i soukromých zemědělců a nástup činnosti centralizovaného Státního statku. Na druhou stranu se zde v 50. letech začal rozvíjet do té doby v podstatě neexistující průmysl. Voticko bylo do té doby vždy výhradě zemědělskou oblastí, ale nyní se objevila příležitost umístění části výroby rychle se rozvíjejícího závodu TESLA. Další pracovní příležitosti pro řadu nejen místních lidí představoval vznik firmy zabývající se výrobou laboratorního vybavení. Podnik se postupně rozrůstal a jeho název se ustálil na dnešní Sklářny Kavalier.

Novodobá historie přinesla do Votic kromě jiného např. také první žádosti o navrácení zabaveného majetku. V 90. letech docházelo k postupnému rozvoji města. Velmi důležitá byla stavba nové větve vodovodu, která zamezila do té doby běžného nedostatku pitné vody ve městě, a dále také výstavba čističky odpadních vod a vodojemů. Čile se rozvíjel také obchod a začalo se s opravami řady kulturně-historických památek. Významným se stal rok 1995, kdy se poprvé pořádaly tzv. Svatováclavské slavnosti, které si svou tradici udržely dodnes. O dva roky později byla

také znovuoobnovení tradice výročních trhů. V roce 1998 vzniklo za podpory členů Ochrany fauny ČR ve Voticích záchranné centrum na léčbu volně žijících živočichů.

4.3.8 ŽIDÉ VE VOTICÍCH

Zmínky z 15. století hovoří o tom, že zde žila poměrně početná skupina Židů, kteří s místními vycházeli dobře. Jednalo se o dobu, která byla z pohledu náboženské příslušnosti poměrně dost tolerantní. Židé se v té době živilí především jako podomní obchodníci a v obci se jich postupně usazovalo čím dál více. Roku 1538 odkoupili Židé z Votic, Načeradce a Hořepníka od místního obyvatele zahradu, aby si zde mohli zřídit vlastní hřbitov.

V době po bitvě na Bílé hoře došlo k vystěhování Židů z některých křesťanských domů a ve městě vzniklo samostatné židovské ghetto. Vchod do něj tvořily dvě úzké uličky a hranici mezi ním a křesťanskou částí města tvořily dvě branky. V ghettu žily především chudší židovské rodiny, ty bohatší naopak žily v křesťanské části města, kde provozovaly své živnosti. Hlavní ozdobou židovského města byla synagoga, která však v roce 1661 téměř zcela vyhořela a nahradila ji nová. Později vyhořela synagoga celkem ještě třikrát. Velmi zajímavou informaci udává úřední soupis berounského kraje z roku 1724. Ten označuje židovskou synagogu jako velice starou, votická židovská obec byla prý navíc starší než pražská, stejně tak i židovský hřbitov. Poslední přestavbou získala synagoga renesanční a barokní vzhled. Poslední rekonstrukce proběhla v roce 1908.

Rok 1715 byl pro Židy v celém Rakousku ve znamení znovuoobnovení zákazu výstavby nových židovských domů, hřbitovů a synagog bez povolení nejvyšších úředníků. Navíc existovala snaha o snížení celkového počtu židovského obyvatelstva. Z toho důvodu vstoupilo v roce 1726 v platnost nařízení, které povolovalo svatbu pouze jediného synovi z každé židovské rodiny. Později bylo nařízení upraveno, avšak každá svatba navíc znamenala pro rodinu poplatek ve výši 500 zlatých. Nesmyslná nařízení dále spočívala např. i v tom, že Židé nesměli při pohledu ze svých oken vidět na katolické kostely.

V druhé polovině 18. století došlo k prvnímu číslování votických domů – ty židovské byly na rozdíl od křesťanských číslovány římskými číslicemi. 19. století se neslo ve znamení rozvoje židovského podnikání. V první polovině 19. století byla vybudována pro židovské děti německá škola. Původně jednopatrová budova byla postupně rozšiřována, protože počet Židů ve Voticích postupně stoupal. Na přelomu

19. a 20. století byla německo-židovská škola po nátlaku přeměněna na česko-židovskou.

První větší spory mezi Votickými obyvateli a Židy vyvrcholily v druhé polovině 19. století, kdy zde žilo přibližně 340 židovských obyvatel (šestina celkového počtu obyvatel). Důvodem tzv. protižidovské bouře byla zpráva, že v nedalekém Benešově došlo k napadení židovských domů, k vytloučení oken a k rabování, které mělo vyvrcholit vyhnáním Židů z města. Někteří lidé z Votic začali záměrně o Židech šířit pomluvy, které měly za následek růst protižidovské nálady. Vzpouru se zčásti podařilo zmírnit prostřednictvím městské gardy. Strach a obavy židovského obyvatelstva se ale projevíly např. v opravení bran ze 17. století, vedoucích do židovského města. Tyto brány byly každou noc zamykány a zajišťovány pomocí dřevěných klád.

20. století znamenalo pro celou židovskou obec nejen ve Voticích, ale v celé Evropě to nejhorší období. Pronásledování Židů v souvislosti s nacistickou okupací začalo ve Voticích již v roce 1939. První známkou bylo povinné nošení žluté šesticípé hvězdy s nápisem Jude. Následovalo uzavření židovských obchodů a nucené odevzdání všech cenných předmětů. Židé nesměli navštěvovat běžná veřejná místa jako bylo např. kino, hostinec, holičství, jejich potravinové přídělky byly mnohem menší a zákaz se vztahoval i na jízdu veřejnou dopravou. Kromě toho nesměli překročit hranice města. Na základě tohoto zákazu zde byly popraveny první tři oběti židovského pronásledování. Po zabrání domů byli Židé nuceni žít dohromady ve velmi stísněných podmínkách v několika vyhrazených objektech. Navíc k nim přibyli i další židovské rodiny z Benešova. Rok 1942 znamenal pro všechny transport do Terezína, odkud většina z nich pokračovala s dalším transportem do Malého Trostince u Minsku. Z celkového počtu 109 votických Židů jich válku přežilo a do Votic se vrátilo jen 12.

V prvních poválečných letech, konkrétně 1. června 1949 požádala votická Židovská náboženská obec v Táboře o možnost odkoupení synagogy a židovské školy. Z rozhodnutí úřadů však byla synagoga zbourána, protože ležela v tzv. regulačním plánu. Zároveň bylo MNV rozhodnuto, že místo ní nebude poskytnuta žádná náhrada. Místo toho byla přislíbena oprava části zdi židovského hřbitova a postavení padlých náhrobků. To se však během období komunistické vlády nikdy nestalo skutečností.

Jedinou památkou na votickou židovskou obec je tak židovský hřbitov, který je více přiblížen v následující části práce.

4.3.9 KULTURNĚ HISTORICKÉ OBJEKTY VE MĚSTĚ

Při výčtu kulturně historických objektů můžeme začít v centru města, na Komenském náměstí. Jedná se o největší, hlavní votické náměstí, kde najdeme mimo jiné historickou kašnu, budovu radnice či Mariánské sousoší. Původní počet votických náměstí byl šest – kromě výše zmíněného Komenského náměstí se jednalo o Masarykovo, Klášterní (dnes Klášterní ulice), Kaplířovo (dnešní prostor tržiště), Svatojánské a Malé, tzv. Židovské (dnes Žižkova ulice).

Mariánské sousoší

Vznik uměleckého díla s názvem Mariánské sousoší spadá do období první poloviny 18. století. Důvodem vzniku tohoto uměleckého díla bylo vzdání díky za ukončení rozsáhlé morové epidemie, která postihla Čechy v letech 1713 – 1714.

Na vyvýšenině stál 6 m vysoký cihlový sloup, na jehož vrcholku byly ze čtyř stran umístěny ve výklencích obrazy svatých – P. Marie, sv. Václava, sv. Vojtěcha a sv. Floriana. V dolním výklenku stála socha sv. Jana Nepomuckého a na zídce okolo sloupu byly umístěny čtyři barokní pískovcové sochy vytvořené umělcem J. M. Brokofem v roce 1713. Sochy opět zpodobňují svaté osoby, tentokrát se jedná o sv. Rocha, sv. Šebestiána, sv. Barboru a sv. Rozálii. Původní podoba sousoší a jeho umístění byly následně změněny v letech 1872-1875 při dláždění náměstí. Proto zde dnes již nenajdeme zídku ani původní sloup. Místo něj zde byl roku 1877 vytvořen zvláštní sloup se sochou Panny Marie.

Radnice

Dalším historickým objektem je radnice na jižní straně náměstí. Jedná se o budovu, jejíž dominantu tvoří nízká věž s hodinami a vyřezávaným městským znakem z roku 1934. Na současném místě stojí radnice od poloviny 16. století a od této doby již čtyřikrát vyhořela (naposledy v roce 1825). Historickou hodnotu má i budova okresního soudu z roku 1893, budova Komerční banky (1897) a České spořitelny (1910).

Masarykovo náměstí

Historicky nejmladším votickým náměstím je Masarykovo, které svou dnešní podobu získalo teprve po roce 1950. V letech 1927 a 1928 zde byla postavena sokolovna a dominantou malého parčíku se stala socha prezidenta T. G. Masaryka. Původně se

mělo jednat o pomník uctívající obětí 1. světové války, padlé vojáky. Uvnitř pomníku je uložena skříňka z prstí z francouzského bojiště.

Zajímavá je historie sochy prvního českého prezidenta v průběhu její existence. S příchodem nacistické okupace byla odstraněna a náměstí musela být přejmenováno. Navrácení sochy na původní místo v roce 1945 nemělo ale dlouhého trvání. Koncem 50. let ji čekal z důvodu změny politického režimu opět stejný osud jako před lety, navíc byla v úschově úmyslně těžce poničena. Díky veřejné sbírce z roku 1990 byl originál sochy zrekonstruován a nově k němu byla vytvořena i kopie, která stojí na původní místě na Masarykově náměstí.

Církevní objekty

Jako na samostatnou část se lze dívat na církevní stavby ve Voticích. Vzhledem k velikosti města jich tu totiž najdeme více než je obvyklé.

Kostel sv. Václava

Nejprve se zaměřím na nejstarší, již výše zmiňovaný chrám sv. Václava, který je ale v historických pramenech často označován jako farní. Jak již bylo uvedeno, při archeologickém průzkumu zdiva v 70. letech byl vznik kostela datován do období kolem roku 1200.

Z jeho nejstarší podoby se dodnes dochovala pouze gotická křtitelnice ze 14. století a dále dva náhrobní kameny (1572). V roce 1755 byl chrám rozšířen o kapli sv. Jana Nepomuckého, kterou zdobí mimo jiné obraz „Narození Páně“ od známého malíře Sequense. Kromě obdélné chrámové lodi s barokně zprohýbanými okenními klenbami zde najdeme i freskovou malbu z pol. 18. století či hlavní barokní vyřezávaný oltář. Kromě zajímavých obrazů s vyřezávanými rámy a soch sv. Vojtěcha a sv. Prokopa zde najdeme i vzácné sochy sv. Víta a sv. Josefa, jejichž autorem je slavný sochař Jan Brokof. Pod kazatelnou ve zdi je možné spatřit dva historické náhrobky z 16. století, které označují místo pochování dětí rytíře Václava Skuhravského.

Další zajímavostí je pískovcové sousoší sv. Václava a blanických rytířů od autora Čeňka Vosmíka, které stojí před kostelem od roku 1937.

Františkánský klášter

Další historicky významnou církevní stavbou je Františkánský klášter, jehož čtvrtou stěnu tvoří klášterní kostel. Součástí objektu byla dříve i květinová zahrada.

Dnešní podoba budovy vznikla v letech 1766 – 1771, kdy byl zbourán původní malý klášter a kaplička sv. Anny. Klášterní budovou vede jak v přízemí, tak v poschodí tzv. ambit, neboli klenutá chodba. Najdeme zde mnoho obrazů, z nichž některé vznikly již v 16. století, a dále tři do zdi zasazené mramorové památníky se znakem pánů z Vrtby. Velmi významné byly nálezy vzácných historických knih – především „Liber sentenciarum“ Petra Lombarda z 1. poloviny 14. století, rukopis latinské bible na pergamenu z 15. století v gotické vazbě nebo misál tištěný v 16. století v Paříži a zdobený dřevořezbami.

K objektu náleží i výše zmiňovaný **Františkánský kostel**. K němu, resp. k obrazu, který zde najdeme, se váže místní pověst. Jedná se o obraz Panny Marie Votické, tzv. Pasovský obraz podle měšťana, jemuž se zde zázračně uzdravil syn postižený oční chorobou.

Opět zde najdeme historické náhrobky, které označují místo posledního odpočinku dvou šlechticů, tentokrát z rodu Mitrovských. Pod chrámovou dlažbou je umístěna rodinná krypta rodiny Vrtbů. Historicky cenná jsou také ručně vyřezávaná sedadla z roku 1702, která najdeme na kostelním kúru, a stejně staré dubové skříně v rokokovém slohu zdobené barevným vykládáním, vypalovanými ornamenty a obrázky svatých.

Důležitou náboženskou akcí se stala každoroční slavná pouť konaná 2. srpna počínaje rokem 1631 (vysvěcení kostela). Poutní tradice se zde udržela i v meziválečném období, avšak v současné době z ní zbylo pouze sloužení mše.

Nejhorší období v existenci kláštera představovala 2. světová válka, konkrétně rok 1943, kdy došlo k násilnému vystěhování oblasti Sedlčanska a Neveklovska. Bylo rozhodnuto, že sedlčanský okresní úřad bude přestěhován právě do votického kláštera. Po skončení války došlo k obratu, avšak ten trval pouze do roku 1949. Místní příslušníci františkánského řádu byly z velké většiny internovány a řada cenných knih byla nenávratně zničena. V období komunismu zde opět sídlil místní Okresní národní výbor, poté zde byl zřízen internát a učebny pro základní odbornou školu a nakonec se historický objekt stal až do roku 1997 sídlem závodu TESLA.

Boží hrob

Kulturně historicky velmi cennou stavbou je bezesporu tzv. Boží hrob stojící na františkánském hřibově. Vznikla z rozhodnutí sestry Ferdinanda Františka z Vrtby. Ta vyslala roku 1658 do Jeruzaléma místní františkány, aby získali přesný náčrt a rozměry kaple Božího hrobu. Ti se po letech úspěšně vrátili a svým způsobem jedinečný objekt byl vysvěcen roku 1689.

Jedná se o podlouhlou stavbu z žulových kvádrů, na jejíž střeše je vztyčena šestiboká kopule podpíraná 12 kamennými sloupy. Původní vymalování klenby a vnitřních zdí se bohužel nedochovalo. Miniaturní okénka ve zdi a s nimi spojené nepříznivé povětrnostní vlivy a vysoká vlhkost se podepsaly negativně na celkovém stavu objektu. Kromě toho došlo k znehodnocení maleb také v důsledku usazování sazí při zapalování svíček. Během existence byl Boží hrob již několikrát opravován, největší oprava proběhla v letech 1994 – 1996. Při expertíze bylo mimo jiné zjištěno celkem šest vrstev historické výmalby.

Součástí oprav bylo i umístění tzv. Veraikonu – pravé tváře Kristovy – která byla zhotovena podle Veraikonu karlíštejského. Čelní stěna kaple byla doplněna úryvkem textu cařihradsko-nicejského vyznání víry a do hrobní komory byl umístěn sarkofág s mramorováním a ochranným lakem.

Vzhledem k historii pravého objektu Božího hrobu v Jeruzalémě má ten votický důležitý význam. Jeruzalémský chrám byl totiž v průběhu doby několikrát přestavován a poslední požár ho zachvátil na počátku 19. století. Po něm následovala přestavba ve stylu tzv. tureckého rokoka. Z tohoto důvodu se původní podoba kaple z 1. poloviny 12. století zachovala pouze ve Voticích, protože se jedná o přesnou kopii původní středověké křižácko-orientální architektury. Ostatní podobné budovy vystavěné po různých místech Evropy i jinde v Čechách byly vystavěny pouze podle dobových rytin a později právě podle votického Božího hrobu. Z tohoto důvodu se jedná o jedinečný historický objekt.

Židovský hřbitov

Jak již bylo uvedeno výše, první zmínka o votickém židovském hřbitovu se objevuje v roce 1538, kdy byla pro tento účel odkoupena jedna z místních zahrad. Poslední pohřeb se zde konal v roce 1962. Je doloženo, že ještě před sto lety zde ležely renesanční a dokonce i pozdně gotické náhrobky. Kamenné však byly použity do dlažby a ke stavbě hřbitovní zdi. Jako nejstarší lze označit náhrobky z let 1705, 1716 a 1720.

Přes nespornou historickou i duchovní hodnotu tohoto místa se k němu v novodobé historii město nezachovalo odpovídajícím způsobem. Po celé období totalitního režimu byl hřbitov v žalostném stavu, naprosto neudržovaný, s padlými náhrobky a zarostlý.

Teprve v roce 1995 se na základě iniciativy Židovské obce pražské začíná od hřbitov starat votický občan pan Spálenka. Ten celý hřbitov vyčistil, postavil přes dvě stě do té doby padlých pomníků a zasloužil se o opravu hřbitovní zdi. Kromě toho byla opravena i budova márnice a vchod na hřbitov byl vrácen na původní místo do Vápenné ulice. Pražská Židovská obec založila v roce 1992 akciovou společnost s názvem Matana. Tato organizace vynakládá ročně na opravy a údržbu svých mimopražských památek přibližně 8,5 milionu korun. Dále se stará i o další stovku židovských hřbitovů ve vlastnictví Federace židovských obcí v ČR. Kromě toho se snaží získávat na tuto činnost finanční prostředky z dalších zdrojů – např. ze záchranných programů Ministerstva kultury ČR nebo z rozpočtů samosprávných celků ČR (cca 3 miliony korun).

Do současné doby bylo na hřbitově zaměřeno a zdokumentováno celkem 404 náhrobků. Jak již bylo uvedeno výše, v posledních letech došlo k zásadní rekonstrukci přilehlé obřadní síně, ve které je v dnes umístěna stálá expozice Židé a židovské památky ve Voticích.

Fara

Z historického hlediska představuje další významnou budovu římskokatolická fara. Funkci fary začala plnit až po roce 1580, kdy došlo k vyhnání českých bratří, kteří zde původně měly svou modlitebnu. Budova se stala sídlem nejprve protestantských, později katolických farářů.

Husův sbor

Jako poslední církevní a kulturně historicky významný objekt v řadě lze uvést Husův sbor, jinak taky „československý kostel“. Jedná se o nejmladší votickou církevní stavbu – vznikl v roce 1925.

Starý zámek

Objekt tzv. Starého zámku vznikl namísto původní tvrze, která zde stála od 15. století. Byla obklopena tradičními valy a příkopy a rozdělena na dvě části. Po rozšíření

hrabětem Ferdinandem Františkem z Vrtby v polovině 17. století došlo k přeměně na zámek. Objekt však v průběhu své existence třikrát vyhořel, a to v letech 1619, 1731 a 1743. Poslední požár se stal důvodem trvalého přesídlení hraběcí rodiny do Janovic a Chotýšan. Zámek začal plnit funkci obydlí pro úředníky a do jednoho křídla byl z dvora přemístěn pivovar. Od 18. století také fungovala v přízemní části panská šatlava.

Dnešní podoba zámku se od té doby příliš nezměnila – objekt je i dnes tvořen dvěma budovami. Jedná se o již zmíněný pivovar a o další dlouhý jednopatrový objekt. Vstup do dvora je tvořen klenutou bránou. Pozitivní je fakt, že i přes všechny požáry zůstaly dodnes zachovány renesanční štíty z 16. století, které zdobí obě budovy. Je zde možno spatřit typické svíslé, hladké vystouplé pruhy, které rozdělují štíty na obdélná sgrafitová pole.

Objekt Starého zámku čekal ve 20. století bohužel stejný osud jako řadu podobných budov – za 2. světové války byl zabaven okupačními vojsky a získal nového majitele (Voss, ředitel válečného koncernu Hermann Göring – Werke). Po skončení války byl původnímu majiteli opětovně zabaven, tentokrát z důvodu údajné kolaborace s Němci a s příchodem roku 1948 se stal společně s velkostatkem majetkem Státního statku. Tento fakt zapříčinil jeho postupné chátrání v následujících letech.

Nový zámek

Objekt Nového zámku je někdy též označován jako „zámeček“ či „panský dům“, protože původně plnil funkci měšťanského domu votického purkmistra Víta Paseckého. Ten byl ovšem z náboženských důvodů donucen opustit v roce 1652 město a jeho dům byl tak zabrán.

Novým majitelem se tak stal regent nového votického pána Sezimy z Vrtby. V následujících letech sloužil zámeček jako sídlo panských návštěv. 20. století, konkrétně konec 2. světové války a nástup nového režimu, přiřknul objektu z kulturně historického pohledu ne příliš důstojnou funkci. Nejprve plnil funkci internátu, později zde sídlilo vedení Jednoty a až do roku 1990 tady (podobně jako ve františkánském klášteře) fungovalo jedno z pracovišť TESLY.

4.3.10 VOTICE A FRANTIŠEK HŮLKA

Jméno votického rodáka Františka Hůlka (1857 - 1909) není možná pro většinu lidí příliš známé. Existuje však nemalá skupina odborníků a nadšenců se speciálním koníčkem, která vnímá tohoto člověka jako opravdovou osobnost ve svém oboru. Jedná se o obor tzv. vzduchoplavby.

František Hůlka byl totiž vůbec prvním českým vzduchoplavcem. Po absolvování speciálního výcviku pod vedením francouzského vzduchoplavce Eduarda Surcoufa získali v roce 1893 společně s Ferdinandem Wandasem od c.k. policejního ředitelství v Praze povolení provozovat volné plavby vzduchem. Stalo se tak 8. října 1893 a oba jmenovaní se tak stali kapitány vzduchoplavby. Tento titul byl v podstatě obdobou dnešních pilotních průkazů.

Ačkoliv byl František Hůlka původní profesí obchodník, již od mládí byla vzduchoplavba jeho největším koníčkem. Kromě toho patřil mezi zakládající členy České aeronautické společnosti, jejímž prvořadým úkolem bylo povzbuzení rozvoje vzduchoplavby u nás, její rozšíření mezi široké obyvatelstvo a zužitkování balónového létání v praktickém životě. Díky Hůlkově iniciativě byla navíc zrealizována koupě prvního plynového balónu s názvem Ressel od renomované francouzské firmy Godard. Jako zajímavost lze uvést nejvyšší dosaženou výšku 3600 m při letu z Prahy do Velkých Popovic dne 18. 8. 1895. Tento rekord byl překonán později až motorovým letadlem.

Sezóna 1895 vyvrcholila v rámci činnosti České aeronautické společnosti uspořádáním Národopisné výstavy československé. Při této příležitosti bylo provedeno celkem 34 vzletů nového balónu Ressel. Pohled na Prahu z ptačí perspektivy tak mohla okusit řada významných osobní pražského života – od podnikatelů, příslušníků šlechty, architektů až po známého herce Františka Mošnu.

Pro běžné pozorovatele a účastníky výstavy byl na přelomu 19. a 20. století každý vzlet balónu do vzduchu jedinečným zážitkem. Představoval totiž několikahodinovou podívanou, která zahrnovala řadu odborných činností. To vše přineslo české vzduchoplavbě a jejím nejvýznamnějším představitelům velkou popularitu mezi širokou veřejností. Činnost České aeronautické společnosti však byla bohužel po četných sporech v roce 1897 ukončena.

František Hůlka společně s dalšími českými vzduchoplavci za svůj život absolvoval přes více než 100 letů a v roce 1905 si dokonce pořídil svůj vlastní balón, který pojmenoval Praha. Sít, koš a kruh tohoto balónu jsou v současné době vystaveny

v dopravní hale Národního technického muzea v Praze. Důležitý vzlet balónu Praha se konal 28. září 1905, kdy se do vzduchu společně s Františkem Hůlkou vznesl také ing. Jan Plischke se svým fotoaparátem. Jeho fotografie Prahy – např. Průmyslového paláce, Holešovického nádraží či zdymadla u Tróje – se tak staly vůbec prvními českými leteckými snímky.

5 ANALÝZA SLUŽEB ČR

5.1 UBYTOVACÍ SLUŽBY

5.1.1 PENZION “U MODRÉ KOČKY“

Tabulka 4: Penzion U Modré kočky: Přehled cen a ubytovací kapacita

Cena	350 Kč osoba/den
Dvoulůžkový pokoj	700 Kč /den
Třilůžkový pokoj	900 Kč /den
Čtyřlůžkový pokoj	1200 Kč /den
Snídaně	50 Kč /osoba
Kapacita	13 osob

Pozn.: Slevy individuálně při dlouhodobém pobytu, plném obsazení penzionu

Zdroj: www.moudrainterier.cz

Penzion nabízí standardně vybavené pokoje v několika kategoriích včetně možnosti objednání snídaně s donáškou na pokoj. Kromě klasických ubytovacích služeb lze jako výhodu uvést možnost využití dalších doplňkových služeb, např.: osvětlené parkoviště v areálu, drobné opravy kol, sestavení výletu na míru, info o turistických trasách a cyklotrasách, zajištění firemního školení, posezení v zahradě s možností grilování, zajištění sportovišť (tenis, volejbal, nohejbal, fotbal), sauna, šipky a stolní tenis v zahradě, vyjížďky na koních, rybolov, prodej nápojů a drobných hygienických potřeb, map, turistických známek.

Kromě výše uvedených služeb návštěvníci jistě ocení fakt, že v rámci penzionu je dostupné bezdrátové (Wi-Fi) připojení k internetu. Penzion je také aktivním účastníkem projektu Cyklisté vítáni.

Hosté mohou využít možnosti stravování formou plné penze a polopenze v nedaleké restauraci (200 m) se stejnojmenným názvem “U Modré kočky”.

5.1.2 PENZION “POD SVATÝM VÁCLAVEM“

Tabulka 5: Penzion Pod Svatým Václavem: Přehled cen a ubytovací kapacita

1 pokoj (pobyt pro 1 osobu)	545,- Kč
1 pokoj (pobyt pro 2 osoby)	763,- Kč
1 pokoj (pobyt pro 3 osoby)	981,- Kč
Děti do 3 let	zdarma
Děti do 10 let	218,- Kč
Pes	109,- Kč
Celková kapacita	26 míst
Snídaně	80,- Kč

Zdroj: <http://sevcikvaclav.sweb.cz/>

Penzion “Pod Svatým Václavem“ nabízí ubytování v celkem 8 standardně vybavených pokojích (TV, sociální zařízení). Součástí areálu je i rozlehlá zahrada s možností parkování. Jako služby poskytované navíc lze uvést možnost vypůjčení jízdních kol a nabídku balónových letů nad Voticemi a jejich okolím. Tento výlet je možný pro 2-4 pasažéry, kteří za hodinový let zaplatí 4.950,- Kč/osobu.

Majitel a provozovatel objektu penzionu Václav Ševčík nabízí dále možnost ubytování v soukromých apartmánech.

5.1.3 PENZION BLANKA

Cenově dostupné ubytování v soukromí ve standardně vybavených pokojích (včetně TV a bezdrátového Wi-Fi připojení k internetu) nabízí i “Penzion Blanka“. Součástí poskytovaných služeb je opět parkování v objektu a možnost využití zahradního grilu a bazénu v zahradě domku.

Tabulka 6: Penzion Blanka: Přehled cen a ubytovací kapacita

Cena za osobu/noc	220 – 250,- Kč
Mín. délka pobytu	1 den
Celková kapacita objektu	12 osob

Zdroj: <http://www.penziony.cz/votice/ubytovani-blanka-kulova/>

5.1.4 UBYTOVÁNÍ VOTICE - JANA ŠEDIVÁ

Další možnost cenově dostupného ubytování v soukromí nabízí bytový dům se zahradou a parkováním v Beztahově. Objekt se nachází v blízkosti vlakového nádraží Votice a je rozdělen do 6 apartmánů.

Tabulka 7: Ubytování Votice: Přehled cen a ubytovací kapacita

1 noc	350,- Kč/osoba/noc
2 a více nocí	250,- Kč/osoba/noc
Týdenní pobyt (7 a více nocí)	190,- Kč/osoba/noc
Děti do 3 let	zdarma
Děti do 12 let	120,- Kč/osoba/noc
Celková kapacita objektu	25 – 30 osob

Zdroj: <http://www.ratmerice.cz/ubytovani/ubytovani.php>

Možnost ubytování pro 24 osob nabízí také **Vinárna – pension “Na Americe“**. Amerika čp. 43, 25901 Votice nebo **Tělocvičná jednota Sokol Votice** (v areálu sokolovny), Masarykovo nám. 204.

5.1.5 HOTEL BOHEMIAE ROSA

Specifický a luxusnější typ ubytování nabízí Hotel Bohemiae Rosa v nedalekých Otradovicích. Objekt je situován na klidném místě. Jedná se o bývalý statek, ke kterému patří i dnes řada luk, lesů, polí, pastvin nebo např. nedaleký rybník Vinduška. Hotel nabízí ubytování v pěti klasických, plně vybavených velkých pokojích (sociální zařízení, telefon, internet, Sony Playstation 3, satelitní televize s vysokým rozlišením) nebo ve dvou tzv. **Double Suits** (hala, obývací pokoj s kuchyňkou, 2 ložnice). Hosté si mohou dále zvolit jeden z pěti apartmánů v následujících kategoriích:

- **1 Large Apartment** - hala, 4 ložnice, obývací pokoj, kuchyň, 2 koupelny
- **2 Mid Size Apartments with full Kitchen** – hala, 2 ložnice, obývací pokoj, kuchyň, koupelna
- **1 Mid Size Apartment with Kitchenette** – hala, 2 ložnice, obývací pokoj s kuchyňkou, koupelna
- **1 Mini Apartment** – hala, 2 ložnice, koupelna

Součástí každého pokoje může být na vyžádání také minibar a ve všední dny je možno využít také služby hotelové prádelny.

Přímo v hotelu se nachází restaurace s 32 místy. Při přípravě nabízených pokrmů jsou z velké části použity ingredience vypěstované na vlastní farmě.

Hotel nabízí řadu doprovodných aktivit. V herně je pro hosty k dispozici např. kulečnickový stůl nebo jukebox. V hotelu je samozřejmě také vybavené fitness centrum. Pro incentívni nebo kongresovou turistiku (např. pro teambuilding či menší semináře) slouží tzv. class room (pro 23 lidí) a study room (pro 29 lidí). Prostory jsou vybavené telefonem, internetem nebo tabulí. O přestávkách se mohou účastníci občerstvit ve vedlejším buffet roomu. Hotel nabízí i vlastní bazén, který je v zimě transformován v ledovou plochu pro bruslení. Hosté mohou využít i hotelového obchodu se suvenýry a jinými drobnostmi nebo si zde mohou pronajmout vybavení pro různé sportovní aktivity.

Mezi další nabízené aktivity patří např. rybaření. Zájemci mohou přijet na specializovaný víkend, který zahrnuje ubytování (2 noci) s plnou penzí, cena € 220,00 zahrnuje i půjčení rybářského vybavení. Za stejnou cenu, tedy € 220,00, nabízí hotel víkend zaměřený na fotografování a filmování místní přírody. Víkendový pobyt opět zahrnuje ubytování s plnou penzí a zapůjčení vybavení (např. kamera, vhodné voděodolné oblečení, obuv apod.).

Ceny za ubytování začínají na € 60,00 za noc ve standardním pokoji. Vzhledem k tomu je pravděpodobné, že tento objekt osloví spíše movitější a zahraniční klientelu.

5.1.6 PENSION BLESK

Pension Blesk se nachází ve Voticích a nabízí ubytování v 10 plně vybavených apartmánech (TV, lednice, vařič, sociální zařízení, internet, žehlička, fén, sušák na prádlo). Součástí objektu pensionu je i stylová kavárna a zákazníci zde mohou využít i dalších doprovodných služeb: např. solárium, masáže, kosmetické služby apod.

Tabulka 8: Pension Blesk: Přehled cen a ubytovací kapacita

Cena za osobu/noc	150,- Kč
Cena – dlouhodobé pobyty	dohodou
Celková kapacita objektu	32 osob

Zdroj: <http://www.penzion-blesk.cz>

5.2 STRAVOVACÍ SLUŽBY

V současné době nabízí ve Voticích stravovací služby některé z výše uvedených ubytovacích zařízení nebo samostatné restaurace. K nejvyhledávanějším patří především Restaurace U Modré kočky na kopečku nebo např. Restaurace Na Schůdkách. Seznam Voticích restauračních zařízení je uveden níže.

- **Restaurace U Modré kočky na kopečku**, Táborská 71, Votice
- **Restaurace/vinárna U Krbu**, Husova 175, Votice
- **Restaurace Na Schůdkách**, Komenského náměstí 68, Votice
- **Restaurace U Bimba**, Wolkerova 741, Votice
- **Restaurace Sokolovna**, Masarykovo nám. 294, Votice

Návštěvníci Votic mohou samozřejmě využít i stravovacích služeb v nejbližším okolí, např. v Olbramovicích či Vrcholových Janovicích.

- **Restaurace u DANDYHO**, Olbramovice 81
- **Restaurace U Michala**, Olbramovice
- **Zámecká restaurace Na Rychtě**, Vrchotovy Janovice 2

5.3 INFORMAČNÍ SLUŽBY

Informační centrum města Votice a Mikroregionu Džbány

Informační centrum ve Voticích plní funkci klasického informačního centra, ale také městského kulturního centra. Jedná se o příspěvkovou organizaci zřízenou městem Votice. Nachází se hned vedle budovy radnice na Komenského náměstí.

Turisté se zde mohou informovat např. o:

- možnostech stravování, ubytování,
- kulturních památkách mikroregionu Džbány i ČR,
- turistických trasách i cyklotrasách.

Kromě toho jim pracovníci informačního centra rádi poradí ohledně tipů na výlety v mikroregionu, okolních regionech nebo po celé ČR a k dispozici je samozřejmě také řada propagačních materiálů mikroregionu a regionální literatury. Jedná se také o jednu

z míst, kde lze zakoupit turistickou známku. Informační a městské kulturní centrum ale poskytuje řadu důležitých služeb nejen příjíždějícím turistům, ale také místním občanům, podnikatelům nebo členskými obcím z Mikroregionu Džbány.

Úřední hodiny místního infocentra jsou každý všední den od 8:00 – 16:00 hod. (s půlhodinovou polední přestávkou), v sezóně (květen až září) i v sobotu od 8:00 – 14:00 hod.

5.4 DOPRAVNÍ SLUŽBY

O dopravních službách v celé oblasti Podblanicka bylo blíže pojednáváno již v bakalářské práci. Přesto je vhodné zmínit nejvýznamnější změny v oblasti dopravy ve Voticích.

Nejviditelnější změnou v oblasti veřejné dopravy je pro obyvatele Votic i návštěvníky města jistě nedávno zrekonstruované autobusové nádraží. To bylo slavnostně otevřeno před dvěma lety, konkrétně 31. ledna 2008. Oproti bývalému nádraží zde najdeme krytá autobusová stání, novou budovu čekárny včetně sociálního zařízení a informační kanceláře. Jako další pozitivum lze uvést bezbariérový přístup do těchto prostor a existenci informačního zařízení pro slabozraké nebo nevidomé.

Celkové náklady na tuto rekonstrukci se pohybovaly ve výši 23 mil. Kč, z čehož bylo 75 procent hrazeno z evropských fondů a zbytek z městského rozpočtu. Prostor pro nové autobusové nádraží vznikl na místě původního tržiště a parkoviště. V prostorách bývalého autobusového nádraží by mělo v následujících letech vyrůst nové obchodní centrum. Tyto plány ale úzce navazovaly na další projekt v oblasti dopravy.

V blízkosti výše uvedeného prostranství, kde má nové centrum vzniknout, byla totiž až donedávna poměrně rušná, nepřehledná křižovatka. Na jejím místě začal Středočeský kraj na konci srpna 2008 stavět nový kruhový objezd. Náklady na stavbu kruhové křižovatky včetně opravy přilehlých komunikací, nových chodníků a veřejného osvětlení se pohybovaly kolem 37 mil. Kč.

5.5 VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

5.5.1 REKREACE U VODNÍCH PLOCH

Jak již bylo uvedeno v předchozí části práce, Votice a jejich nejbližší okolí se vždy potýkaly spíše s nedostatkem vody. Z toho vyplývá i absence až již přírodní či umělé

vodní nádrže takového rozsahu, aby mohla sloužit k rekreačním účelům. Pokud se tedy jedná o možnosti koupání, nejbližší možnost tohoto vyžití nabízí např. Podvršský rybník (u obce Neustupov) nebo Libohošťský rybník (osada Libohošť nedaleko Vrchotových Janovic).

5.5.2 SPORTOVNÍ RYBOLOV

Absence vodních ploch a toků vhodných ke koupání je zčásti kompenzována možností jiného sportovního vyžití souvisejícího s vodou. Ze strany návštěvníků Votic je poměrně často poptávána možnost sportovního rybolovu. Tu nabízí např. společnost Bohemiae Rosa, která vlastní rozlehlý rybník Vinduška. Ten se nachází mezi Voticemi a Jankovem. Další možnosti sportovního rybolovu nabízí i společnost Líšno a.s. na dalších rybnících, které se již nachází mimo Mikroregion Džbány.

5.5.3 SPORTOVNÍ AKTIVITY PRO MLÁDEŽ

Ve Voticích se nachází klasická sportoviště jako je např. víceúčelové sportoviště a městský stadion. Ve Voticích také aktivně funguje lukostřelecký klub. Kromě toho zde byl nově vybudován a v srpnu 2008 otevřen skatepark. O jeho vznik se zasloužila především místní akční skupina Mladí pro Votice ve spolupráci s Ochranou fauny Votice a městem. Finance byly získány díky nadaci společnosti Vodafone ČR v rámci programu „V pohybu“ (200 tis. Kč). Další finanční podpora přišla ze strany města Votice a místních podnikatelů. Celkové náklady výstavby areálu se pohybovaly kolem 1 mil. Kč. V souvislosti s výstavbou se musela řešit i tzv. hluková studie. Pro umístění skateparku bylo proto zvoleno místo mimo hustě obydlené lokality.

Jako velké pozitivum lze uvést fakt, že na návrhu areálu se podíleli i jeho budoucí uživatelé. Inspirace byla hledána u obdobných zařízení v okolí a nápady byly následně přeneseny na papír. Výběrové řízení vyhrála a skatepark vybuvovala firma Mystic Construction s.r.o. Využití areálu je široké – mohou zde trénovat nejen jezdci na klasických skateboardech, ale např. i na BMX kolech, bruslích nebo koloběžkách. Skatepark je kromě zimních měsíců (kvůli bezpečnosti) otevřen každý den od 9:00 do 20:00 hodin.

5.5.4 AKTIVITY PRO DĚTI

Pro nejmenší návštěvníky nabízí nejen město Votice, ale i většina okolních obcí, možnost využití řady nedávno zrekonstruovaných dětských hřišť. Některá z nich byla dokonce zbudována nově.

Kromě toho je pro rodiny s dětmi velmi dobře vybaven výše zmíněný Penzion a restaurace U Modré kočky. Zde jsou šikovně vyřešeny prostory pro nejmenší, např. dětské hřiště a prolézačky u restaurace. V letních měsících je navíc možné navštívit každou neděli v podvečer pohádkové představení pro děti nebo jinou kulturní událost.

Nejen rodiny s dětmi, ale každý milovník přírody jistě ocení možnost exkurze ve votické Stanice pro zraněné volně žijící živočichy, která je členem Národní sítě stanic pro handicapované živočichy. Odborné exkurze na pracovišti organizace Ochrana fauny ČR, která zde funguje již od roku 1998, trvá cca 1 až 1,5 hodiny. Návštěvníci si zde prohlédnou venkovní expozici zvířat spojenou s výkladem včetně promítání krátkého filmu na téma přírody.

Organizace nabízí kromě výše uvedených exkurzí i další vzdělávací programy, např. specializované programy pro MŠ a ZŠ, terénní exkurze, přednášky, řemeslné kurzy či pobytové akce pro žáky základních a středních škol.

5.5.5 NAUČNÉ STEZKY

Přes poměrně malou rozlohu území se ve Voticích a v jejich nejbližším okolí nachází hned několik naučných stezek. Jsou vhodné především pro pěší výlety. Jedná se o čtyři klasické barevně značené turistické stezky, které vedou z Komenského náměstí.

Červená turistická trasa vede směrem od obce Miličín, přes vrch Mezivrata, osadami Mysletice a Větrov až do Votic.

Zelená turistická trasa začíná opět v Miličně a vede přes obec Smilkov, osadu Kouty a Votice, odkud pokračuje směrem na Ameriku a Větrov.

Žlutá turistická trasa vede z Votic směrem do osady Budenín a Kaliště až do Jankova.

Modrá turistická trasa začíná ve Voticích a pokračuje přes osadu Větrov a obec Neustupov.

Kromě toho bylo na území Voticka vybudováno několik specializovaných naučných stezek.

Kolem Votic za poznáním

Naučná stezka s názvem "Kolem Votic za poznáním" vznikla opět za aktivní účasti neformální skupiny "Mladí pro Votice". Na zrealizování nápadu se podařilo získat grant od České národní agentury Mládež. Okruh začíná a končí na Komenského náměstí ve Voticích a jednotlivá zastavení turisty zavedou do osady Lysá, ke kapli sv. Vojtěcha, přes Mysletice, Hory, Hostišov a Polský vrch zpátky do Votic.

Informační panely jsou koncipovány netradičně – nejedná se pouze o strohé popisy a údaje, ale především rodiny s dětmi jistě ocení zábavné a poučné úkoly pro nejmenší. Návštěvníci se samozřejmě dozví to nejdůležitější o fauně a flóře v okolí České Sibiře, o historii, místních pověstech nebo slavných osobnostech. Trasa a její zastavení byly záměrně vytvářeny takovým způsobem, aby se při cestě nenudily ani děti. Celý, fyzicky nenáročný okruh měří 8 km a najdeme na něm celkem devět zastavení.

Cestou kříže Votickem

Trasa s informačními panely v podstatě poskytuje návštěvníkům základní i méně známé informace o nejvýznamnějších církevních památkách ve Voticích, resp. v nedalekých Martinicích. Jedná se o zastavení označující následující objekty:

- Boží hrob ve Voticích
- Kostel sv. Václava ve Voticích
- Kostel a klášter sv. Františka ve Voticích
- Židovský hřbitov a Betstube ve Voticích
- Husitský kostel ve Voticích
- Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Martinicích

Financování tohoto projektu bylo opět podpořeno z fondů Evropské unie a instalace informačních panelů proběhla v březnu letošního roku. Projekt by měl oslovit především návštěvníky města Votice, rodiny s dětmi a další laickou, nikoli odbornou veřejnost. Podobně jako v případě naučné stezky "Kolem Votic za poznáním" je i zde použito zábavnějších prvků, které by měly zaujmout nejen nejmladší návštěvníky.

Realizace naučné stezky "Cestou kříže Votickem" je součástí širšího projektu se stejným názvem, jehož cílem je zmapování sakrálních památek ve městě a jeho nejbližším okolí. Nejedná se přitom pouze o objekty většího rozsahu, ale i řadu drobných sakrálních památek (např. kapličky, kříže, Boží muka). V rámci projektu byla vytvořena studie, která mapuje každý jednotlivý objekt včetně jeho polohy, vlastníka pozemku i památky, fotodokumentace, ale také současného stavu a odhadu případných nákladů na opravu. První rekonstrukce se dočkala např. kaplička v obci Beztahov.

Díky projektu bude možné výše uvedené sakrální stavby průběžně monitorovat a seznámit s jejich existencí širší veřejnost. Tyto stavby by totiž mohly přispět k dalšímu rozvoji cestovního ruchu v oblasti.

Jak již bylo uvedeno, výstupem projektu jsou jednotlivé informační panely před nejvýznamnějšími objekty. V rámci projektu jsem spolupracovala na tvorbě panelu před Židovským hřbitovem ve Voticích. Jeho výsledná podoba je uvedena v Příloze 3.

Nejnovějším výstupem je brožura s názvem "Cestou kříže Votickem – drobné sakrální stavby", která bude počátkem dubna volně distribuována veřejnosti.

Celkové náklady projektu se pohybují okolo 412.000 Kč. Výše poskytnuté dotace z programu LEADER činí 371.493 Kč. Zbytek nákladů je hrazeno z rozpočtu žadatele, tedy města Votic.

Po stopách Sidonie Nádherné

Pro aktivní turisty, kteří navštíví Votice, budou určitě zajímavé i další naučné trasy v nejbližším okolí. Mezi patří právě i stezka s názvem "Po stopách Sidonie Nádherné", která měří také přibližně 8 km a je tvořena sedmi zastaveními. Díky dotaci bylo možno trasu vést i po takových veřejných cestách, které byly často již dlouhodobě nepoužívané, neprůchodné a zrušené. Ty byly díky získaným financím upraveny nebo dokonce nově obnoveny, byly zde nainstalovány informační panely, lavičky a odpadkové koše.

Návštěvníci se postupně seznámí s osudem rodiny poslední šlechtické majitelky nedalekého zámku Vrchotovy Janovice, baronkou Sidonií Nádhernou z Borutína (1885 – 1950), ale také s jejími významnými přáteli, mezi které patřily osobnosti tehdejšího kulturního evropského života. Můžeme jmenovat např. básníka Rainera Maria Rilkeho, malíře Maxe Švabinského, vnučky presidenta T.G.Masaryka a další. Po bouřlivém životě na místním panství se baronka rozhodla Čechy opustit, když se zámek stal v roce 1944 součástí německého vojenského prostoru. Po válce se nakrátko vrátila,

ale poté, co bylo její panství znárodněno, opustila tajně svou zemi podruhé. Zemřela krátce nato ve Velké Británii, ale její ostatky jsou uloženy od roku 1999 na rodinném hřbitově v Janovickém parku.

Za návštěvu stojí určitě i samotný objekt zámku ve Vrchotových Janovicích, kde je k vidění i několik stálých expozic Národního muzea.

Po stopách bitvy u Jankova

Další z naučných stezek se, jak už z názvu vyplývá, zabývá jednou z největších bitev evropské historie. K té došlo 6. března 1645, kdy se na kopci nad obcí Jankov utkala vojska generálů Hatzfelda a Götze se švédskou armádou pod velením generála Torstenssona. Tato, pro rakouské císařství prohraná bitva, je označována za nejkrvavější z celé třicetileté války na našem území.

První zastavení naučné stezky se nachází na náměstí v Jankově (cca 8 km od Votic). Po 1 675 m turisté stanou na místě pravděpodobné kapitulace císařského generála – na návrší zvaném Habrovka.

5.5.6 CYKLOTURISTIKA

Návštěvníci Votic, resp. Mikroregionu Džbány, z řad milovníků cyklistiky mohou na kole využít možnosti výše uvedených naučných stezek. Kromě toho se na území mikroregionu v okolí Voticka nachází řada specializovaných cyklotras, které tvoří hustou síť.

Jednotlivé trasy jsou odstupňovány podle délky a celkové náročnosti. Mohou si mezi nimi vybrat jak zkušení cyklisté, kteří vyžadují náročnější terén, tak např. rodiny s dětmi. Řada využívaných cyklotras je v zimě vhodná pro běžecké lyžování.

V roce 2001 byl na území mikroregionu realizován projekt s názvem „Rozvoj turistických tras MIKROREGIONU DŽBÁNY“. Jedním z hlavních výstupů projektu bylo označení dvou hlavních cyklotras (z Louňovic přes Zvěstov, Ratměřice, Jankov, Votice a Vojkov do Sedlčan, další trasa vede z Votic přes Olbramovice a Bystřici do Benešova). V následujícím roce projekt pokračovat zkvalitňováním cyklistické infrastruktury, především povrchu komunikací, dále bylo doplněno další dopravní označení. Rok 2003 znamenal v rámci tohoto projektu označení dalších významných turistických tras vhodných pro cyklisty a nainstalovány byly i informační tabule.

Zájemci o cykloturistiku jistě ocení specializovanou mapku všech tras na území mikroregionu. V letošním roce by měla vzniknout její nová verze.

Jako nejvýznamnější značené cyklotrasy v okolí lze označit následující:

- **Trasa č. 0075** (Mezno, Červený Újezd, Heřmaničky, Arnoštovice, Votice) a navazující trasa č. 0076 (Olbramovice, Bystřice).
- **Trasa č. 0042** (Sedlec Prčice, Heřmaničky, Neustupov, Jankov), která dále pokračuje jako trasy č. 0068 a č. 0093.
- **Trasa č. 1179** (Mladá Vožice, Šebířov, Vyšetice, Vlčkovice).

Kromě výše vyjmenovaných cyklotras mohou milovníci cyklistiky využít i nedaleké mezinárodní cyklotrasy, tzv. **Greenways** (Praha – Vídeň), která vede přes nedaleké Sedlčany a Sedlec Prčice.

5.5.7 KULTURNÍ A SPOLEČENSKÉ AKTIVITY

Mezi nejvýznamnější kulturní a společenské aktivity města Votic patří především každoročně pořádané **Svatováclavské slavnosti** s bohatým programem. Konají se vždy 28. září na počest patrona města – sv. Václava - a přitahují do města řadu návštěvníků z blízkého a vzdálenějšího okolí. Tradiční akce získává každoročně stále více příznivců, velké obliby se těší především slavnostní večerní ohňostroj.

Další pravidelnou kulturní akcí je **Oslava jara a festival základních uměleckých škol ve Voticích**, která je pořádána tradičně každý rok v dubnu.

Velice úspěšnou akcí se stalo pořádání **Pohádkového léta v divadélku U Modré kočky**. Z názvu sice vyplývá, že by se mělo jednat především o akci pro nejmenší, ale loňský program nabídl kromě vystoupení pro děti i několik hudebních koncertů a divadelních představení pro dospělé diváky. Sezóna 2009 představovala první ročník této akce, která se pro svůj úspěch bude v letoším létě konat znovu. Samotné organizátory překvapila poměrně vysoká návštěvnost (více než 1000 platících diváků). Pořadatelem akce bylo Městské kulturní centrum ve Voticích, velmi však pomohl místní podnikatel pan Mudra, který poskytl prostory.

Nejen pro milovníky pěší turistiky, ale také pro cyklisty bude jistě zajímavým zážitkem pochod **Okolo Votic**, kterého se mohou všichni zájemci zúčastnit pravidelně vždy v měsíci květnu. Účastníci si mohou zvolit z několika okruhů – 10 nebo 25 km pro pěší nebo 40 km pro cyklisty.

Zájemci o historický venkovský život mohou dále navštívit místní **Vlastivědné muzeum** se stálou expozicí, které vzniklo ve spolupráci s votickým Vlastivědným klubem. V současné době slouží pro potřeby muzea část objektu radnice na Komenského náměstí.

Velmi zajímavou akcí v blízkém okolí Votic je festival **Vlčkovice fest**, který v sobě během benefičního víkendu spojuje film, hudbu i divadlo. V roce 2009 se konal jeho pátý ročník, ale jeho pořádání v průběhu sezón 2007 a 2008 již bylo organizováno nově vzniklou organizací – obecně prospěšnou společností Statek Vlčkovice, o.p.s. Akce by mohla potenciální návštěvníky lákat nejen svým bohatým programem a příznivou cenou (250 Kč za celý víkend), ale především místem konání – historickým statkem Vlčkovice (budova ovčína z roku 1869). Statistika návštěvnosti z roku 2008 hovoří o účasti dvou stovek platících diváků. Otázkou je, zda by se tento festival nemohl lepší propagací dostat do povědomí širší veřejnosti. Jako velmi pozitivní se jeví benefiční charakter této akce – výtěžek z loňského ročníku (62.400,- Kč) byl věnován např. na centrálního vytápěný chráněných bytů.

6 ŘÍZENÉ ROZHOVORY

Součástí diplomové práce bylo i terénní šetření. Vzhledem k tomu, že práce částečně navazuje na bakalářskou práci *Analýza služeb cestovního ruchu na Podblanicku*, kde bylo provedeno dotazníkové šetření, byla pro diplomovou práci zvolena forma terénního šetření ve formě tzv. řízených rozhovorů.

Dotazníkové šetření bylo provedeno v rámci širší oblasti a otázky byly směřovány především na názory návštěvníků území Podblanicka, jejich profil, motiv návštěvy či hodnocení nabídky aktivit a kvality místní infrastruktury.

Řízené rozhovory umožňují hlubší zaměření se na užší a konkrétnější problematiku. Cílem bylo zjistit osobní, resp. pracovní názory významných zainteresovaných subjektů, dotazováni však byli i místní občané.

Z výše uvedených důvodů bylo zvolen následující výběr dotazovaných:

- **Jana Kocurová, starostka města Votice** – jako reprezentantka města, členka městského zastupitelstva a nejvýznamnější veřejný činitel
- **Ing. Eliška Zemanová, manažerka Mikroregionu Džbány** – jako významná osobnost jednající v oblasti aktivit mikroregionu, jehož je město Votice členem
- **Pracovníci Městského a informačního centra města Votice a Mikroregionu Džbány** – jako osobnosti, které se aktivně podílejí na aktivitách směřujících k prezentaci města a mikroregionu, a kteří poskytují informační a další služby pro turisty i běžné obyvatele
- **PaedDr. Karel Vinš, ředitel ZŠ Votice** – jako významná osobnost veřejného života ve Voticích, obyvatel města a bývalý člen městského zastupitelstva
- **Marek Bárta, student VŠ** – jako zástupce z řad obyvatelstva města

Výše uvedeným lidem bylo položeno několik otázek, které se vesměs týkaly stejných okruhů, resp. byly upraveny vzhledem k pozici dotazovaného.

Okruhy směřovaly ke zjištění názorů na současnou situaci a postavení města z pohledu cestovního ruchu (péče a stav kulturně-historických památek, přírodní atraktivita, vybavenost službami, informovanost apod.). Dále mne zajímalo, zda dotazovaní vnímají město Votice a jeho přilehlé okolí jako vyhledávaný turistický cíl, jak hodnotí jeho současnou návštěvnost a co považují za nejvýznamnější turistickou atraktivitu. Další okruh se zaměřoval na problematiku zhodnocení rozvoje města

v průběhu posledních let včetně připravovaných projektů budoucího rozvoje. Závěrem byli dotazovaní požádáni o vyjádření svého osobního názoru či nápadu na otázku, jakým směrem by se mělo město v oblasti cestovního ruchu v budoucnu ubírat, v čem je jeho rozvojový potenciál. V některých případech byly okruhy zkráceny, resp. rozšířeny – jako např. v případě manažerky Mikroregionu Džbány, která se více vyjadřovala k problematice právě v kontextu města jako člena mikroregionu apod. Plné znění závěrů z uvedených řízených rozhovorů je uvedeno jako Příloha 1.

Pokud bych měla souhrnně zhodnotit výše uvedené řízené rozhovory, lze je shrnout ve formě následujících závěrů.

Podle většiny dotazovaných je současný stav města z pohledu cestovního ruchu dostatečný – v průběhu posledních let byla uskutečněna řada úspěšných rozvojových projektů. Padl zde ale i názor na problematiku chátrajících památek. Město sice potřebuje finanční prostředky na svůj celkový rozvoj (např. v oblasti školství, infrastruktury apod.), ale i přesto se snaží investovat i do oblastí údržby kulturně-historického dědictví města. Starostka města Jana Kocurová se ale vyjádřila ve smyslu, že Votice a další města bojují s nedostatkem finančních prostředků v oblasti péče o kulturně-historické památky. Další problém spočívá v projektové činnosti města, která není bohužel vždy úspěšná (viz projekt revitalizace Komenského náměstí).

Jako nejvýznamnější oblastí ze strany návštěvnosti města se jeví cykloturistika a pěší turistika. K jejich rozvoji přispívá především okolní zachovalá příroda a rozvíjející se budování nových cyklotras. Ředitel ZŠ PaedDr. Karel Vinš ale na oblast cykloturistiky tak pozitivně nenahlíží – podle jeho názoru není Voticko pro tuto aktivitu ideální z důvodu kopcovitosti krajiny a náročnějšího terénu.

K problematice dosud zrealizovaných rozvojových projektů města (např. autobusové nádraží, kruhový objezd, oprava klášterní kaple) se dotazovaní vyjadřovali pozitivně. Rozdílné názory se ale objevily v souvislosti s novými projekty a jejich potřebnostmi (např. Kulturní centrum). Významný problém spatřuji v nedostatečné informovanosti o plánovaných projektech u běžných obyvatel, o řadě z nich mají pouze málo informací, resp. nemají žádné. S tímto názorem jsem se setkala i u dalších obyvatel města, se kterými jsem mluvila mimo oblast řízených rozhovorů.

V rámci rozvojového potenciálu dotazovaní hovořili o potřebě rozšíření stávajících ubytovacích kapacit a lepšího využití výhodné geografické polohy města. Jako významnou hodnotí i nutnost další spolupráce v rámci mikroregionu. Někteří uváděli i nápady na využití chátrajících kulturně-historických objektů.

7 NÁVRHY A OPATŘENÍ

7.1 PREZENTACE MĚSTA VOTICE

Na úvod této části práce, která má sloužit k představení nápadů a návrhů na zlepšení, lze začít u problematiky prezentace města Votice jako celku. Jak již bylo několikrát uvedeno v předchozích částech této práce, město je mimo jiné členem Mikroregionu Džbány. Ten je prezentován např. formou účasti na veletrzích cestovního ruchu (Regiontour) jako součást širšího uskupení Posázaví. Mikroregion ale samozřejmě vydává i další propagační materiály jako jsou informační brožury, mapy pro cykloturistiku apod. V rámci těchto akcí je tedy prezentováno i samotné město Votice jako člen mikroregionu.

Pokud však potenciální zájemce nenavštíví internetové stránky Mikroregionu Džbány, ale rozhodne se dozvědět něco více přímo o městu Votice, otázkou je, zda je internetová forma prezentace města dostatečná. Informační portál města (www.votice.cz) není samozřejmě primárně určen pouze turistickým návštěvníkům. Jeho úkolem je zveřejňovat povinné informace, slouží jako virtuální úřední deska městského úřadu a informuje o aktuálním dění své občany. Kromě toho zde ale nalezneme řadu informací, které jsou zaměřeny na návštěvníky z řad turistů – např. oficiální stránka Městského informačního a kulturního centra Votice, prezentace nejvýznamnějších poskytovatelů ubytovacích, stravovacích a dalších služeb ve městě, základní historický profil města a další informace týkající se místních kulturně-historických památek, naučných stezek a dalšího využití volného času.

Vše výše uvedené oblasti zaměření informací jsou samozřejmě pro návštěvníka – turistu – přínosné a důležité např. při jeho plánování dovolené. Potenciálního návštěvníka samozřejmě zajímá, co mu může město a jeho nejbližší okolí nabídnout a kvalita a dostupnost uvedených informací ovlivní, podle mého názoru, podstatným způsobem jeho budoucí rozhodnutí o tom, kde stráví svůj cenný volný čas. A v dnešní době nejde pouze o volný čas, ale také o to, kde utratí své finanční prostředky určené na dovolenou.

Při zpracování této práce bylo čerpáno z řady zdrojů – z odborných publikací, periodik, ale také z řady internetových zdrojů. Jedním z nich byl právě oficiální internetový informační portál města. Při pročitání všech uvedených turistických informací je závažnější datum jejich poslední aktualizace. Např. sekce, která se zabývá

typy na výlety v okolí (aktualizovaná naposledy v červnu roku 2007) obsahuje i nascanovaný propagační materiál vydaný s největší pravděpodobností také v době před třemi lety. Samozřejmě, že většina uvedených informací o kulturně-historických objektech ve Voticích a okolí, se nezměnila. Je zde však také uvedeno několik chybných informací. Jako příklad lze uvést následující: materiál láká potenciální návštěvníky na prohlídku expozici Podblanického zemědělského muzea, která je umístěna ve Starozámecké restauraci ve Voticích. Problém spočívá v tom, že restaurace i s muzeem byla již v září roku 2007 uzavřena. Tuto informaci se ale na informačním portálu města návštěvník nedozví. Zjistíte ji až při bližším zkoumání na internetových stránkách penzionu Pod sv. Václavem, jehož majitel byl provozovatelem restaurace a muzejní expozice. Město Votice provozuje v budově radnice expozici Vlastivědného muzea, která je jedním z výstupů činnosti místního Vlastivědného klubu. O této expozice se ale v sekci tipů na výlety paradoxně potenciální návštěvník nedozví. Je obsažena pouze jako náplň činnosti Vlastivědného klubu v sekci o votických sdruženích a spolcích. Otázkou však je, zda běžný návštěvník portálu – turista o tuto sekci projeví zájem.

Další chybně uvedená informace se týká možnosti návštěvy votického Židovského muzea s opravenou obřadní síní a stálou expozicí. Řadu lidí tato oblast kultury a historie zajímá, a proto by rádi toto zajímavé místo navštívili. Hřbitovní brána je sice uzamčena, ale zájemci mají možnosti si klíče vypůjčit kdykoliv (v rámci provozní doby) na Informačním centru. V informačních materiálech je však jako jediný kontakt uveden telefon na správce hřbitova, pana Spálenku. Zájemce ze strany turistické veřejnosti se poté může dostat do podobné situace jako já osobně.

S pracovníky Informačního centra ve Voticích proběhla osobní spolupráce v rámci řízených rozhovorů. Jediným menším problémem byl nedostatek jejich času, který se ale dá vysvětlit tím, že moje návštěva v jejich sídle nebyla předem ohlášená. Domnívala jsem se totiž, že to mimo turistickou sezónu nebude nutné. Později jsem si ale chtěla osobně zdokumentovat právě výše uvedený Židovský hřbitov. Postupovala jsem při tom stejně, jako by v dnešní době pravděpodobně postupoval téměř každý zájemce ze strany potenciálních návštěvníků města. Na oficiálním informačním portále jsem získala telefonní kontakt na správce hřbitova, se kterým jsem se chtěla domluvit na možnosti zapůjčení klíče a návštěvy objektu. Krátce nato jsem však zjistila, že uvedený telefonní kontakt je neplatný a volané číslo již neexistuje. Proto jsem se rozhodla kontaktovat pracovníky informačního centra, tentokrát pomocí e-mailové komunikace.

Ve svém dopise jsem nikde neuváděla, že chci místo navštívit za účelem zpracování diplomové práce, viz níže uvedená kopie obsahu e-mailu.

Dobrý den,

velmi ráda bych navštívila opravený Židovský hřbitov ve Voticích včetně obřadní síně s expozicí. Je to možné např. i v sobotu? V propagačním materiálu jsem našla telefonní číslo na správce hřbitova, p. Spálenku (317 814 292), které je bohužel nefunkční. Nemáte na něj prosím jiný kontakt? Předem děkuji za Vaši odpověď.

S pozdravem a přáním hezkého dne

Jana Svitáková

Na odpověď jsem čekala několik dní. Poté jsem se rozhodla znovu zkontrolovat správnost oficiální e-mailové adresy informačního centra a dopis jsem ve stejném znění poslala znovu. Bohužel s naprosto stejným, tedy žádným, výsledkem.

Samozřejmě, že jsem v této situaci nebyla na místě turisty, který do Votic přijíždí zdaleka a nezná místní situaci. Později bylo na základě osobních informací zjištěno, že hřbitov má již jiného správce. Stejně tak by bylo samozřejmě možné pracovníky informačního centra kontaktovat telefonicky nebo osobně. Přesto si však myslím, že tento liknavý přístup pracovníků informačního centra nedělá městu dobré jméno. Odpovídat na otázky studentů v rámci jejich diplomových prací sice není přímo v jejich náplni práce, avšak informování turistů, kteří mají zájem navštívit město a jeho památky již ano.

Nelze tvrdit, že by tento přístup ihned každého potenciálního návštěvníka od jeho cesty odradil. Na druhou stranu si myslím, že první dojem je ten nejdůležitější.

Co se týče aktuálnosti a kvality grafické úpravy oficiálního informačního portálu města musím říci, že můj pocit je poněkud rozpačitý. V březnu 2010 probíhala Soutěž o nejlepší webové stránky a elektronické služby měst a obcí. Votice se přihlásily v rámci středočeského kola soutěže a na svých stránkách pobízely návštěvníky portálu k tomu, aby jim dali hlas. Tato snaha přinesla své ovoce. K 31. březnu 2010 byly vyhlášeny výsledky a Votice obsadily druhé místo v rámci Středočeského kraje

v kategorii Nejlepší webová stránka města. Nejsem si ale jistá, zda toto ocenění může být použito jako důkaz kvality votického portálu.

Podle mého názoru by se město Votice mělo v rámci možností pokusit o vylepšení stávajícího stavu své oficiální prezentace. Minimálně tím, že bude pravidelně aktualizovat uváděné informace. Pokud chce opravdu oslovit návštěvníky z řad turistů, mělo by se primárně zaměřit na chybně uváděné informace v sekci, která je jim primárně určená. Kromě toho by bylo vhodné změnit přístup pracovníků Informačního centra ve Voticích, kteří by se měli naučit odpovídat na slušné dotazy potenciálních návštěvníků. Nejde totiž pouze o prezentaci Votic jako města. Městské kulturní a informační centrum ve Voticích je totiž také oficiálním informačním centrem pro celý Mikroregion Džbány. Ten se v rámci své prezentace snaží pravidelně vydávat informační materiály, prezentuje se na veletrzích apod., ale činnost informačního centra by mohla tuto celkovou snahu negativně ovlivnit.

7.2 KOMPLEX STARÉHO ZÁMKU A PIVOVARU

Jak již bylo uvedeno v části, která hodnotí současnou situaci ve městě z pohledu kulturně-historických objektů, nachází se ve Voticích tzv. Starý zámek, jehož součástí je i budova bývalého pivovaru. Tento objekt se může pochlubit bohatou historií – kdysi zde žil hrabě František z Vrtby s rodinou, později sloužit zámek jako ubytovna pro úředníky. Zlomovým se stal rok 1948, kdy došlo ke znárodnění a novým majitelem se stal státní statek. Tento osudový krok však pro tuto krásnou renesanční budovu znamenal v podstatě jen postupnou devastaci.

Posledním majitelem před rokem 1948 byla rodina Maceškova, která vlastnila celou řadu objektů a pozemků nejen ve Voticích, ale také v Praze (např. známá historická budova s kinem Bio Illusion na Vinohradech) a na dalších místech. Bratři Maceškovi a další rodiny, které postihlo znárodnění majetku, se měli dočkat svého odškodnění po revoluci v roce 1989. Vypořádání restitučních nároků sice začalo v 90. letech, ale nic nešlo tak jednoduše, jak bylo původně předpokládáno. Vzhledem k velkému rozsahu majetku, který měl být navrácen původním majitelům, docházelo k neustálému protahování celé akce ze strany Pozemkového úřadu a dále následkem opakovaného odvolávání se proti rozhodnutí ze strany městského zastupitelstva ve Voticích. Problém spočíval především v tom, že na částečně zchátralých historických budovách Starého zámku se každý rok podepisoval stále viditelněji.

Objekt byl plně navrácen do rukou Maceškových teprve v roce 2002. Nejaktivnější ze tří bratrů, Ing. Alois Maceška, měl v té době s komplexem zámku velké plány. Jeho snem byla nejprve rekonstrukce a následné vybudování technologického a inovačního centra pro malé a střední firmy včetně tzv. „inkubátoru“ pro začínající podnikatele. Ing. Maceška měl zkušenosti se vznikem podobného technologického parku již z Prahy, na jehož stavbě se také podílel. Proti tomuto plánu nic nenamítala ani votická radnice. V letech 1997-1998 byly dokonce provedeny marketingové průzkumy vztahující se k projektu.

Další průtahy bohužel způsobily studie, které byly vyžadovány ze strany památkářů. Na základě několika z těchto úspěšných studií mohly být v roce 2006 zahájeny alespoň některé opravy, konkrétně došlo k rekonstrukci horního poschodí a střechy. Tyto opravy si vyžádaly náklady v celkové výši 3.150.000,- Kč, z čehož téměř 1 milion Kč tvořila dotace z programu LEADER.

U těchto oprav ale bohužel celý plánovaný projekt zatím skončil. Objekt je tedy z menší části zrekonstruovaný a má novou střechu. Ostatní budovy však zatím „úspěšně“ chátrají dál. Inovační centrum Votice je tedy zatím v nedohlednu a podle slov starostky města, Jany Kocurové, není pokračování plánovaného projektu zatím plánováno. Je to velká škoda, protože tato historická budova zůstane pravděpodobně nevyužita.

Město Votice samo nemůže nijak do plánů soukromých majitelů zasahovat a podle posledních zpráv se původní nadšení a elán pana Macešky postupně s jeho přibývajícím věkem vytrácí, je mu totiž již více než 70 let. Z tohoto důvodu jsem se pokoušela zjistit, zda by se nenašel nějaký pokračovatel v jeho rodě, který by jeho vysněné dílo dotáhl do závěrečného konce. Podle mnou zjištěných informací však jeho synové o tuto oblast neprojevují v současné době žádný zájem, a tak se pravděpodobně v nejbližších letech nic nezmění.

Rozsáhlý objekt by přitom mohl být jistě využit pro řadu různých účelů. Samozřejmě si uvědomuji, že tyto úvahy jsou pouze teoretické vzhledem k tomu, že objekt je v soukromých rukách. Úřad města Votice by mohl vznést námitky ke špatnému stavu budovu teprve ve chvíli, kdyby tato ohrožovala např. místní chodce. Další nařízení může vzejít případně ze strany Stavebního úřadu.

Objekt bývalého pivovaru stále nese označení „Starozámecký pivovar“, ačkoliv pivo se zde přestalo vařit již v roce 1955. Pokud by se v budoucnu přece jen podařilo dokončit projekt technologického a inovačního parku, mohla by alespoň část budovy

sloužit jako připomínka dřívější tradice pivovarnictví ve Voticích – např. v podobě expozice ve stylu malého muzea pivovarnictví.

7.3 KOMPLEX FRANTIŠKÁNSKÉHO KLÁŠTERA

Rozsáhlý komplex františkánského kláštera ve Voticích byl popsán z kulturně-historického hlediska v předcházejících částech práce. Nyní bych se ráda zaměřila na aktuální situaci ohledně tohoto historického objektu.

V nedávno minulé době komunistického režimu státní zřízení příliš nepřálo příslušníkům žádné církve a stejně tak to bylo i s příslušníky františkánského řádu v Čechách. Objekty, které františkáni po celé generace vlastnili, se náhle dostaly do státních rukou a podle toho s nimi bylo zacházeno. Po revoluci v roce 1989 došlo k navrácení rozsáhlého množství církevních památek včetně těch františkánských. Jedním z nich byl i objekt votického kláštera. Od 90. let tedy komplex patřil pod správu františkánského řádu, avšak v současné době z blíže neurčených (s největší pravděpodobností) finančních důvodů, mají nastat majetkové změny.

Nejnovější informace ohledně současné situace byly prezentovány ve votickém čtrnáctideníku Votické noviny i širší veřejnosti. Důvodem je snaha městského úřadu, aby se k nejnovější situaci a záměrům města v této záležitosti mohli vyjádřit i místní občané, viz následující citace:

„Tímto článkem chceme spustit veřejnou diskuzi, do které byste se měli jako občané našeho města zapojit. Jsou rozhodnutí, která může a dělá Rada města, nebo jeho zastupitelstvo. Kauza, kterou dnes otevíráme je však natolik závažná, objemná a pro celé město závažná, že není možné k ní zaujmout stanovisko bez Vaší účasti.

Jednou z posledních památek ve Voticích je Františkánský klášter, který je společně s takzvaným Novým zámek dominantou centrální části našeho města. Oba objekty jsou v soukromém majetku a jejich stav a vzhled posuzovaný kolemjdoucími nevzbuzuje žádné optimistické nálady.

11. února 2010 byl panem provinciálem bratří františkánů, při jeho návštěvě vedení města, nabídnout areál kláštera k odkoupení, nebo dlouhodobému pronájmu. Naše město bylo první, komu byl klášter nabídnut. Po našem případném odmítnutí je provincie rozhodnuta předat objekt k prodeji realitním kancelářím.

Důvody tohoto rozhodnutí jsou interní záležitostí majitele objektu a není a na nás, abychom po nich pátrali. Co ale na nás všech je, je jaké stanovisko k této nabídce zaujmeme. Měli jsme možnost si klášter několikrát prohlédnout i tam, kam se běžný občan města nedostane. Jeho technický stav, střechou a krovny počínaje, „rajskou zahradou“ konče, je opravdu velice špatný.

15. února 2010 o této nabídce informovala paní starostka zastupitele města na jejich pravidelném zasedání a požádala o jejich názory. Informovala je i o našem záměru, oslovit s tímto problémem votickou veřejnost a požádat o názory občanů. Jsou pouze dvě možnosti, jak na nabídku odpovědět – ano či ne. Ne je pohodlné, ale je také správné? Ano je velikým závazkem společenským, finančním, provozním...

Chceme na stránkách Votických novin otevřít diskuzi na toto téma, a proto vás prosíme o vaše názory.“ (Votické noviny: čtrnáctideník pro Voticko, 2010, ročník XX., č. 4, s. 1)

Jak vyplývá z uvedeného článku, město si plně uvědomuje závažnost rozhodnutí ohledně dalšího nakládání s objektem kláštera. Stejný názor vyplynul i z řízeného rozhovoru se starostkou města, Janou Kocurovou, která mluvila právě mimo jiné i o možnosti nabízeného dlouhodobého bezplatného pronájmu objektu.

Pokud by se město rozhodlo výše uvedenou nabídku přijmout, bude to na jednu stranu tzv. běh na dlouhou trať, a to především v ohledu financování celého projektu. Nejde totiž jen o to celý objekt podrobit nutné rekonstrukci, ale následně zajistit takový provoz, který by alespoň částečně pokryl vzniklé náklady. Na druhou stranu by tímto způsobem město získalo objekt, který je z kulturně-historického hlediska pro město velmi významný a jeho rozsáhlé prostory by mohly být mnohostranně využity. V minulosti se ze strany františkánů hovořilo o možnosti využití objektu jako pečovatelského centra pro seniory, avšak od tohoto záměru bylo postupem let upuštěno. Důvodem byl pravděpodobně nedostatek financí.

Problém financování je samozřejmě v dnešní době palčivým problémem nejen řady menších měst jako jsou Votice. Existuje celá řada projektů, které by bylo třeba zrealizovat a jsou svým způsobem neodkladné (např. nutná údržba komunikací apod.). Rekonstrukce chátrajících památek se tak posouvá až na další místa. Samozřejmě že existuje možnost, aby byl objekt nabídnut již zmíněné realitní kanceláři. Majitelem by se tak pravděpodobně stal soukromý investor, který by si svým způsobem mohl s objektem dělat, co se mu záměně (samozřejmě s ohledem na povolení ze strany

památkářů). Komplex by byl možná rekonstruován, avšak hrozí zde nebezpečí, že bude uzavřen pro běžného občana a další návštěvníky města.

Vzhledem k své nesporné kulturně-historické hodnotě by se mělo město tohoto nelehkého úkolu raději ujmout samo. Nehledě na to, že je v současné době zvažován další finančně velmi náročný projekt kulturního centra, jehož náklady se pohybují přibližně kolem 70 milionů Kč. Jednalo by se o úplně novou stavbu bez historické hodnoty. Rekonstrukce komplexu kláštera by se přitom podle odhadů mohla finančně pohybovat přibližně ve stejné, resp. o něco vyšší úrovni nákladů (70 – 90 mil. Kč).

Podle mého názoru by bylo vhodnější investovat raději do objektu kláštera. Opravy by mohly probíhat postupně, po částech, a objekt by mohl být následně využit mnoha různými způsoby. V následující části bude uvedeno několik možných návrhů využití objektu.

7.3.1 VLASTIVĚDNÉ MUZEUM

V současné době město Votice provozuje společně s Vlastivědným klubem stálou expozici, která je umístěna v jedné z místností radnice. Expozice byla otevřena u příležitosti pětadvacetiletého výročí klubu a je zaměřena na historii města a činnost Vlastivědného klubu. Kromě něj se na jejím vzniku podílelo i Internacionál art studio Český Krumlov sochaře Miroslava Párala a votičtí řemeslníci.

Členové Vlastivědného klubu se aktivně podílí na řadě činností, které přispívají k rozvoji cestovního ruchu ve Voticích. Jako poslední lze např. uvést zmapování všech sakrálních staveb na Voticku a vznik publikace, která je součástí rozsáhlejšího projektu Cestou kříže. Proto by bylo vhodné využít aktivity těchto lidí, pokusit se rozšířit současnou expozici o historii města a prostory přesunout do některé z částí komplexu kláštera.

7.3.2 MUZEUM FRANTIŠKA HŮLKY (BALÓNOVÉHO LÉTÁNÍ)

Další možné využití by mohl představovat vznik muzea zaměřeného na historii balónového létání. Tato možnost se nabízí vzhledem ke skutečnosti, že první český vzduchoplavec František Hůlka, byl votickým rodákem. Tohoto faktu by mělo být využito ku prospěchu města.

První, kdo se před lety (v září 2006) pokusil alespoň částečně obnovit tradici balónového létání ve Voticích, byl místní podnikatel Václav Ševčík. Ten ve městě

v současné době provozuje penzion, dříve i restauraci a menší muzeum. Před lety se ve spolupráci s Ing. Vladimírem Lacinou z Balon klubu Praha rozhodl organizovat lety balónem přímo ve Voticích. První novodobý let balónem byl naplánován v den tradičních Svatováclavských slavností a setkal se s velkým úspěchem. V současné době je možné si objednat balónový let trvající přibližně hodinu, resp. déle po domluvě, jehož cena se pohybuje okolo pěti tisíc korun. Již zpočátku se objevily první obavy, zda tato vyšší cena případné zájemce neodradí. V současné době je ale stále více v módě tzv. zážitková turistika, resp. organizování různých nevšedních zážitků jako formu netradičního narozeninového dárku apod. Navíc tato cena není nijak přemrštěná v porovnání s konkurencí např. na nedalekém Konopišti, kde se ceny pohybují kolem sedmi tisíc korun.

V souvislosti s významným votickým rodákem se proto čím dál častěji hovoří o možnosti zřízení specializované muzea, které by bylo zaměřeno vyloženě na historii balónového létání. Vzhledem k rostoucí popularizaci této nevšední možnosti trávení volného času se to jeví jako velice dobrý nápad. Zájem je patrný i ze strany organizací, které se v ČR tímto sportem zabývají.

Co tedy ještě brání převedení tohoto nápadu do reality? Jako vždy se zde objevuje problém financování projektu, ale dříve se hovořilo také o tom, kde takovéto muzeum ve Voticích umístit. Právě tento problém by mohl být vyřešen prostřednictvím rekonstrukce části kláštera. V těchto historických prostorách by jistě muzeum našlo své vhodné místo a město Votice by se jistě pro potenciální návštěvníky stalo zase o něco atraktivnější.

7.3.3 FRANTIŠKÁNSKÉ MUZEUM

Vzhledem k historii objektu kláštera a jeho primárního vzniku se logicky nabízí další možnost využití jedné z jeho částí – a to jako františkánské muzeum. Zde by mohla být expozice, která by se týkala historie, zajímavostí či významným osobností františkánského řádu (nejen) v Čechách, ale také konkrétně ve Voticích. Např. právě ve Voticích byla nalezena řada velmi vzácných historických knih.

7.3.4 CENTRUM (MUZEUM) ŘEMESEL

Komplex kláštera je opravdu velice rozsáhlý. Z tohoto důvodu by bylo vhodné jej využít několika rozdílnými způsoby najednou. Jako další zajímavý nápad se jeví

v dnešní přetechnizované době, kdy děti (i dospělí) zapomínají na historii své země a neznají tradiční, často již zaniklá řemesla, centrum, resp. muzeum řemesel.

To by mohlo fungovat nejen jako muzeum, které představí svým návštěvníkům statickým způsobem tradiční česká řemesla. Kromě toho by zde mohl fungovat i interaktivní prostor, kde by si nejen děti mohly některé z tradičních nástrojů vyzkoušet a vyrobit si např. vlastní suvenýr. Poznávání takovýmto způsobem je totiž nejen trvalejší, ale především zábavnější. Návštěvníci by si mohli samozřejmě vyslechnout zajímavé informace z úst průvodce a prohlédnout si vystavené exponáty. Navíc by ale bylo možné, aby si vyzkoušely i to, co je nejvíce zajímá – např. práci s keramikou, hrnčířským kruhem, košíkářství, výrobu vlastní svíčky, patchwork nebo krejčovství.

Aby bylo takového centrum ekonomicky soběstačné a provozuschopné, bylo by nutné se silněji zaměřit na marketingovou komunikaci. Velmi vhodné by bylo pořádání pravidelných tématicky zaměřených víkendových akcí, např. pro rodiny s dětmi a širokou veřejnost. Další možnost představují sezónně zaměřené akce – Velikonoce (barvení vajec, pletení pomlázek a košíků apod.), advent apod. V týdnu by mohlo centrum fungovat jako cíl exkurzí žáků základních i středních škol. Pokud by byly dobře zvládnuty propagační aktivity, mohlo by toto centrum velmi úspěšně fungovat.

Pokud by se navíc podařilo zrealizovat více z výše navržených projektů, stala by se návštěva Votic a jeho „multifunkčního“ komplexu bývalého kláštera jistě velmi významnou atraktivitou města.

7.3.5 GALERIE A DALŠÍ VÝSTAVNÍ PROSTORY

Historické prostory kláštera dále přímo vybízejí k tomu, aby byly využívány i k jiným kulturním aktivitám. Jako další příklad lze uvést umístění galerie s určitou tematikou, stálou expozicí nebo průběžně obměňovanými výstavami. K tomuto účelu by bylo možné využít jak jednotlivé „cely“, tak např. rozsáhlé chodby v objektu.

7.4 VYUŽITÍ SAKRÁLNÍCH STAVEB

Jak již bylo v práci několikrát uvedeno, město Votice se může vzhledem ke své velikosti pyšnit hned několika významnými sakrálními památkami většího i menšího rozsahu. V této souvislosti bylo již pracováno na projektu „Cestou kříže Votickem“.

Kromě toho by ale bylo možné uvažovat o využití znalostí a zájmu členů místního Vlastivědného klubu, kteří by mohli vystupovat jako „průvodci“ po místních

významných poutních místech. V rámci projektu „Cestou kříže Votickem“ bylo nainstalováno několik informačních tabulí, které svým propojením tvoří jakousi trasu. Dále byla vytvořena brožura mapující drobné sakrální stavby Voticka. Tohoto by mohlo být využito k vytvoření nové tematicky zaměřené trasy a jejího následného propojení s památkami podobného typu v blízkém okolí.

7.5 NEVYUŽITÝ OBJEKT NA NÁMĚSTÍ

Pokud by bylo město např. z důvodu nedostatku finančních prostředků, resp. z důvodu nesouhlasného vyjádření místních obyvatel nuceno nabídku pronájmu františkánského kláštera odmítnout, existuje zde další objekt, kde by mohlo být některé výše uvedené projekty zrealizován.

Město Votice před několika lety zrekonstruovalo celé horní patro historické budovy na Komenského náměstí. V přízemí je v současné době provozován obchod s domácími potřebami. Z osobních zdrojů jsem získala informaci, že v minulosti bylo již navrženo několik možných projektů, jak zrekonstruovanou část objektu smysluplně využít. Tyto apely nebyly bohužel vyslyšeny.

V současné době je opravená část objektu prázdná, je ve vlastnictví města, ale přitom absolutně nevyužita. Vzhledem k tomu, že město do rekonstrukce muselo investovat jistě značné finanční prostředky, se mi jeví tato situace poněkud nepochopitelně.

7.6 ROZHLEDNY

V historických pramenech se lze dočíst o tom, že na nejvyšším vrcholu Mezivrata nedaleko Votic, stála kdysi dřevěná rozhledna. Ta byla postavena roku 1918. Mezi nejzajímavější okamžiky v její historii patřila zajisté návštěva tehdejšího prezidenta Československa, T. G. Masaryka, v roce 1919.

Později však byla původní dřevěná rozhledna zbořena a na jejím místě dnes od roku 1938 stojí jedna z devíti zeměměřičských věží na území jižních a středních Čech. Jako rozhledna byla tato zajímavá šestiboká věž využívána pouze v letech 1945 – 1948, od té doby je veřejnosti nepřístupná.

Vzhledem k vrcholu, který měří 713 m.n.m. a je z něj velmi dobrý výhled na nejbližší i vzdálené okolí, by stálo za úvahu obnovení původní tradice rozhledny na

tomto místě. Pokud by to nebylo možné, nachází se v okolí Votic řada dalších vrcholů, které k výstavbě rozhledny vybízejí (např. Polský vrch nebo Kaliště).

7.7 VĚŽ KOSTELA SV. VÁCLAVA

V návaznosti na možnost stavby rozhledny lze zmínit i potenciální využití kostelní věže v kostele Sv. Václava. Její prostory by mohly sloužit právě jako rozhledna. Navíc se zde objevila další možnost jejího využití.

Jedná se opět o iniciativu místního podnikatele pana Mudry, který přednesl svůj nápad na zrealizování projektu tzv. *Pohádkové půdy* pro děti. K uskutečnění tohoto projektu by měly sloužit právě prostory kostelní věže. Od prvního uvedení nápadu však uběhla již poměrně dlouhá doba a od té doby již v této souvislosti není patrná žádná aktivita. Přitom by se opět jednalo o zvýšení přitažlivosti města, především pak ze strany návštěvníků rodin s dětmi.

7.8 SOUČASNÉ PROJEKTY MĚSTA

V současné době existuje projektová dokumentace k dalším projektům, které mají zatraktivnit město Votice. Jedná se o již zmiňovanou revitalizaci Komenského náměstí. Cílem projektu má být navrácení původního historického vzhledu náměstí a omezení parkovacích míst.

Současný projekt však uvažuje o celoplošném vydláždění plochy náměstí, což se projeví mimo jiné i odstraněním současné zeleně. Místo současných zelených „ostrůvků“ by se zde měly nainstalovat pouze květináče. Přestože projekt nebyl napoprvé úspěšný, objevují se u některých obyvatel již teď určité obavy. Jednou z nich je fakt, že po odstranění současných parkovacích míst nastane problém s jejich nedostatkem v okolí městského centra. Proto je již teď velice pravděpodobné, že se situace s obřím parkovištěm na náměstí vrátí i po jeho revitalizaci. Tento problém má vyřešit stavba supermarketu na místě bývalého autobusového nádraží, kde dojde k vytvoření 70 nových parkovacích míst. Stavební práce v této souvislosti nebyly však dosud zahájeny.

Dalším, zatím neúspěšným projektem města, je stavba kulturního domu. Lze ale konstatovat, že se pro město velikosti Votic jedná o příliš megalomanský projekt, který není v současnosti nutný. Mnohem větší příležitost vidím ve využití nabízeného

komplexu františkánského kláštera. Pokud by totiž došlo ke stavbě kulturního centra, vznikla by pravděpodobně řada dalších finančních problémů. Jedná se jednak o provoz takového centra a dále o finanční problémy, do kterých by se s největší pravděpodobností dostal votický spolek TJ Sokol.

7.9 VYUŽITÍ GEOGRAFICKÉ POLOHY

Votice leží u silně frekventované silnice E55, navíc se zde v současné době staví nový železniční koridor. S dopravní dostupností města tedy není problém. Navíc lze polohu města využít i dalším způsobem.

Příjmy z cestovního ruchu by mohly pro Votice plynout i od návštěvníků, kteří by se ve městě ubytovaly a vyjížděly by odsud na výlety do okolních atraktivních míst – především do Tábora, Benešova (Konopiště, Jemniště), Českého Šternberka nebo i do Prahy. Dostupnost všech těchto míst je dobrá a Votice by mohly být konkurenceschopné především díky cenové hladině ubytovacích služeb ve městě, která je v mnohých případech podstatně nižší než ve větších a atraktivnějších městech.

7.10 SPOLUPRÁCE V RÁMCI MIKROREGIONU

Jak již bylo uvedeno několikrát výše, Votice jsou členem Mikroregionu Džbány. Tohoto faktu je využíváno i při prezentaci města. V rámci rozhovoru s manažerkou mikroregionu Ing. Eliškou Zemanovou jsem se dozvěděla o loňské schůzce zástupců mikroregionu z různých oblastí – z městského úřadu, ale především i z řad místních podnikatelských subjektů.

Uskutečnění této první schůzky je samozřejmě pozitivní. První připomínky byly zohledněny i při tvorbě posledního propagačního materiálu. Problém vidím ve faktu, že od této schůzky se již v rámci společné spolupráce neděje bohužel nic. Bylo by proto jistě vhodné zvýšit četnost takových setkání a snažit se o další rozvoj oboustranně prospěšné spolupráce.

7.11 ZAPOJENÍ OBYVATEL MĚSTA

Nejen z pohledu rozvoje města v rámci potenciálu cestovního ruchu v oblasti, ale z pohledu rozvoje obecně, by se město mělo více zaměřit na informovanost svých obyvatel. Nedostatečná informovanost je patrná např. z toho, že o plánovaných

projektech jako je revitalizace Komenského náměstí, má řada lidí pouze velmi kusé, resp. žádné informace.

Jako pozitivum ale musím zhodnotit současnou snahu města o zapojení svých občanů do aktuální otázky ohledně využití komplexu kláštera.

Je velmi důležité informovat obyvatele města o současném dění nejen o činnosti radnice, ale také např. o aktuální činnosti Informačního centra nebo Mikroregionu Džbány. Občané města by měli cítit, že jejich názor je důležitý a měli by být zajisté lépe informováni o tom, jaké výhody může znamenat pro rozvoj města např. právě cestovní ruch. Je totiž velmi pravděpodobné, že místní obyvatelé by při rozhodování mezi jednotlivými možnostmi investic města raději volili ty oblasti, které jim přinesou přímý prospěch. To je naprosto logické. Pokud by ale byly lépe informováni o tom, že investice např. do oblasti kulturně-historických památek mohou přinést do městského rozpočtu významné finanční prostředky, jejich názor na tuto záležitost a přístup k návštěvníkům města by se mohl v budoucnu pozitivně změnit.

8 ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo zanalyzovat současný rozvojový potenciál města Votice a jeho nejbližšího okolí a následně navrhnout případná opatření a projekty na zlepšení využití tohoto potenciálu.

Při sběru a následném analyzování informací z různých zdrojů jsem získala poměrně dobrý přehled o současné pozici města. Votice vzhledem k své velikosti mohou svým návštěvníkům nabídnout opravdu bohatou nabídku aktivit. Najdeme zde řadu více i méně významných kulturně-historických objektů, město leží v zachovalé krajině tzv. České Sibiře nedaleko přírodní rezervace Džbány-Žebrák, má velmi dobrou geografickou polohu a v posledních letech zde byla zrealizována řada zajímavých rozvojových projektů. Poměrně dobře lze hodnotit i infrastrukturní vybavenost, i když v rámci řízených rozhovorů zazněly názory na nutnost zvýšení ubytovacích kapacit. Díky výše uvedených údajům lze potvrdit **hypotézu 1**.

V průběhu zpracování této práce byla zjištěna řada zajímavých, ne vždy pozitivních informací ohledně současného využívání potenciálu Votic z pohledu cestovního ruchu. Ačkoliv lze pozitivně hodnotit projekty města v oblasti infrastrukturní vybavenosti (např. rekonstrukce autobusového nádraží, opravený kostel Sv. Václava, stavba kruhového objezdu, rekonstrukce MŠ), centrum města bohužel doslova hyzdí několik rozsáhlých chátrajících objektů. Jedná se přitom o kulturně-historicky významné stavby (Starý a Nový zámek, bývalý pivovar, františkánský klášter). Na těchto objektech se významným způsobem podepsalo období komunistického režimu, kdy docházelo k jejich postupné devastaci. Dalo by se říci, že nyní, po dvaceti letech od tzv. sametové revoluce, by mělo být již všechno jinak. V důsledku neúměrně dlouhého restitučního řízení však soukromým majitelům některých jmenovaných objektů došel elán, resp. finance a město samotné nemůže v uvedených záležitostech jednat.

Jako velká výzva se proto v této souvislosti jeví nabídka k dlouhodobému bezplatnému pronájmu rozsáhlého komplexu františkánského kláštera, jehož prostory by mohly být velice dobře využity k realizaci některých rozvojových projektů právě v souvislosti s cestovním ruchem. Vše je nyní v rukou městského zastupitelstva, které o celé věci (s pomocí názorů votických občanů) bude muset v nejbližší době rozhodnout. **Hypotéza 2** se tedy z větší části bohužel také potvrdila. Nicméně město a další zainteresované instituce a spolky snaží tuto nešťastnou situaci řešit. Výsledkem

jejich činnosti je např. čerstvě zrekonstruovaná kaple františkánského kláštera, řada nově vzniklých naučných stezek apod.

Ohledně poslední **hypotézy 3**, která se týkala intenzity využití možnosti spolupráce všech zainteresovaných subjektů na společných projektech, lze současnou situaci shrnout následovně. Město Votice je spolu s okolními obcemi členem Mikroregionu Džbány, který právě v roce 2010 oslaví desáté výročí svého založení. U příležitosti této události se často bilancuje. Mikroregion Džbány, který spolupracuje i s Mikroregionem Posázaví, se aktivně snaží o svou propagaci pomocí nejrůznějších forem – od klasických tištěných propagačních materiálů, přes internetovou prezentaci nebo účast na veletrzích cestovního ruchu. V posledních letech navíc přibyla snaha o poučení se od jiných v rámci určitých „výměnných pobytů“ mezi mikroregionem a dalšími sdruženími v rámci ČR. Jako velmi pozitivní se jeví snaha o společnou prezentaci Mikroregionu Džbány a města Votice. V souvislosti s tím vzniklo Městské informační a kulturní centrum Votice, které funguje jako informační centrum města i celého mikroregionu.

Jako velký český neduh lze označit neochotu využívat výhody jednoho z tzv. „8 P“ – *partnership*, neboli partnerství. V rámci spolupráce veřejné a soukromé sféry bylo v loňském roce uskutečněno oficiálně první setkání zainteresovaných podnikatelů mikroregionu se zástupci města a dalších institucí. Cílem bylo především navázání kontaktu, ujasnění možností aktivní spolupráce a výhled do budoucna. Tento krok se dá podle mého názoru označit jako zlomový. Aby spolupráce ale opravdu fungovala, je nutné organizovat taková setkání pravidelně, pracovat na společných projektech a předkládat výstupy takových setkání. Přitom se nesmí zapomínat ani na další zájmové subjekty, konkrétně na místní obyvatelstvo. Je vidět určitý nedostatek v rámci informovanosti občanů o připravovaných projektech města a mikroregionu. Je důležité, aby se lidé mohli k projednávaným záležitostem vyjádřit a aby si uvědomovali význam a přínos cestovního ruchu pro svoje město.

Hypotézu o neochotě spolupráce tedy jednoznačně určitě potvrdit nelze. Bylo by ale vhodné, současnou situaci zlepšovat a navázat na první krok prostřednictvím pravidelných aktivit.

Pokud by byly v budoucnu zrealizovány alespoň některé z navrhovaných opatření a projektů (Kapitola 7), došlo by bezpochyby k dalšímu rozvoji města a k jeho atraktivnějšímu pro potenciální návštěvníky.

9 SUMMARY

The main aim of this thesis was to analyze the current development potential in tourism of the Votice town and then propose possible measures and initiatives to improve the utilization of this potential.

First it was made an situation analysis of the town and its neighbourhood. It was found the main characteristics of this area (for example geographic, economic or demographic characteristics) including analysis of the services. Then it was conducted some interviews with the important persons.

We can say, that Votice offers many interesting activities for the visitors – there is a lot of important cultural-historical objects, the town has an amenity (it's located near the towns Tábor or Benešov) and the visitors will appreciate a beautiful nature. The most popular tourist activities are cycling or walking.

The positive thing is, that it was realized several development projects in recent year (for example a complete reconstruction of the bus station or a build of a roundabout). In spring 2010 was reconstructed chapel of the Franciscan monastery. But here is several problematic projects too (for example a cultural center or a Komenského square revitalization), because there is some different views on this matter.

I tried to propose several possible projects to improve the current situation (in Chapter 7). I think, that here is truly a great opportunity for the tourism and for all town - members of the Franciscan Order offered the building of the monastery town of long-term free rental. There could be placed for example the museum of ballooning or a gallery in this building.

It's really important, that here the principles of partnership work. Votice as a member of Mikroregion Džbány should cooperate with the other communities and companies. The other problem is a little awareness of local people about the new projects.

Key words:

destination, development, partnership, region, services, situation analysis, tourism

10 PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BÍNA, J. *Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky*. Brno: Urbanismus a územní rozvoj, ročník V – č. 1/2002
- [2] BULISOVÁ, J. a kol. *Ottova všeobecná encyklopedie ve dvou svazcích, A-L*. 1. vydání. Praha: Ottovo nakladatelství, 2003. 735 s. ISBN 80-7181-938
- [3] COOPER, CH. et al. *Tourism: Principles and Praktice*. 4th Edition, Harlow: Pearson Education, 2008. 704 s. ISBN: 978-0-273-71126-1
- [4] FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2001. 178 s. ISBN 80-247-0207-X
- [5] GOELDNER, R., RITCHIE, J. R. *Tourism: Principles, Practices, Philosophies*. 10th Edition. New Jersey: John Wiley and Sons, 2006. 590 s. ISBN 978-0-471-45038-2
- [6] HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Fortuna, 2006. 224 s. ISBN 80-7168-948-3
- [7] HORNER, S., SWARBROOKE, J. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2003. 486 s. ISBN 80-247-0202-9
- [8] INDROVÁ, J. a kol. *Cestovní ruch I*. 1. vydání. Praha: Oeconomica, 2004. 113 s. ISBN 80-245-0799-4
- [9] KIRÁĽOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Ekopress, 2003. 173 s. ISBN 80-86119-56-4
- [10] MACHÁČEK, J. *Ekonomické souvislosti využívání kulturně historických lokalit*. 1. vydání. Praha: Oeconomica, 2004. 121 s. ISBN 80-245-0756-0
- [11] MĚSTO VOTICE. *Strategie města Votice, podzim 2009*
- [12] ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Idea servis, 1999. 246 s. ISBN 80-85970-27-9
- [13] PALATKOVÁ, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2006. 341 s. ISBN 80-247-1014-5
- [14] PAVLOVSKÝ, P. *Vyprávění o Voticích*. 1. vydání. Praha: MAROLI, 2000. 299 s. ISBN 80-902513-9-0
- [15] ROZKOŠNÁ, B., JAKUBEC, P. *Židovské památky Čech: historie a památky židovského osídlení Čech*. 1. vydání. Brno: ERA, 2004. 480 s. ISBN 80-86517-64-0
- [16] TOUFAR, P. *Česká Sibiř: tajemnou českou krajinou*. 2. vydání. Benešov: Start, 2004. 334 s. ISBN 80-86231-31-3

[17] VAŠKO, M. *Cestovní ruch a regionální rozvoj*. 1. vydání. Praha: Oeconomica, 2002. 95 s. ISBN 80-245-0445-6

[18] VAŠTÍKOVÁ, M. *Marketing služeb – efektivně a moderně*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2008. 232 s. ISBN 978-80-247-2721-9

Periodika

[19] JEŘÁBKOVÁ, M. V balónu nad Voticemi. *Votické noviny: čtrnáctideník pro Voticko*, 2006, ročník XVI., č. 22, s. 7-9

[20] KUPSKÝ, Z. Kulturní léto u Modré kočky skončilo. *Votické noviny: čtrnáctideník pro Voticko*, 2009, ročník XIX., č. 18, s. 1; 5

[21] MĚSTO VOTICE. Vážení spoluobčané, chceme znát Váš názor. *Votické noviny: čtrnáctideník pro Voticko*, 2010, ročník XX., č. 4, s. 1

[22] MĚSTO VOTICE (MJ). Co bude se starým zámekem ve Voticích. *Votické noviny: čtrnáctideník pro Voticko*, 2009, ročník XVI., č. 22, s. 3

[23] MĚSTO VOTICE (JŽ). U modré kočky je legrace. *Votické noviny: čtrnáctideník pro Voticko*, 2009, ročník XIX., č. 13, s. 1

[24] SPÁLENKOVÁ, J. Vlčkovice fest – muzika, film a pohoda pro dobrou věc. *Votické noviny: čtrnáctideník pro Voticko*, 2009, ročník XIX., č. 13, s. 14

[25] VÁLKOVÁ, J. Mezivrata. *Votické noviny: čtrnáctideník pro Voticko*, 2009, ročník XIX., č. 10, s. 4

Internetové zdroje

[26] COMPAG CZ, S. R. O. *Compag Votice* [online]. [cit. 2009-11-15]. Dostupný na WWW: <<http://www.compag.cz/skupina-compag/compag-votice> >

[27] ČESKÁ KOORDINAČNÍ KANCELÁŘ. *Ve městě začaly rozsáhlé restituce* [online]. [cit. 2009-11-20]. Dostupný na WWW: <<http://www.czechoffice.org/zamek.htm>>

[28] ČSÚ. *2126 - SO ORP Votice* [online]. [cit. 2009-6-12]. Dostupný na WWW: <http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/2126_so_orp_votice>

[29] ČSÚ. *Regionální rozdíly* [online]. [cit. 2009-6-12]. Dostupný na WWW: <http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/regionalni_rozdily>

[30] JIROVSKÝ, M. *Benešovsko.info: Jak probíhala výstavba skateparku ve Voticích* [online]. [cit. 2009-12-10]. Dostupný na WWW: <<http://www.benesovsko.info/clanky/jak-probihala-vystavba-skateparku-ve-voticich> >

- [31] KAVALIERGLASS, A. S. *Přehled technologie výroby a zpracování skla Simax* [online]. [cit. 2009-11-15]. Dostupný na WWW: <<http://www.kavalier.cz/cz/site/vyroba/technologie.html> >
- [32] KRUBNEROVÁ, L. *Město Votice: Cestou kříže Voticem* [online]. [cit. 2009-6-20]. Dostupný na WWW: <http://www.mesto-votice.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=18504&id=37568&p1=15586>
- [33] MĚSTO VOTICE. *Základní informace o Mikroregionu Džbány* [online]. [cit. 2009-6-20]. Dostupný na WWW: <http://www.mesto-votice.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=18504&id=9629&p1=15399 >
- [34] MĚSTO VOTICE. *Přírodní park Džbány-Žebrák* [online]. [cit. 2009-6-20]. Dostupný na WWW: <http://www.mesto-votice.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=18504&id=9729&p1=15400 >
- [35] MIKROREGION DŽBÁNY. *Prezentace mikroregionu na veletrhu cestovního ruchu* [online]. [cit. 2010-2-18]. Dostupný na WWW: <http://www.mikroregiondzbany.cz/news_detail.php?id_news=106>
- [36] MIKROREGION DŽBÁNY. *Cyklotrasy* [online]. [cit. 2009-8-20]. Dostupný na WWW: <<http://www.mikroregiondzbany.cz/section.php?id=63> >
- [37] MIKROREGION DŽBÁNY. *Společenské a kulturní aktivity* [online]. [cit. 2009-8-20]. Dostupný na WWW: <<http://www.mikroregiondzbany.cz/section.php?id=39> >
- [38] MIKROREGION DŽBÁNY. *Ve Voticích bylo otevřeno nové autobusové nádraží* [online]. [cit. 2009-11-20]. Dostupný na WWW: <http://www.mikroregiondzbany.cz/news_detail.php?step=17&id_news=51 >
- [39] MOKATE CZECH S. R. O. *O společnosti* [online]. [cit. 2009-11-15]. Dostupný na WWW: <http://www.marila.cz/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=8&Itemid=18>
- [40] MULTIMEDIÁLNÍ STUDO POSÁZAVÍ. *Rekonstrukce Starého zámku ve Voticích* [online]. [cit. 2009-11-20]. Dostupný na WWW: <http://tourist.posazavi.com/cz/article.asp?article_id=1758 >
- [41] NÁRODNÍ TECHNICKÉ MUZEM. *František Hůlka* [online]. [cit. 2009-8-14]. Dostupný na WWW: <<http://www.ntm.cz/cs/heslar/fr-hulka>>
- [42] NÁRODNÍ TECHNICKÉ MUZEM. *Česká aeronautická společnost* [online]. [cit. 2009-8-14]. Dostupný na WWW: <<http://www.ntm.cz/cs/heslar/ceska-aeronauticka-spolecnost> >
- [43] NÁRODNÍ TECHNICKÉ MUZEM. *Balón Praha* [online]. [cit. 2009-8-14]. Dostupný na WWW: <<http://www.ntm.cz/cs/heslar/balon-praha>>

[44] NÁRODNÍ TECHNICKÉ MUZEM. Balonové létání v Praze na konci 19. a na začátku 20. století

[online]. [cit. 2009-8-14]. Dostupný na WWW: <<http://www.ntm.cz/cs/heslar/balony-v-praze>>

[45] NĚMCOVÁ, V. *Ekonomika.idnes*: Sklárný Kavalier koupí firma podnikatele Motky za téměř 400 milionů [online]. [cit. 2009-11-15]. Dostupný na WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/sklarny-kavalier-koupi-firma-podnikatele-motky-za-temer-400-milionu-1d0-ekoakcie.asp?c=A090806_102324_ekoakcie_vem>

[46] NOVOTNÁ, M. *An evaluation of the conditions for the recreational exploitation of the region (Hodnocení předpokladů pro cestovní ruch pomocí GIS. Geografická analýza mikroregionu Vimpersko)*. In: Sborník referátů z 10. ročníku konference GIS. Ostrava: VŠB-TU: 2003. ISSN 1213-239X [online]. [cit. 2009-5-12]. Dostupný na WWW: <http://gis.vsb.cz/GIS_Ostrava/GIS_Ova_2003/Sbornik/Referaty/novotna.htm>

[47] OCHRANA FAUNY ČR. *O organizaci*. [online]. [cit. 2009-11-15]. Dostupný na WWW: <<http://www.ochranafauny.cz/organizace.php>>

[48] OCHRANA FAUNY ČR. *Nabídka CEV* [online]. [cit. 2009-11-15]. Dostupný na WWW: <<http://www.ochranafauny.cz/nabidkacev.php>>

[49] PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. *Vybrané teoretické aspekty rozvoje cestovního ruchu a optimálního využívání přírodních a kulturních památek 2005* [online]. [cit. 2009-5-12]. Dostupný na WWW: <www.mmr-vyzkum.cz/infobanka/DownloadFile/9991.aspx>

[50] PAVLUKOVÁ, J. *Město Votice: Votice a jeho části* [online]. [cit. 2009-6-15]. Dostupný na WWW: <http://www.mesto-votice.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=18504&id=2779&p1=15349>

[51] PAVLUKOVÁ, J. *Město Votice: Po stopách bitvy u Jankova* [online]. [cit. 2009-6-20]. Dostupný na WWW: <http://www.mesto-votice.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=18504&p1=16246&id=38122>

[52] PRAGOBALON LAVA. *Výročí balonového létání v roce 2007* [online]. [cit. 2009-8-14]. Dostupný na WWW: <<http://www.pragobalon.cz/cfiesta07v.html>>

[53] RIS. *Votice* [online]. [cit. 2009-6-10]. Dostupný na WWW: <<http://www.risy.cz/index.php?pid=231&kraj=-1&zuj=530905>>

[54] STARÁ, H. *Časopis Realit*: Při obnově památek nelze sledovat jen ekonomické cíle. [online]. [cit. 2009-5-14]. Dostupný na WWW: <<http://realit.cz/clanek/pri-obnove-pamatek-nelze-sledovat-jen-ekonomicke-cile>>

[55] STATEK VLČKOVICE, O. P. S. *Aktuality* [online]. [cit. 2010-2-15]. Dostupný na WWW: <<http://www.statekvlckovice.cz/>>

[56] VONDRÁŠEK, P. *Mezivrata u Votic*. [online]. [cit. 2009-8-18]. Dostupný na WWW: <<http://rozhledny.kohl.cz/rozhledna-mezivrata-u-votic>>

[57] ZAPA BETON A. S. *Lom Votice* [online]. [cit. 2009-11-15]. Dostupný na WWW: <http://www.zapa.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=60&Itemid=61 >

[58] ZEMANOVÁ, E. *Mikroregion Džbány: Bylo nebylo v roce 2009* [online]. [cit. 2010-2-18]. Dostupný na WWW: <http://www.mikroregiondzbany.cz/news_detail.php?id_news=105 >

[59] ŽIDOVSKÉ PAMÁTKY VE SPRÁVĚ MATANA A.S. *Úvodní info* [online]. [cit. 2009-8-20]. Dostupný na WWW: <<http://pamatky.kehilaprag.cz/>>

SEZNAM TABULEK, GRAFŮ, OBRÁZKŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1	Základní informace	s. 30
Tabulka 2	Demografické údaje	s. 31
Tabulka 3	Poskytnuté dotace – Mikroregion Džbány (2009)	s. 33
Tabulka 4	Penzion U Modré kočky: Přehled cen a ubytovací kapacita	s. 51
Tabulka 5	Penzion Pod Svatým Václavem: Přehled cen a ubytovací kapacita	s.. 52
Tabulka 6	Penzion Blanka: Přehled cen a ubytovací kapacita	s. 52
Tabulka 7	Ubytování Votice: Přehled cen a ubytovací kapacita	s. 53
Tabulka 8	Pension Blesk: Přehled cen a ubytovací kapacita	s. 54

Seznam grafů

Graf 1	Vývoj absolutního počtu obyvatel ve Voticích v letech 1998-2008	s. 28
Graf 2	Podíl věkových skupin 0-14 a 65+ na celk. počtu obyvatel ve Voticích v letech 1999-2008 (v %)	s. 28

Seznam obrázků

Obrázek 1	Kategorie zájmových subjektů	s.. 22
Obrázek 2	Vymezení území SO ORP Votice	s.. 27

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1	Řízené rozhovory	16 listů
Příloha 2	Židovské památky ve Voticích	2 listy
Příloha 3	Informační panel před židovským hřbitovem – součást projektu Cestou kříže Votickem	1 list
Příloha 4	Kulturně-historické památky ve Voticích	4 listy
Příloha 5	Svatováclavské slavnosti – plakát	1 list

Příloha 1 – Řízené rozhovory

Jana Kocurová, starostka města Votice

1/ Jaký je Váš osobní, resp. pracovní vztah k městu Votice?

Paní Jana Kocurová pochází z nedaleké oblasti Miličína a ve Voticích žije od svých pěti let, tedy téměř 50 let. Z tohoto důvodu má k městu velmi osobní vztah. Zároveň zastává funkci starostky města.

2/ Jakým způsobem vnímáte současnou situaci a postavení města z pohledu cestovního ruchu (péče a stav kulturně-historických památek, přírodní atraktivita, vybavenost službami, informovanost apod.)?

Péče o kulturní a přírodní památky není podle starostky města nikdy dostatečná. Město se ale v poslední době snaží dělat v této oblasti maximum v rámci svých možností a nezapomínat na ni. Je to mimo jiné také z toho důvodu, že se Votice staly počínaje rokem 2003 městem s úřadem s pověřenou státní správou. Tento fakt byl pro Votice velmi významný, protože se dostal na úroveň dalších 24 měst se stejným statusem v rámci Středočeského kraje.

Památky města Votice jsou v současné době buď ve vlastnictví města nebo soukromé osoby (rodina Maceškova), resp. Františkánského řádu a farnosti. Přímo ve vlastnictví města je např. Mariánské sousoší na Komenského náměstí, které bylo v 90. letech zrekonstruováno. V letošním roce byl připraven projekt pro žádost na revitalizaci Komenského náměstí, jehož součástí byla mimo jiné i oprava tohoto sousoší a kašny. Výzva trvala do poloviny září loňského roku a projekt revitalizace náměstí postoupil do užšího kola. Na konci února bylo však oznámeno, že město bohužel nebylo úspěšné. V období od 15. dubna do 15. června bude vyhlášena nová výzva, které se město bude s upraveným projektem znovu účastnit.

Cesta vede tedy především přes získávání dotací. V současné době probíhá oprava kaple, která je součástí kláštera sv. Františka. Při této příležitosti proběhla i veřejná sbírka místních farníků. Po mnoha letech se také františkáni rozhodli celý rozsáhlý objekt kláštera nabídnout městu. Kostel byl v roce 1952 oddělen od objektu a patří farníkům. Ti také usilovali o přidělení dotace na opravu střechy. Podařilo se jim získat celkem 900 tisíc Kč. Město v současné době stojí před rozhodnutím, zda přijme nabídku na dlouhodobý bezplatný pronájem objektu kláštera, např. na dobu příštích padesáti let, a pustí se do rozsáhlých oprav. V současné době jsou mapovány jednotlivé

možnosti financování, např. z tzv. Norských fondů. Získání dotace např. z ministerstva kultury je v podstatě nulová.

Dále je připravován projekt rekonstrukce sousoší sv. Jana Nepomuckého včetně úpravy celého okolního prostranství, který by měl být financován z programu LEADER. Z financí ze stejného programu se podařilo vytvořit katalog, který mapuje každou kapličku v regionu Voticka včetně popisu, fotografie, označení vlastníka, mapy umístění. Autoři publikace jsou členové Vlastivědného klubu Votice. Město může financovat opravy těch památek, které má ve svém vlastnictví. V rámci projektu kapliček se opravila např. kaplička na Beztahově.

V oblasti ubytovacích a stravovacích služeb město sází na jednotlivé podnikatelské subjekty. Město samo žádné takové zařízení služeb v současné době neprovozuje, i když má určitý úmysl to do budoucna změnit. Bylo zadáno zpracování studie, návrhu, která se týká budovy, kde dříve sídlila policie. Studie má za úkol zjistit, co by bylo pro veřejnost zajímavé, např. právě restaurační zařízení, ubytování, které by v tomto objektu mohlo být umístěno. Samozřejmě by bylo nutné získat na takovou rekonstrukci opět peníze.

Co se týče obsazenosti ubytovacích zařízení a návštěvnosti stravovacích zařízení, neměl by být s tímto v blízké době problém. V souvislosti se stavbou železničního koridoru se totiž v nejbližších okolí Votic má pohybovat až dva tisíce lidí. Železniční doprava by se tak měla stát rychlejší a vlak by měl být konkurenceschopný autobusové dopravě. Dalším důvodem je to, že dostavba plánované dálnici směrem na České Budějovice je zatím v nedohlednu, hovoří se nejdříve o roce 2018.

Rychlíky v současné době ve stanici Votice nestaví a v budoucnosti pravděpodobně ani nebudou. Je to především proto, že nejbližší zastávka rychlíků je vzdálená necelé 4 km. Dalším důvodem jsou finanční náklady spojené se zřízením takové zastávky ve Voticích. Místo toho se uvažuje o možnosti příměstské autobusové dopravy, která by tento problém měla vyřešit.

3/ Jak hodnotíte rozvoj města v průběhu posledních let (včetně připravovaných rozvojových plánů) z pohledu kvality poskytovaných služeb a dalších oblastí (např. rekonstrukce autobusového nádraží, vytvoření nových sportovišť, plánovaná rekonstrukce Komenského náměstí, oprava klášterní kaple či stavba kulturního centra)?

Votice jako město pověřené státní správou mělo nárok určitý stupeň vybavenosti. Součástí snahy o sjednocení této úrovně bylo i vyhlášení dotačního titulu na výstavbu kulturního zařízení. Nešlo ani tak o velikost města jako spíše o to, že se jedná o město pověřené státní správou, což představovalo určitou vyšší kategorii. V současnosti se totiž veškeré kulturní dění odehrává v místní sokolovně.

Na jednu stranu by se mohla kultura dělat určitě jiným, lepším způsobem, na druhé straně se objevují názory, že lidé na kulturní akce příliš nechodí a návštěvnost je malá. Původně však byla na případnou výstavbu takového centra přislíbena dotace ve výši 92% celkové částky nákladů. Tuto šanci tedy město chtělo využít.

Od roku 2008 však dochází k přesunu finančních prostředků z dotací i do jiných oblastí jako jsou např. zdravotnická zařízení apod., což dříve nebylo běžné. Dotační titul na výstavbu kulturního centra tedy zanikl a městu zbyla pouze projektová dokumentace.

Ve Voticích působí organizace Městského kulturního centra, které se zabývá pořádáním různých kulturních akcí. Svou činnost rok od roku vylepšuje a v současné době se soustředí především na několik nejvýznamnějších akcí jako je např. divadelní léto. V loňském roce navštívilo představení celkem přes tisíc lidí.

Turisté vyhledávají votický kraj především z důvodu zachovalé přírody a klidu. V rámci aktivit Mikroregionu Džbány jsou vydávány různé propagační materiály. Zaměřují se především na cykloturistiku, pěší výlety, blízko Votic je také zámek Konopiště. Vznikají také různé naučné stezky, např. Kolem Votic za poznáním. Velmi aktivně se zapojuje také např. pan Mudra, který propaguje nejen svůj penzion, ale pro návštěvníky vymýšlí sám různé aktivity. Do začátku léta by měl vyjít materiál s názvem Votická kopretina, kde by Votice představovaly jakýsi střed, výchozí bod a okvětní lístky by představovaly trasy cyklistických výletů po okolí. Vzhledem k poměrně dobré kvalitě zrekonstruovaných komunikací se na Voticku cyklistům jezdí dobře.

4/ Jakým směrem by se mělo město ubírat v oblasti cestovního ruchu? V čem vidíte jeho rozvojový potenciál (např. využití kulturně-historických památek jako je budova Starého a Nového zámku včetně budovy bývalého pivovaru apod.)?

Město nemůže mluvit do záležitostí, které se týkají objektů v soukromém vlastnictví, pokud jejich špatný stav vyloženě neohrožuje např. kolemjdoucí chodce apod. Např. budova bývalého pivovaru je ve vlastnictví tří bratrů Maceškových. Patřil jim i areál místního záměčku, který před lety prodali firmě Sitronics, která chce objekt pravděpodobně prodat dál.

Město tedy nemá možnost nijak vlastníky k něčemu nutit a nemá ani přehled o jejich budoucích záměrech. To je také jeden z důvodů, proč se zdá být možnost s pronájmem objektu kláštera i přes svoji finanční náročnost poměrně zajímavý. Pokud totiž objekt nepřevezme město, budou pravděpodobně františkáni nuceni klášter nabídnout k prodeji prostřednictvím realitní kanceláře soukromému majiteli. Existuje tedy obava, aby se zde neopakovala stejná situace jako s areálem zámečku a přilehlého parku. Firma Sitronics totiž neudržovaný park sice upravila, ale uzavřela ho pro veřejnost, což je pro Votice velká škoda.

Ing. Eliška Zemanová, manažerka Mikroregionu Džbány

1/ Jaký je Váš osobní, resp. pracovní vztah k městu Votice?

Ing. Eliška Zemanová pochází z Jankova, kde bydlí od svého narození. Votice odmala vnímá jako město, do kterého je nejbližší,; nejen protože pod ně Jankov administrativně spadá, ale představují první kontakt s městem jako takovým z pohledu zázemí nejen úředního, ale i obchodního.

2/ Jaký je vztah mezi městem Votice a Mikroregionem Džbány?

V loňském roce byla vydána oficiální informační brožura Mikroregionu Džbány. Votice jsou považovány za přirozené centrum tohoto mikroregionu a společně s Mikroregionem Džbány bylo rozhodnuto o společném využívání hesla „...brána České Sibíře“. Do té doby si málokdo dokázal pod pojmem Mikroregion Džbány představit něco konkrétního. Pod pojmem Česká Sibiř si již většina lidí vybaví např. Votice nebo Miličín.

Votice jsou tedy v tomto směru velmi důležité pro celý Mikroregion Džbány vzhledem k tomu, že se tam nachází i infocentrum s oficiálním názvem Infocentrum města Votice a Mikroregionu Džbány. Stejně tak nesou logo mikroregionu v záhlaví i Votické noviny.

Ve vztahu mikroregionu a Informačního centra ve Voticích byly nastaveny určité hranice činností – na jedné straně je zde činnost infocentra jako příspěvkové organizace zřízené městem, na druhé straně je otázka, jakým způsobem bude infocentrum spolupracovat s Mikroregionem Džbány, např. při přípravě propagačních materiálů. Důležitá jsou rozhodnutí, jakým způsobem uchopit prezentaci Mikroregionu Džbány a města Votic. Je zde snaha o to, aby byly obě destinace prezentovány společně.

3/ Jakým způsobem funguje spolupráce mezi zúčastněnými subjekty v Mikroregionu?

Jako velké pozitivum hodnotí Ing. Eliška Zemanová rozvíjející se spolupráci s podnikateli v mikroregionu v poslední době. Mikroregion Džbány slaví v letošním roce 10 let od svého založení. Během této doby ale nikdy nedošlo k významnějšímu kontaktu mezi mikroregionem a místními podnikatelskými subjekty.

V létě 2009 došlo, mimo jiné také díky aktivitě votického podnikatele pana Mudry, k prvnímu oficiálnímu setkání mikroregionu a podnikatelů v cestovním ruchu. Byli osloveni všichni podnikatelé v cestovním ruchu z oblasti. Řada z nich byla následně uvedena i v informační brožurě v sekci kontaktů pro oblast ubytovacích a stravovacích služby. Celkem bylo osloveno 22 podnikatelských subjektů a setkání se nakonec zúčastnilo 16 z nich.

Snahou bylo vzájemné představení jednotlivých zúčastněných subjektů – pracovníků Městského úřadu Votice, informačního centra, mikroregionu, podnikatelů v cestovním ruchu a zástupců dalších organizací. Dále se hovořilo o potřebě vytvoření pracovní skupiny, která by byla schopna společně pracovat např. na sestavení potřebných propagačních materiálů apod.

Ze strany podnikatelských subjektů představuje velkou výhodou zpětná vazba, protože podnikatelé ví mnohem více o skutečných potřebách a představách účastníků cestovního ruchu. První připomínky podnikatelských subjektů byly zohledněny již při tvorbě výše zmíněné oficiální informační brožury. Dva prostřední listy jsou řešeny ve formě mapy regionu a z druhé strany jsou uvedeny všechny důležité kontakty na místní organizace a podnikatelské subjekty. Toto řešení bylo zvoleno i z toho důvodu, aby si případný uživatel mohl tento prostřední dvojlist vytrhnout a vzít si ho kamkoliv s sebou. V seznamu kontaktů byla zohledněn i účel brožury – např. jsou zde uvedena především ta stravovací zařízení, kde je jistota, že se zde v sezóně po celý den opravdu vaří.

4/ Je město Votice a jeho přilehlé okolí, podle Vašeho názoru, v současné době vyhledávaným turistickým cílem? Jak hodnotíte současnou návštěvnost ze strany turistů? Co je v současné době podle Vás největším „lákadlem“ pro návštěvníky, co je do města přivádí?

Co se týče aktivit cestovního ruchu na Voticku, tak podle informací z informačního centra byl v loňském roce patrný nárůst počtu cykloturistů. Jeden z důvodů je určitě i zázemí pro cyklisty přijíždějící do Votic. Např. pan Mudra ve svém penzionu

i restauraci. Lidé se k němu rádi vrací. Návštěvníkům dokáže prakticky poradit, kam na kole vyrazit, kolo dokáže i případně opravit. Další pozitivní nárůst cykloturistů v letošním roce by mohlo přinést plánované vydání nové specializované brožury s cyklotrasami mikroregionu.

Pokud turista do regionu přijede, je v podstatě jedno, zda se ubytuje přímo ve Voticích nebo např. i v Benešově. Většina turistů totiž nezůstane po celou dobu pobytu v místě bydliště na jednom místě, ale snaží se navštívit celý region, např. právě na kole. Finance z cestovního ruchu se tedy v rámci regionu rovnoměrně rozloží, např. formou stravovacích služeb, vstupného na zámcích apod.

Další důležitou akcí jsou každoročně pořádané Svatováclavské slavnosti ve Voticích. Stejný typ akce se koná každoročně také v Louňovicích pod Blánkem. Slavnosti si ale vzájemně příliš nekonkurují, protože ve Voticích byla stanovena nová tradice pořádání slavností vždy přesně 28. září. Oproti tomu v Louňovicích se konají vždy v sobotu před tímto svátkem.

Co se týče vztahů se zahraničím, tak především díky aktivitě nizozemského majitele Hotelu Bohemiae Rosa přijíždí do okolí Votic i zahraniční turisté. Jedná se především o cesty spadající do incentivního a kongresového cestovního ruchu jako jsou např. různá školení, teambuildingové akce. Hotel se specializuje na agroturistiku, má mimo jiné i vlastní ekofarmu a nabízí i další volnočasové aktivity – např. sportovní rybolov na vlastním rybníku Vinduška. Zájem o rybolov ze strany návštěvníků je patrný i z informací od poskytovatelů ubytovacích služeb ve Voticích. Vzhledem k cenové kategorii hotelu se ale s největší pravděpodobností nestanou návštěvníky např. české rodiny s dětmi, cyklisté apod.

5/ Jak hodnotíte rozvoj města v průběhu posledních let (včetně připravovaných rozvojových plánů) z pohledu kvality poskytovaných služeb a dalších oblastí (např. rekonstrukce autobusového nádraží, vytvoření nových sportovišť, plánovaná rekonstrukce Komenského náměstí, oprava klášterní kaple či stavba kulturního centra)?

Co se týče města Votice a jeho turistických možností, tak v nedávné době vznikla naučná turistická stezka. To byl první výstup, na kterém se Ing. Eliška Zemanová jako zaměstnanec mikroregionu společně s Ing. Lucíí Krubnerovou podílela. Ing. Lucie Krubnerová dále zpracovávala pro votickou farnost projekt opravy klášterní kaple. V současné době jsou opravy u konce a bude se žádat o proplacení dotace.

Podle názoru manažerky mikroregionu je veliká škoda, že v současné době nebyl přijat projekt na rekonstrukci Komenského náměstí. Další výzva bude probíhat v období květen/červen, kdy se město znovu pokusí o dotaci požádat.

Dále byla na úrovni mikroregionu projednávána otázka, zda by nebylo vhodné vytvořit určité turistické balíčky služeb na našem území. Vhodnější by bylo možná nabízení těchto balíčků za celý Mikroregion Posázaví. Problém je ale neochota podnikatelů zapojit se do této činnosti. Pro ně to představuje jakýsi „obchod na vodě“. Tento nápad tedy pravděpodobně zůstane hudbou budoucnosti.

Co se týče propagace, tak Mikroregion Džbány vydal v loňském roce již zmiňovanou brožuru, která byla koncipována jiným, modernějším způsobem. Dnešní turista totiž žádá něco jiného – chce přehledné informace, ale také barevnost, fotografie. Byla snaha o vytvoření tématické brožury. Inzerce podnikatelských subjektů nebyla zpoplatněná z důvodu určité motivace. Jejich prezentace je zde tedy zdarma, aby si uvědomili, že spolupráce má smysl. Z řad aktivnějších podnikatelských subjektů ale zaznělo, že pokud se budou v budoucnu připravovat nějaké další propagační materiály, jsou ochotni se na nich i finančně podílet. Už dnes si totiž uvědomují pozitivní význam propagace.

6/ Jakým směrem by se mělo město ubírat v oblasti cestovního ruchu? V čem vidíte jeho rozvojový potenciál (např. využití kulturně-historických památek jako je budova Starého a Nového zámku včetně budovy bývalého pivovaru apod.)?

Je patrné, že vzhledem k velikosti Mikroregionu Posázaví včetně Mikroregionu Džbány, se na tomto území nachází poměrně vysoký počet naučných stezek. Proto by se na tento fakt měly na tento fakt zaměřit i budoucí propagační aktivity. Zanedlouho by se také měla otvírat další naučná stezka v areálu bývalého zlatodolu Roudný. V loňském roce byla otevřena i tématická trasa v oblasti Bystřičce a Líšna. Jedná se o aktivitu společnosti Líšno, a.s., která se zabývá rybářskou, lesní, zemědělskou a potravinářskou výrobou.

Z těchto důvodů by mělo v letošním roce dojít k vydání dvou nových propagačních materiálů. Jeden by se měl zaměřit právě na všechny naučné stezky a druhý bude nabízet mapu cyklotras. Je zde samozřejmě snaha získat dotaci na zrealizování těchto plánů. Ale i pokud by dotace poskytnuta nebyla, k vydání materiálů určitě dojde. Dohodli se na tom i starostové z mikroregionu, protože v loňském roce

mikroregion dobře hospodařil a vydání by bylo tedy možné financovat z těchto prostředků.

Obce Mikroregionu Džbány si dále přejí, aby byla vydána další informační brožura, kde by byly uvedeny informace o každé jednotlivé členské obci – např. první písemná zmínka o obci, kolik zde žije obyvatel, jak kvalitní je zde infrastruktura a občanská vybavenost apod. Z tohoto důvodu bylo požádáno o další dotaci v souvislosti s výročním založením mikroregionu. Všechny materiály by měly být vizuálně jednotné a graficky propojené, aby bylo na první pohled poznat, že se jedná o soubor materiálů.

Do konce měsíce března 2010 také dojde k nainstalování dalších informačních panelů ve Voticích v rámci projektu *Cestou kříže Votickem*.

Objekt bývalého pivovaru, ale i řady dalších objektů a ploch v okolí Votic, je ve vlastnictví soukromé osoby, rodiny Maceškových. Na budově pivovaru proběhla v minulých letech rekonstrukce střechy, která byla financována z tehdejšího programu LEADER. V současné době nejsou další plány rodiny Maceškových známy.

Na jednání mikroregionu byl přednesen také návrh týkající se komplexu Františkánského kláštera ve Voticích. Ohledně této otázky bylo apelováno i na obyvatele města formou výzvy ve Votických novinách, aby vyjádřili svůj názor. Příslušníci Františkánského řádu nebudou mít pravděpodobně v budoucnu nikdy dostatek finančních prostředků na rekonstrukci a provoz tak velkého historického objektu. Nabízí se zde možnost, aby si město tento objekt dlouhodobě pronajalo. Je ale nutné zvážit finanční stránku věci a dále, jak s objektem naložit. Františkáni si v minulých letech představovali, že by zde zřídili jakési centrum péče o seniory. Od tohoto záměru pak, pravděpodobně z finančních důvodů, ustoupili. Pro město je takovýto volný objekt svým způsobem výzva.

Město Votice v posledních letech získalo dotaci např. na rekonstrukci Mateřské školky. Dále žádalo o dotace na rekonstrukci Komenského náměstí a na zřízení Kulturního centra. Všechny dotace pocházejí ze stejného regionálního operačního programu. Po politické změně na kraji byla v rámci tohoto programu stanovena určitá oficiálně neoznačená, dá se říci „sociální“ politika. Zjednodušeně řečeno: pokud už žadatel jednou získal z tohoto programu dotaci (viz MŠ ve Voticích), na další dotaci už nemá nárok. Jedná se v podstatě o určité nepsané pravidlo. Je snaha rozdělovat peníze z tohoto programu spravedlivě a pokud možno po menších částkách.

Dalším problémem je finanční náročnost výstavby Kulturního centra. Celkový rozpočet operačního programu je 51 milionů Kč a vzhledem k vysokým nákladům na výstavbu Kulturního centra by musel být tento projekt např. první nebo druhý vítězný v pořadí. Pravděpodobnost je ale malá, protože soupeří např. s dalšími dvaceti projekty. Je zde tedy vysoké konkurenční prostředí, a to bohužel nejen to zdravě konkurenční.

V předchozích dvou letech se v rámci mikroregionu konala akce, která by spadala do specifické kategorie cestovního ruchu. Jednalo se o pozvání starostů a zástupců měst z jiného mikroregionu ČR na určitou exkurzi. Např. předloni se jednalo o oblast okolí Hradce Králové, vloni přijeli zástupci dvou spolupracujících Mikroregionů Nechanicko a Urbanická brázda.

Pro účastníky byl připraven dvoudenní program, který zahrnovat ubytování, stravování a návštěvy významným obcí a míst z celého mikroregionu. Setkání bylo ukončeno neformálním setkáním, na kterém si zástupci jednotlivých mikroregionů vyměňovali zkušenosti a navzájem se inspirovali novými nápady.

Jedná se tedy o určitou specifickou formu turistiky. Pozitivním faktorem je, že účastníky jsou lidé, které problematika rozvoje mikroregionů opravdu zajímá a dochází zde k cenné výměně zkušeností. V loňském roce stejným způsobem absolvovali exkurzi na Jižní Moravě i členové Mikroregionu Džbány. Pokud vše půjde podle plánů, měli by zástupci Mikroregionu Hustopečsko navštívit pro změnu letos náš region a zástupci Mikroregionu Džbány by měli sbírat informace a zkušenosti v oblasti Konstantinových Lázní. Svou roli budou samozřejmě hrát i finance. Pokud by to bylo možné, zástupci mikroregionu by např. už v příštím roce rádi navštívili i nějaký zahraniční region – např. Slovensko či Polsko. Tyto státy jsou pro začátek vybírány především kvůli jazykové bariéře starších obecních zástupců. Vše se také bude odvíjet v závislosti na případné obměně v zastupitelstvech po letošních komunálních volbách.

Pracovníci Informačního centra města Votice a Mikroregionu Džbány

1/ Je město Votice a jeho přilehlé okolí, podle Vašeho názoru, v současné době vyhledávaným turistickým cílem? Jak hodnotíte současnou návštěvnost ze strany turistů? Co je v současné době podle Vás největším „lákadlem“ pro návštěvníky, co je do města přivádí?

Současný stav hodnotí pracovníci Informačního centra jako dobrý, je zde vidět snaha města do této oblasti investovat peníze, shánějí se dotace. Nejvíce turistů navštíví

Voticko v sezóně, tzn. květen až září. Turisty láká určitě především cyklistika. Votice jsou zajímavé kombinací jak zachovalé přírody, tak existencí památek, přímo ve Voticích je i muzeum. Co se týče kulturního vyžití, naučných stezek a cyklotras apod., lze současnou nabídku hodnotit dobře.

2/ Jak hodnotíte rozvoj města v průběhu posledních let (včetně připravovaných rozvojových plánů) z pohledu kvality poskytovaných služeb a dalších oblastí (např. rekonstrukce autobusového nádraží, vytvoření nových sportovišť, plánovaná rekonstrukce Komenského náměstí, oprava klášterní kaple či stavba kulturního centra)?

Rekonstrukce autobusového nádraží nebo stavba železničního koridoru jsou určitě pozitivní, ale nedá se říci, zda to pomůže městu z pohledu cestovního ruchu. V této oblasti je nejdůležitější především prezentace města. Jedná se o jeden z cílů společné spolupráce města s Mikroregionem Džbány a Posázaví.

3/ Jakým směrem by se mělo město ubírat v oblasti cestovního ruchu? V čem vidíte jeho rozvojový potenciál (např. využití kulturně-historických památek jako je budova Starého a Nového zámku včetně budovy bývalého pivovaru apod.)?

Pivovar má soukromého vlastníka, ale v současné době je v nabídce městu komplex Františkánského kláštera. Město se snaží v oblasti cestovního ruchu dělat dost. Možná by ale bylo vhodné rozšířit možnost ubytovacích kapacit. Dlouhodobě se uvažuje o případné možnosti umístění muzea balónového létání.

PaedDr. Karel Vinš, ředitel ZŠ Votice

1/ Jaký je Váš osobní, resp. pracovní vztah k městu Votice?

Ředitel ZŠ nepochází přímo z Votic, ale žije zde od roku 1973 a založil zde rodinu. V letech 1996-2006 byl místostarostou města.

2/ Jakým způsobem vnímáte současnou situaci a postavení města z pohledu cestovního ruchu (péče a stav kulturně-historických památek, přírodní atraktivita, vybavenost službami, informovanost apod.)?

Votice mají podle názoru PaedDr. Karla Vinše dobrou geografickou polohu, ale z pohledu cestovního ruchu má město jako takové zatím jen minimální využití a nejsou

příliš vyhledávaným místem. Jeden z důvodů může být i nedávný vznik sportovně-relaxačního centra na nedalekém Monínci. Votice jsou tedy více méně spíš průjezdním městem a nenabízejí zatím lidem nic, co by je zde zastavilo.

Voticím chybí především ubytovací kapacity. V minulosti byla snaha vybudovat, resp. přestavět bývalý hotel na Komenského náměstí a vytvořit tak další ubytovací kapacity pro cca 100 osob. Součástí hotelu měla být např. i bowlingová dráha a další doprovodné služby. Bohužel se jednalo o odborníka v oboru stavebnictví, který neměl praktické zkušenosti s provozem zařízení takového typu a brzy vyčerpal své finance. V období, kdy byl PaedDr. Karel Vinš členem městského zastupitelstva byl původní záměr splněn jen napůl. Podle jeho názoru je důležité, aby se hotel v menším městě jako jsou Votice zapojil do nějakého řetězce, který by mu pomohl v začátcích a např. by mu byl schopen pomoci i se zajištěním klientely.

Investor postupně od ambiciózního záměru ustoupil, získal nové povolení a přebudoval větší část prostorů na byty. Je to škoda, protože v dřívější době stály na votickém náměstí hned dva hotely – Blaník a Modrá hvězda. Podle ředitele ZŠ bylo velkou chybou, že město netrvalo na dodržení původního záměru a v centru města a ve Voticích vůbec chybí hotel. Stávající penziony nejsou podle něj připraveny na příliv většího počtu klientů (např. formou autobusových zájezdů). Jejich ubytovací kapacity slouží především individuálním turistům.

Hotel Modrá hvězda fungoval ještě před rokem 1989 poměrně dobře a byl schopen pojmout větší skupiny návštěvníků na delší dobu. Probíhala zde různá školení a hotel spolupracoval s cestovními kancelářemi. Konkurenční výhoda hotelu by měla spočívat v nižších cenách za ubytovací služby a zároveň ve výhodné geografické poloze – blízko jsou další turistická centra jako je např. město Tábor, Benešov se zámek Konopiště nebo i Praha, kde je poptávka po ubytovacích kapacitách velká. Votice by tak mohly představovat jakýsi výchozí bod. Ale aby takový plán mohl fungovat, musel by hotel spolupracovat s cestovními kancelářemi, které by do Votic nasměrovaly své klienty.

3/ Je město Votice a jeho přilehlé okolí, podle Vašeho názoru, v současné době vyhledávaným turistickým cílem? Jak hodnotíte současnou návštěvnost ze strany turistů? Co je v současné době podle Vás největším „lákadlem“ pro návštěvníky, co je do města přivádí?

Okolí Votic představuje typickou českou krajinu s malými kopci, dobře zachovalou. Je vhodná spíše pro pěší turisty než pro cykloturistiku právě z důvodu své kopcovitosti. To vidí PhDr. Karel Vinš jako nevýhodu oproti takovým oblastem jako je např. rovinaté okolí Čáslavi, odkud sám pochází. Proto si také myslí, že budované cyklostezky nebudou vzhledem ke své vyšší náročnosti příliš využívány.

Jako pozitivum místní krajiny vidí přírodní park Džbány-Žebrák s velmi dobře zachovalou krajinou. Na druhou stranu má pocit, že ochránci přírody nejsou většímu turistickému využití této vzácné oblasti příliš nakloněni kvůli jejímu případnému poškození. Součástí parku by měla být speciální naučná stezka, která zde zatím chybí.

Takový typ terénu, aby se zde mohlo vybudovat podobné lyžařské středisko jako např. na Monínci, tu také chybí. Svahy jsou totiž převážně jižní a vzhledem k rostoucí známosti a oblibě nedalekého centra na Monínci by pravděpodobně ani žádný investor o tuto oblast neprojevil zájem.

Poměrně dobře rozvíjející se oblastí cestovního ruchu je ale agroturistika, např. na ekofarmě, která je součástí hotelového komplexu v Otradovicích. Existují tu i další subjekty, kde se např. chovají koně a další zvířata a snaží se o zapojení do tohoto typu cestovního ruchu. Tyto okolnosti by mohly přispět k tomu, aby se tu návštěvníci zdrželi delší dobu. Tato možnost ale opět naráží podle bývalého místostarosty na nedostatek ubytovacích kapacit.

Vodní plochy vhodné k rekreaci na Voticku také nejsou. Jediné dva potoky Bystrý a Srbický nejsou vhodné k tomu, aby na nich byla vytvořena umělá vodní nádrž většího rozsahu. Tímto směrem se zde tedy cestovní ruch ubírat nemůže.

Pozitivní je aktivita místních mladých lidí, kteří se podíleli na vytvoření naučné stezky ve Voticích, ale bylo by třeba, aby takových okruhů vzniklo více.

Svatováclavské slavnosti lákají také každoročně vysoký počet lidí i ze vzdálenějšího okolí. Např. v Louňovicích pod Blaníkem jsou tyto slavnosti pojímány spíše v historickém stylu. Naproti tomu ve Voticích se stal tradicí a největším vyvrcholením slavností večerní ohňostroj. Součástí slavností je např. i vystoupení hudebních kapel apod.

4/ Jak hodnotíte rozvoj města v průběhu posledních let (včetně připravovaných rozvojových plánů) z pohledu kvality poskytovaných služeb a dalších oblastí (např. rekonstrukce autobusového nádraží, vytvoření nových sportovišť, plánovaná

rekonstrukce Komenského náměstí, oprava klášterní kaple či stavba kulturního centra)?

Poslední léta měla být z pohledu rozvoje města poměrně bohatá. Přesto se toho kromě sportovišť příliš mnoho nestihlo. Další významné rozvojové projekty představovala stavba kruhového objezdu a rekonstrukce autobusového nádraží.

Nově plánované projekty nepovažuje PaedDr. Karel Vinš za příliš důležité a myslí si, že se o nich mělo více veřejně hovořit. Jako příklad uvádí plánovanou revitalizaci Komenského náměstí ze současného stavu, která by mu měla vrátit původní historický ráz. Bývalý místostarosta si myslí, že je to velmi složitá záležitost, která je těžko prakticky proveditelná. Aby mělo náměstí historický vzhled, muselo by se z něj odstranit např. současné obchodní centrum.

Pozitivní byla přestavba budovy radnice v minulých letech, ale je velmi těžké určit, jaké období v dějinách by měl vzhled náměstí evokovat - začátek 20. století, 19. století? Tímto problémem se ale nikdo příliš dopodrobna nezabýval. Nehledě na to, že dnešní náměstí neplní úkoly jako kdysi – místo shromaždiště lidí a pořádání trhů se jedná především o centrum obchodu a služeb. Dalším problémem je parkování v prostoru náměstí. Snaha o omezení parkovacích míst zde byla již v 90. letech, avšak vydržela pouze krátce. Votice totiž zatím nedisponují jinými většími parkovacími plochami v blízkosti centra, navíc si začali stěžovat i místní obchodníci.

Jako další problematický projekt lze jmenovat plánovanou výstavbu megalomanského kulturního zařízení. Je nutné si uvědomit, že není takový problém takové centrum postavit. Zařízení ale bude potřebovat v průběhu následujících let další finance na svůj provoz. Je nesmyslné srovnávat Votice s jinými městy jako jsou např. Sedlčany, Vlašim nebo Benešov, které jsou několikrát větší a svá kulturní centra mají. Např. v nedalekých Sedlčanech existuje již zavedené kulturní centrum, kde se pořádají pravidelné akce. Přesto je zde problém s jeho financováním a město musí jeho fungování částečně dotovat ze svého rozpočtu (cca 8 mil. Kč ročně). Tato částka by byla pro město velikosti Votic nemyslitelná.

Kina jsou v současné době celorepublikovým problémem vzhledem k jednoduchému přístupu k filmům prostřednictvím internetu či levných filmů na DVD v novinových stáncích. Stavba kulturního centra by navíc mohla představovat určité ohrožení pro stávající organizaci TJ Sokol, která vlastní historickou budovu sokolovnu. Její provoz hradí právě z prostředků získaných z pořádání různých kulturních akcí (např. zábavy, plesy), které jsou pořádány v této budově. Pokud si TJ Sokol peníze

nedokáže vydělat tímto způsobem, tak na jejich aktivity pravděpodobně nezbudou v rozpočtu peníze. Obyvatelé Votic by pravděpodobně stavbu kulturního domu uvítali, na druhou stranu by bylo vhodné je seznámit s případnými následky realizace tohoto záměru. Pokud by bylo město donuceno dotovat takového zařízení, chyběly by mu logicky prostředky na jiné veřejné záležitosti.

Určitě by bylo dobré pokračovat ve zřizování sportovních zařízení pro děti, ale hlavně pro dorůstající mládež, které ve Voticích prakticky neexistovaly. Významným počinem byla např. stavba skateparku, která se ale také setkala s určitou nevolí u místních obyvatel. Šlo především o problém lokalizace tohoto zařízení, protože nikdo nechtěl mít v blízkosti svého obydlí místo setkávání pubertální mládeže z obavy hluku apod.

Město Votice má vzhledem k své velikosti poměrně dost kulturních památek, které vytvářejí určitý kolorit. Jedná se především o církevní objekty nebo bývala hospodářská stavení Starého zámku apod. Problém spočívá ve vlastnictví některých historických objektů rodinou Maceškových. Této rodině patří řada objektů nejen ve Voticích, ale třeba také v Praze. Jeden z bratrů Maceškových měl těsně po revoluci velký zájem o rekonstrukci objektu Starého zámku s objektem pivovaru, který byl v 90. letech ještě poměrně zachovalý. Jeho záměrem bylo vybudovat v těchto prostorách technický park. Nechal si dokonce vypracovat studie. Problém byl však v tom, že proces restituace probíhal příliš pomalu a budovy zatím stále víc chátraly. Nový zámek byl prodán firmě Sitronics, která upravila přilehlý park. V současné době se ale hovoří o tom, že firma na tom není finančně příliš dobře a je zde možnost, že objekt prodá.

Další kulturně a historicky cennou památku představuje i komplex františkánského kláštera. Zde je ale problém s případnou využitelností takového objektu. Původně byla zpracována studie na zřízení domu pro seniory. Nápad ale skončil pouze ve fázi studií. V současné době neexistuje jasná vize, jak tento rozsáhlý objekt využít, aby byl vytvářen alespoň určitý zisk. Vzhledem k historické hodnotě budovy je také otázkou, do jaké míry by z pohledu ochrany památek bylo dovoleno do stávající stavby zasahovat.

Ve světě se dnes objevuje trend, kdy si především výkonní manažeři, kteří pracují v neustálém stresu, chtějí odpočinout a vyčistit si hlavu. Této možnosti se jim dostává právě v odlehlých kláštrech, kde mohou meditovat a načerpat nové síly. Takovéto využití kláštera ve Voticích ale není s největší pravděpodobností možné. Už jen proto, že se nachází v podstatě v centru města.

Ve spolupráci s Židovskou obcí se podařilo významně zrekonstruovat místní Židovský hřbitov včetně obřadní síně. Kdysi bývalo ve Voticích skutečné Židovské město, s vlastní synagogou a školou. Bohužel od 50. let se toto tzv. ghetto neudržovalo a synagoga se zbourala. Přitom dnes mohla např. také sloužit jako určitý kulturní sál.

5/ Jakým směrem by se mělo město ubírat v oblasti cestovního ruchu? V čem vidíte jeho rozvojový potenciál (např. využití kulturně-historických památek jako je budova Starého a Nového zámku včetně budovy bývalého pivovaru apod.)?

Potenciál ve Voticích tedy určitě je. Město samo však jen těžko může něco začít budovat a vytvářet. Je třeba, aby přišel soukromý investora, který zároveň pro svůj záměr získá u města podporu. Je nutné přesvědčit lidi, že investor, který do města přichází má peníze a že když je zde investuje, tak to přinese prospěch pro město a jeho obyvatele jako celek.

Je důležité, aby se vytvořila koncepce v rámci Mikroregionu Džbány, na které by se shodli všichni starostové členských obcí a naučili se vzájemně opravdu spolupracovat. Musí pochopit, že je důležité vytvářet projekty, které budou přínosem nejen pro jejich obec, ale pro region jako celek.

Marek Bárta, student VŠ, 24 let

1/ Jaký je Váš osobní, resp. pracovní vztah k městu Votice?

Ve Voticích žil od svého narození do 21 let, s Voticemi má tedy spojeno 90% veškerých vzpomínek z dětství. Nyní se tam cca 1x měsíčně vrací na víkend. Od doby, kdy ve Voticích trvale nežije, vracím se tam stále radši.

2/ Jakým způsobem vnímáte současnou situaci a postavení města z pohledu cestovního ruchu (péče a stav kulturně-historických památek, přírodní atraktivita, vybavenost službami, informovanost apod.)?

Ví, že se ve Voticích zrekonstruoval v posledních letech Kostel sv. Václava a v nedávné době se začalo s rekonstrukcí kostela františkánského. Ta ale skončila po opravě pouze jedné části z důvodu nedostatku financí. Ostatní historické památky podle něj v podstatě zdárně dal chátrají. Co se týče informovanosti, myslí si, že je celkem dostačující. Ve Voticích je informační centrum, na které se může kdokoli s čímkoli obrátit. Alespoň si to myslí, protože sám ho nikdy nenavštívil. V okolí Votic je podle něj celkem dost cyklostezek, nedaleko jsou Džbány. O této oblasti podle něj „každý básní“.

3/ Je město Votice a jeho přilehlé okolí, podle Vašeho názoru, v současné době vyhledávaným turistickým cílem? Jak hodnotíte současnou návštěvnost ze strany turistů? Co je v současné době podle Vás největším „lákadlem“ pro návštěvníky, co je do města přivádí?

Nemyslí si, že přímo Votice samotné jsou turistickým cílem. Spíše okolí a dobra poloha vůči jiným, turisticky zajímavějším městům - Benešov, resp. Konopiště, Tábor. Turisty by podle něj měl nejvíce přilákat Židovský hřbitov, Boží hrob, který je podle jeho názoru opravdu raritou, případně kostely. Pokud by došlo k rekonstrukci obou zámků a areálu pivovaru, byl by zde určitě další potenciál.

4/ Jak hodnotíte rozvoj města v průběhu posledních let (včetně připravovaných rozvojových plánů) z pohledu kvality poskytovaných služeb a dalších oblastí (např. rekonstrukce autobusového nádraží, vytvoření nových sportovišť, plánovaná rekonstrukce Komenského náměstí, oprava klášterní kaple či stavba kulturního centra)?

V posledních pár letech se toho podle osloveného studenta celkem dost opravilo a předělalo, což je jediné dobře - ať už se jedná o autobusové nádraží nebo kruhový objezd. Ví také, že došlo k vybudování skateparku a k rekonstrukci fotbalového hřiště. O kulturním centru se podle něj mluví už roky - sám ani přesně neví, jak to s ním v současné době vypadá. Otázkou prý zůstává, jestli bude jeho vytíženost dostatečná k jeho vlastnímu užití. O plánované rekonstrukci náměstí slyší poprvé, ale bylo by podle něj jediné dobře, kdyby z náměstí bylo opět náměstí a ne parkoviště s deseti přechody.

5/ Jakým směrem by se mělo město ubírat v oblasti cestovního ruchu? V čem vidíte jeho rozvojový potenciál (např. využití kulturně-historických památek jako je budova Starého a Nového zámku včetně budovy bývalého pivovaru apod.)?

Kdyby došlo k rekonstrukci zmiňovaných budov, určitě by prý byla možnost, jak je využít. Pamatuje si, že v areálu Nového zámku dříve bývalo vlastivědné muzeum. Jinak potenciál Votic vidí právě v dobré poloze a dostupnosti i k jiným, atraktivnějším místům, než ve Voticích samotných.

Příloha 2 – Židovské památky ve Voticích

Židovské náměstí a škola – rok 1920

Zdroj: Votické noviny, 2009, č. 7

Základní umělecká škola – rok 2009

Zdroj: Votické noviny, 2009, č. 7

Židovská synagoga – rok 1920

Zdroj: Votické noviny, 2009, č. 7

Místo, kde stávala synagoga – rok 2009

Zdroj: Votické noviny, 2009, č. 7

Židovský hřbitov Votice 1

Zdroj: www.mesto-votice.cz

Příloha 2 – Židovské památky ve Voticích
Židovský hřbitov 2

Vlastní zdroj

Židovský hřbitov - brána

Vlastní zdroj

Informační panel před židovským hřbitovem, brána, obřadní síň,

Vlastní zdroj

Příloha 3 – Informační panel před židovským hřbitovem – součást projektu Cestou kříže Voticem

Zdroj: Ing. Lucie Krubnerová

Příloha 4 – Kulturně-historické památky ve Voticích

Mariánské sousoší na Komenského náměstí

Zdroj: www.mesto-votice.cz

Kostel Sv. Václava

Vlastní zdroj

Památník obětem II. sv. války

Vlastní zdroj

Příloha 4 – Kulturně-historické památky ve Voticích

**Kostel Sv. Václava –
socha Sv. Václava a blanických rytířů**

Vlastní zdroj

Husův sbor

Vlastní zdroj

Kaple Božího hrobu

Vlastní zdroj

Kaple Božího hrobu - interiér

Vlastní zdroj

Příloha 4 – Kulturně-historické památky ve Voticích Starý zámek s bývalým pivovarem 1

Vlastní zdroj

Starý zámek s bývalým pivovarem 2

Vlastní zdroj

Starý zámek s bývalým pivovarem – informační cedule

Vlastní zdroj

Příloha 4 – Kulturně-historické památky ve Voticích
Františkánský klášter

Vlastní zdroj

Františkánský klášter - opravená kaple

Vlastní zdroj

Nový zámek

Vlastní zdroj

Město Votice a MKC Votice zvou srdečně všechny,
kdo se chtějí pobavit, na

SVATOVÁCLAVSKÉ SLAVNOSTI pondělí 28. 9. 2009

Program:

9:00 – 9:30 - Průvod městem s Dei Gratia
9:30 – 9:50 - Maledictus - vystoupení šermířů na téma RENESANCE

9:55 – 10:10 - Ballata středověké tance

10:15 – 10:45 - Divadlo v Boudě - Don Šajn

10:45 – 11:00 - Dei Gratia - Středověká hudba

11:00 – 12:00 - Dechová hudba Milana Včeláka

12:00 – 13:00 - kapela Nikdo neví

13:00 – 14:00 - Poprask

14:00 – 14:40 - Divadlo v Boudě - Kašpar u čarodějnice aneb...

14:45 – 15:05 - Maledictus vystoupení šermířů - GOTIKA

15:10 – 15:25 - Ballata Dovádivé tance podhradí

15:25 – 15:40 - Dei Gratia

15:40 – 16:45 - Bicí show - Marimba Junior Club

16:50 – 17:10 - Maledictus vystoupení šermířů - RENESANCE

17:15 – 17:50 - Vlasta Horváth - ČESKÁ SUPERSTAR

17:50 – 18:20 - Ballata Pijte věčně neumřete nikdy

KŘEST KNIHY A VYHODNOCENÍ SOUTĚŽE POVĚSTI VOTICKA

18:30 – 19:50 - HAMLET

19:50 – 20:00 - Ballata - Ohňová show - Pohanské tance

20:00 - Ohňostroj

26.9. od 9.00 do 12.00

Den otevřených dveří na votické škole u příležitosti oslav 110 let
budovy školy (zahájení prodeje výroční publikace 1999–2009)

Svatováclavské slavnosti finančně podpořil Středočeský kraj

Středočeský kraj